

«Αιολική Καταιγίδα» σ' όλη την Ήπειρο

Εντονη αγωνία διακατέχει τους Ηπειρώτες (μόνιμους κάτοικους και απόδημους) με τις, σχεδόν καθημερινά, εκδιδόμενες άδειες εγκατάστασης για κάθε είδους μονάδες παραγωγής ενέργειας στην πατρίδα μας. Κυριολεκτικά βιομηχανία αδειών.

Αιολικά πάρκα σε κάθε βουνοκορφή, μικρά και μεγάλα φράγματα σε ποτάμια, ρέματα, ρυάκια, φωτοβολταϊκά πάρκα σε πλαγιές, πεδιάδες και... σε λίμνες, βιοαέρια δίπλα στα χωριά. Έκδηλες και οι αντιδράσεις, οι συνακόλουθες κάθε μορφής κινητοποιήσεις και από την άλλη οι συνήθεις πρόθυμοι, τα «παπαγαλάκια» της εξουσίας, των εταιρειών, πρόθυμοι να υποστηρίξουν κάθε ιδεολόγημα, «σοβαρό», σοβαροφανές, που, είτε καμουφλαρισμένο είτε «στα φόρα» αντιστρέφει την πραγματικότητα.

Το ΔΣ της ΠΣΕ στην προηγούμενη θητεία του, παράλεσε τις δυσκολίες που προξενούσε η πανδημία, έσκυψε στα προβλήματα. Δεν υπέκυψε στα εύκολα. Δεν εξέδωσε, κάτω από την πίεση των δικαίων διαμαρτυρόμενων τοπικών φορέων και κινήσεων, για κάθε εμφανιζόμενη «επένδυση» και μια ανακοίνωση διαμαρτυρίας και συμπαράστασης. Οργάνωσε πολύμηνη έρευνα και μελέτη που αποτυπώθηκε ομόφωνα, σε γενικά συμπεράσματα σε συνεδρίαση του στις 21/4/2021 και επιβεβαιώθηκαν στο Γενικό Συμβούλιο που ακολούθησε, στην πριν λίγες μέρες Γενική Συνέλευση και οπωσδήποτε όπου κληθήκαμε να εκφέρουμε γνώμη, να εισηγηθούμε, σε δημοτικά συμβούλια, στο περιφερειακό, σε δεκάδες φορείς. Βασικό στοιχείο της θέσης μας αποτελεί η αντιμε-

τώπιση όλων αυτών των ενεργειακών παρεμβάσεων με την ανάγκη εκπόνησης περιφερειακού σχεδιασμού, με κριτήρια: Αξιοποίηση όλων των πηγών και μορφών ενέργειας για τη διαμόρφωση του ενεργειακού μίγματος, με στόχο φθηνή ενέργεια για τις λαϊκές οικογένειες. Προστασία του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση του ως αγαθό και όχι ως εμπόρευμα. Ανατροπή του νομικού πλαισίου που συνεχώς τροποποιείται, για την απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας που οδηγεί στο σημερινό φαινόμενο των αδειών χωρίς έλεγχο. Εξέταση του ενεργειακού αποτυπώματος κάθε πρότασης (σχέση καταναλωμένης ενέργειας σε όλο τον κύκλο, με την παραγόμενη σε όλη τη διάρκεια της ζωής της).

Από τη συνεχιζόμενη μελέτη των στοιχείων που έχουν προκύψει στο μεσοδιάστημα, αυτές οι θέσεις της ΠΣΕ αποδεικνύονται ικανό εργαλείο για την αντιμετώπιση της ολοένα και κλιμακούμενης

Η άγρια ομορφιά που κάποτε θα είναι ανάμνηση...

επίθεσης. Οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) που καταθέτουν οι εταιρείες για να δικαιολογήσουν ότι οι «επενδύσεις» τους προστατεύουν το περιβάλλον κλπ, είναι γενικές, τα επιχειρήματά τους διάτρητα, και σε πολλές των περιπτώσεων είναι αντιγραφική από άλλες περιοχές. Αυτό αποδεικνύεται στο άρθρο του μέλους του ΔΣ της ΠΣΕ **Νίκου Γιαννούλη** που δημοσιεύεται στο φύλλο της «Πανηπειρωτικής». Σε επόμενα φύλλα της εφημερίδας θα δημοσιευτούν κριτικές σε ΜΠΕ για άλλες περιπτώσεις.

Σταχυολογούμε: Η ΜΠΕ για τα αιολικά στα **ΠΡΙΟΝΙΑ** στη **Μουργκάνα**, προβλέπει ότι «θα γίνει αναχώρηση καλωδίου μέσης τάσης προς τον **υποσταθμό Τρίκαλα του ΔΕΔΔΗΕ**» (σελ. 14) και ότι «δεν θα πρέπει να παραγωγίζονται, έτσι, και οι βετικές επιπτώσεις στην κοινωνική και αναπτυξιακή

φυσιογνωμία από τη δημιουργία Αιολικών Πάρκων... στην Περιφέρεια Θεσσαλίας στη συγκεκριμένη περίπτωση» (σελ.329). Η ίδια ΜΠΕ προβλέπει ότι «θα πρέπει να συνοδεύεται από κατάλληλη αδειοδότηση από το οικείο Τμήμα Βιομηχανίας της Περιφέρειας Θεσσαλίας» (σελ. 388) και ότι πρέπει «να ενημερώνεται το Τμήμα Περιβάλλοντος (έδρας) της Δ/νσης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας καθώς και του Τμήματος Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων ...» (σελ. 392).

Είναι ηλίθιο φαινότορο ότι πρόκειται για αντιγραφική ΜΠΕ έργου στην **Πύλη Τρικάλων**. Ούτε «δημιουργική αντιγραφική» δεν κάνουν πιά οι εταιρείες αλλά προχωρούν απροκάλυπτα σε «copy - paste», όπως έχουν καθιερωθεί να ονομάζονται πιά οι αντιγραφές.

Η οργανωμένη ηπειρωτική αποδημία, παράλληλα με το διαχρονικό πολιτικό της έργο, αποδεικνύει καθημερινά ότι στέκεται στα ζητήματα της ανάπτυξης με σοβαρότητα και επιστημονικό λόγο. Ήδη διατυπώθηκαν τα πρώτα **πληρά ΟΧΙ** στην εγκατάσταση ανεμογεννητριών στο **Ξηροβούνι**. Ομόφωνα αποφάσεις αντίθεσης πήραν ο **Δήμος Βορείων Τζουμέρκων**, η **Επιτροπή Περιβάλλοντος Χωρικού Σχεδιασμού** και **Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου** και **εννέα σύλλογοι** της περιοχής.

Δεν θα επιτρέψουμε τη λεηλασία της ηπειρωτικής γης, την ασύδοτη εγκατάσταση μονάδων που μοναδικό κριτήριο έχουν να ξαφρίσουν τον φυσικό μας πλούτο και να τον δώσουν σε κάποιους επιχειρηματικούς ομίλους.

Σελίδες 8, 9

Συνέντευξη του Σπύρου Παππά, δημάρχου Φιλιππών Θεσπρωτίας

σελ. 12-13

«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ»

Μια ζεστή Ηπειρωτική φωλιά στον Πειραιά από τις 3 Ιουνίου 1886

σελ. 15

«Τα Ξεντεμένα Πουλιά»

Συμβολή στην Ιστορία του Ηπειρωτικού Τύπου. «Τα Ξεντεμένα Πουλιά». Ένα εμβληματικό περιοδικό-εφημερίδα του 1935 της «Αδελφότητας των Ξεντεμένων Ηπειρωτών». Γράφει ο **Αντρέας Ρίζος**

σελ. 11

ΚΕΡΑΜΙΤΣΑ Φιλιππών Θεσπρωτίας

σελ. 7

«Τρανή λαλιά, τρόμου λαλιά» απ' τα Ραδοβύζια!

Μπήκε για τα καλά το καλοκαίρι. «Καλή συνάντηση» εύχονται και οι Απόδημοι Ηπειρώτες. Και εννοούν «καλή συνάντηση στην γενέτειρα, στην Ήπειρο». Έτσι ορίζει ο Ηπειρωτικός δεσμός, ίσως αλλιώτικος και μοναδικός, αλλά είναι αληθινό βίωμα. Πολλοί το είπαν πάθος. Αυτό το πάθος, το δέσιμο με την πατρίδα! «Το πάθος τ' ακαπίστρωτο με σέρνει καρβάλρη!» Προς την Ήπειρο... Πάθος στα στήθη που ενίοτε γίνεται πεθυσία και παίρνει φτερά κι έτσι γιατροπορευόμαστε και νιώθουμε τη βρυσούλα, τη ρεματιά «παλιές γλυκές μου αγάπες/ να μού προσφέρουν γιατρικό τ' αθάνατα νερά τους».

Εκεί, στα χωριά της Ηπείρου, που, αποφεύγοντας το συναίσθημα, την ονειροφαντασία και τη συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας, αναγκαστικά θα αποδεχτούμε πως τα χωριά της Ηπείρου «βιώνουν» έναν πρωτόγνωρο καθολικό αποκλεισμό! Ξεκινήσαμε με την περικοπή. Η γενικότερη εξοικονόμηση «πόρων» και η απόκτηση

κέρδους. Συγκοινωνίες, ταχυδρομεία, Τράπεζες... Δεν αποδίδουν κέρδος... Αποσύρονται. Καταργούνται. Αναστέλλεται η λειτουργία τους. Στην ουσία δεν έχουν τιμή, αφού τα πάντα τιμώνται... Κι έτσι οι λιγιστοί κάτοικοι, ηλικιωμένοι κυρίως, που έχουν απομείνει στα χωριά, τελικά αναγκάζονται να φύγουν για τις πόλεις και να μείνουν στα παιδιά τους, στο άστυ.

Τα σπίτια «σφραγίζονται» και μένουν κλειστά για μεγάλο διάστημα. Το καλοκαίρι, κάτι γίνεται, επιτρέποντας, φυσικά, του καρωνοϊού. Η αλήθεια όμως είναι η ακόλουθη: Σε πολλούς δρόμους χωριών, θεωρείται είδηση, εάν περάσει κάποιος με τα πόδια ή με το αυτοκίνητο! Η δυνατότητα των απόδημων για επίσκεψή τους, συνεχώς «αδυνατίζει». Να θυμηθούμε και τα έξοδα, βενζίνη, διόδια, γέφυρα κι άλλα τόσα, κοντεύουν τα χωριά να γίνουν απρόσβιστα ή καλύτερα απρόσιτα. Κι όμως! **Η αλήθεια είναι απλή: Έχουμε τόσες δεκαετίες πληρώσει τόσα πολλά σε διόδια και τέλη που**

και χρυσάφι να ήταν στρωμένοι οι δρόμοι, πάλι θα περίσσευαν χρήματα.

Γενικός ο κανόνας: Παντελής η ερήμωση... Η **Ομοσπονδία Ραδοβιζιτών Άρτας** με Υπόμνημά της (22.5.2022) κωδικοποιώντας όλα τα προβλήματα σε 20 παραμέτρους, απευθύνεται σε όλους τους φορείς και τονίζει στο Υπόμνημά της: «Παρά τις σαφείς κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για ισοπολιτεία, το ελληνικό κράτος έχει επιλέξει συνειδητά να κρύβει το θέμα κάτω απ' το χαλί προωθώντας μια άνευ προηγουμένου αστικοποίηση και εγκατάλειψη των ορεινών. Δεν είναι φόβος, είναι βεβαιότητα ότι τις επόμενες δεκαετίες τα χωριά μας δεν θα έχουν πλέον κανέναν μόνιμο κάτοικο, όλα τα Ραδοβύζια».

Άλυτα προβλήματα; Δυσεπίλυτα; Το αληθινό όμως είναι ότι πρόκειται για «Τρανή λαλιά, τρόμου λαλιά». Τα χωριά της Ηπείρου πεθαίνουν. Ακούει κανείς;

Οι «δέκα πληγές» των Ραδοβιζίων στην ορεινή Άρτα

σελ. 6-7

*Καλό Καλοκαίρι
και
Καλά Πανηγύρια*

Αντιπροσωπεία της ΠΣΕ στον αρχηγό και υπαρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας

Ο Πρόεδρος της ΠΣΕ **Μάκης Κιάμος** και η Α' Αντιπρόεδρος **Μαρίκα Γκόνη** έγιναν δεκτοί 20.5.2021 από τον αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας **Κωνσταντίνο Σκούμα** και τον Υπαρχηγό **Γεώργιο Γιάννινα**.

Η αντιπροσωπεία της ΠΣΕ έτυχε υποδειγματικής υποδοχής από τους συμπατριώτες μας, οι οποίοι έδειξαν ενδιαφέρον να πληροφορηθούν για το έργο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας.

Παράλληλα εκδήλωσαν και την επιθυμία τους, να συνδράμουν στην επιτυχία του έργου της ΠΣΕ, την

Με τον Υπαρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας **Γεώργιο Γιάννινα**

Με τον αρχηγό της Αστυνομίας **Κωνσταντίνο Σκούμα**

οποία και θεωρούν τον συνδετικό κρίκο των απόδημων με την γενέτειρα Ήπειρο.

«ΤΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΕΙΑ»

Στον άγιο Γεώργιο Κερατινίου πραγματοποιούνται κάθε χρόνο «Τα Καραϊσκάκεια» προς τιμήν του αρχιστρατήγου Γεωργίου Καραϊσκάκη. Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας, στα φετινά «Καραϊσκάκεια», 15.5.2022, εκπροσωπήθηκε από την Α' Αντιπρόεδρο **Μαρίκα Γκόνη**, η οποία και κατέθεσε στεφάνι. Επίσης συμμετείχαν ο Ειδικός Γραμματέας **Χριστόφορος Ευθυμίου**, ο Έφορος Δημοσίων Σχέσεων **Αντώνης Κοντός**, το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου **Κώστας Ζηκόπουλος** καθώς και το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής **Γιώργος Κουρτέσας**.

Η Ομοσπονδία Ραδοβιζιζών εκπροσωπήθηκε από τον πρόεδρό της και πρόεδρο της Αδελφότητας Δημοσίου **Γιώργο Μανιώτη**, τον αντιπρόεδρο **Γιώργο Κουρτέσα**, το γεν. γραμματέα και πρόεδρο του Συλλόγου Απανταχού Διομοσπολιτών **Νίκο Καραμπήκα**, τον ταμία και πρόεδρο της Αδελφότητας Σκυληκαριάς **Δημήτρη Κραμπή**, τον έφορο **Γιώργο Μαρώνη**, τη σύμβουλο δημοσίων σχέσεων **Κωνσταντίνα Καμπέρη**, τους συμβούλους **Άννα Λάιου**, **Κώστα Λαμπράκη** και **Έφη Ζουμπούλη** και τον πρόεδρο της Εξελεγκτικής Επιτροπής **Βασίλη Μπεσλικά**.

Οι εκδηλώσεις συνεχίστηκαν το απόγευμα με τη συμμετοχή χορωδιών και χορευτικών ομάδων.

Η Α' Αντιπρόεδρος της ΠΣΕ καταθέτει στεφάνι στη μνήμη του ήρωα της Επανάστασης **Γεωργίου Καραϊσκάκη**

Ο δήμαρχος του Δήμου Καραϊσκάκη με τους εκπροσώπους της ΠΣΕ και της Ομοσπονδίας Ραδοβιζιζών, έξω από το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου, όπου προσευχήθηκε για τελευταία φορά ο αρχιστράτηγος

Από την απογευματινή εκδήλωση

«Πόντου Μνήμη»

Η ΠΣΕ για την Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου

Πραγματοποιήθηκαν οι εκδηλώσεις μνήμης για την 103η επέτειο της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου. Τις εκδηλώσεις διοργάνωσε η Περιφέρεια Αττικής σε συνεργασία με την Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδας.

Στην επιμνημόσυνη δέηση που έγινε στον Καθεδρικό Ιερό Ναό 22.5.2022, συμμετείχαν ο πρόεδρος της ΠΣΕ **Μάκης Κιάμος** και η Αντιπρόεδρος **Μαρίκα Γκόνη**, ο Έφορος Δημοσίων Σχέσεων **Αντώνης Κοντός** και ο Ταμίας της ΠΣΕ **Παύλος Χρήστου**. Ακολούθως ο πρόεδρος της ΠΣΕ κατέθεσε στο μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη στεφάνι.

Το Γραφείο Τύπου της ΠΣΕ εξέδωσε το ακόλουθο Δελτίο Τύπου

«Η 19η Μαΐου καθιερώθηκε ως ημέρα μνήμης για τη γενοκτονία των Ποντίων. Η ποντιακή γενοκτονία συνιστά μια από τις πιο θλιβερές στιγμές της ανθρώπινης ιστορίας, καθώς οδήγησε στον ξεριζωμό, από τις πατρογονικές του εστίες, ενός τμήματος του Ελληνισμού που πάλευε για την επιβίωσή του, για χιλιάδες χρόνια, και το οποίο πραγματοποίησε τη δική του αξιόλογη πορεία, παράλληλη με αυτή των υπολοίπων Ελλήνων.

Η Βουλή των Ελλήνων, στις 24 Φεβρουαρίου 1994, αναγνώρισε επίσημα τη γενοκτονία των Ποντίων από το τουρκικό κράτος και ψήφισε ομόφωνα τον ορισμό της 19ης Μαΐου ως Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου με τον νόμο 2193/1994.

Η γενοκτονία των Ποντίων σχετίζεται άμεσα με τις συγκρούσεις, που έλαβαν χώρα για τη νομή της κλυδωνιζόμενης οθωμανικής αυτοκρατορίας, στο πλαίσιο και του γενικότερου πολέμου για την αναδιανομή των παγκόσμιων αγορών και πλουτοπαραγωγικών πηγών (Α' Παγκόσμιος Πόλεμος).

Η άνοδος του τουρκικού εθνικισμού απαι-

τούσε το χτύπημα των βασιικών ανταγωνιστών - κύρια των Ελλήνων και των Αρμενίων - για να εδραιωθούν και να κυριαρχήσουν στον συγκεκριμένο γεωγραφικό-οικονομικό χώρο. Οι σφαγές, οι εθνοκαθάρσεις, οι προσφυγοποιήσεις ήταν κοινός παρονομαστής στα Βαλκάνια, και όχι μόνο, όπου οι λαοί πλήρωσαν με το αίμα τους την τουρκική θηριωδία.

Η Ήπειρος δέχτηκε στην αγκαλιά της τον Ποντιακό Ελληνισμό, το ατόφιο αυτό ελληνικό στοιχείο.

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας τονίζει πως η συντήρηση της ιστορικής μνήμης της ποντιακής γενοκτονίας και το προσκύνημα στο μαρτυρικό παρελθόν δεν αποτελεί επ' ουδενί παρακώρηση στη μισαλλοδοξία και το φανατισμό, αλλά συνιστά ευλαβικό κέρι στα θύματα αυτής της επαίσχυντης πράξης και συμβολή στη διαμόρφωση της πορείας προς το μέλλον, η οποία θα διασφαλίσει ότι το ανθρωπίνιο γένος δεν πρέπει και δεν πρόκειται να βιώσει ξανά ανάλογες τραγικές εμπειρίες.

Η μνήμη που πονά αλλά και η μνήμη που προχωρά. Η σιωπή και η λήθη, η άγνοια και η παραποίηση της ιστορίας ή ακόμη και η εξαλείψή της, είναι οι χειρότεροι εχθροί.

Η τιμή δεν αφορά μόνο τους Έλληνες του Πόντου, αλλά ολόκληρη την Ελλάδα».

ΗΠΕΙΡΟΣ: Απ' το χειμώνα στην άνοιξη...

«Μάγεμα η φύση κι όνειρο»

(Φωτ.: Γιώργος Μάνης)

«Η φύση έχει την πιο ωραία μνήμη/φοράει το ίδιο φως/σε κάθε επέτειο»

Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ

Ο χειμώνας στην Ήπειρο χαρίζει μοναδικές εικόνες! Ο **Γιώργος Μάνης** απασθανίσει τα παγωμένα νερά στο Μπαγιώτικο ρέμα, στο σημείο που βρίσκεται το τρίτοξο γεφύρι του Πλακίδα ή Καλογερίκο. Αληθινό, μοναδικό, μεγαλείο της φύσης!

Πανηπειρωτική

Όργανο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας

Κλεισθένους 15 105 52, Αθήνα • Τηλ.: 210 3241137-3243822

• Fax: 210 324382 • e-mail: info@panepirotiki.com

Facebook: Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας

• site: www.panepirotiki.com

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος-Χήτος,

Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ από Συντακτική Επιτροπή:

Χρήστος Τούμπουρος • Μαρίκα Γκόνη

Γιάννης Βέλλης • Γιώργος Μουσαγός

Μαρίνα Τζάκου • Ελένη Κοντούλη

Κατερίνα Σχισμένου

ΣΟΥΛΙ: Λαμπρές εκδηλώσεις για τα 219 χρόνια από το Ολοκαύτωμα

Πλούσιο ήταν το φετινό πρόγραμμα εκδηλώσεων για το ηρωικό Σούλι.

Την Παρασκευή 27.5.2022 πραγματοποιήθηκε εκδήλωση με τον τίτλο: «Σουλιώτικα Πύρινα Μονοπάτια». Κι όπως πολύ σωστά ειπώθηκε: «**Πύρωσαν και φέτος τα Σουλιώτικα Μονοπάτια για τις Ψυχές των επιφανών και αφανών ηρώων και ηρώων του Σουλίου και για όλες τις ψυχές που έζησαν και κατοίκησαν στο Σούλι και την ευρύτερη περιοχή των Σουλιωτοχωριών**».

Την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας εκπροσώπησαν ο πρόεδρος **Μάκης Κιάμος** και η Α' Αντιπρόεδρος **Μαρίκα Γκόνη**.

Οι Σουλιώτες του Ομίλου Απόδοσης Τιμών και Ιστορικής Αναβίωσης Σουλίου στα πλαίσια των εκδηλώσεων Μνήμης Σουλίου, συνετέλεσαν στην καθιέρωση αυτής της εκδήλωσης Μνήμης και Τιμής, όλων των Σουλιωτιστών και Σουλιωτιών. «Μαθαίνουμε, τιμάμε και εμπνεύμαστε από την ιστορία τους, από τον τρόπο που έζησαν, από τον τρόπο που υπερασπίστηκαν την Ελευθερία!», ήταν τα λόγια τους.

Την ίδια ημέρα πραγματοποιήθηκε λαμπαδηδρομία και παρουσιάστηκε το Σουλιώτικο δρώμενο στα ηγάζια του Σουλίου με τον τίτλο: «Η κηδεία του Μάρκου Μπότσαρη» που συγκίνησε όλους τους παρευρισκομένους.

Επίσης, η πατρογονική εστία της ένδοξης οικογένειας των Τζαβελαιών στο Σούλι, ανακαινισμένη πλέον, άνοιξε τις πύλες της την Παρασκευή, για να υποδεχτεί τους επισκέπτες των τριήμερων εορτών Σουλίου. Η οικία Τζαβέλα παρέμεινε ανοικτή για το κοινό, με έκθεση οικογενειακών κειμηλίων και έργων τέχνης, όλες τις ημέρες που πραγματοποιήθηκαν οι εκδηλώσεις.

Το Σάββατο, 28.5.2022, δεύτερη ημέρα των εκδηλώσεων

Το Σάββατο 28 Μαΐου και από ώρα 20:00, χορευτές συλλόγων από διάφορες περιοχές της χώρας μας, με τις κατά τόπους παραδοσιακές φορεσιές, συνοδεία μουσικών και χορωδίας, περιδιάβηκαν τον κεντρικό δρόμο της πόλης της Παραμυθιάς, με κατάληξη τον προαύλιο χώρο του σχολείου Βουλγαρη, όπου παρουσίασαν στους προσκεκλημένους και το κοινό, παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια. Ταυτόχρονα, πραγματοποιήθηκε βράβευση των μαθητών για τις καλύτερες εικαστικές δημιουργίες με θέμα «Σούλι: Εικαστική Προσέγγιση της συμβολής των Σουλιωτών στην Επανάσταση του 1821» σε συνεργασία με την Πρωτοβάθμια Διεύθυνση Εκπαίδευσης Θεσπρωτίας.

Την Κυριακή 29 Μαΐου 2022, ημέρα κορύφωσης των επετειακών εκδηλώσεων, αρχικά διεξήχθη ο 9^{ος} Αγώνας Δρόμου Θυσίας Σουλιωτών, με αφηγηριά την Τ.Κ. Γλυκής και τερματισμό το Βουλευτήριο Σουλιωτών, όπου συμμετείχαν 66 αθλητές (άνδρες και γυναίκες).

Οι εκδηλώσεις συνεχίστηκαν με τη θεία λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίου Δονάτου, δοξολογία στον προαύλιο χώρο και εκφώνηση του πανηγυρικού της ημέρας από τον δημοσιογράφο κ. **Τζίμα Σταύρο**, καθώς και αναπαράσταση της ανατίναξης του Κουγκίου.

Στη συνέχεια, επιμνημόσυνη δέηση πραγματοποιήθηκε στο Βουλευτήριο των

Από το παραδοσιακό δρώμενο «Η κηδεία του Μάρκου Μπότσαρη»

Το χορευτικό του Συλλόγου Ηπειρωτών Θραιοσίου Πεδίου χάρεψε παραδοσιακούς χορούς

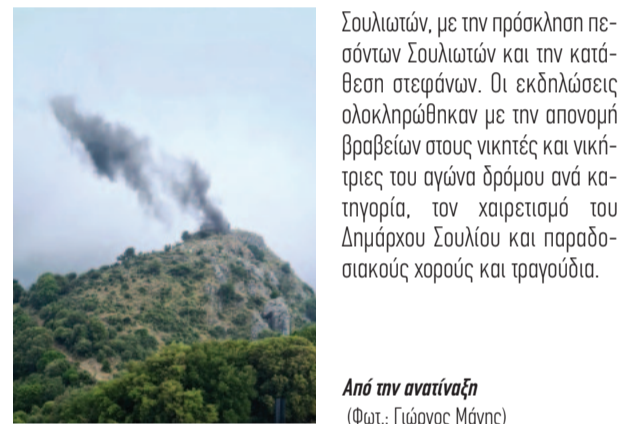
Ο Πρόεδρος της ΠΣΕ Μάκης Κιάμος και η Α' Αντιπρόεδρος Μαρίκα Γκόνη παρακολουθούν τις εκδηλώσεις στην Παραμυθιά

Ο Σύνδεσμος Γυναικών Ηπείρου Νομού Κορινθίας συμμετείχε στις εκδηλώσεις. Το χορευτικό τμήμα χάρεψε παραδοσιακούς χορούς

Ο Πρόεδρος της ΠΣΕ Μάκης Κιάμος καταθέτει στεφάνη στο μνημείο που στοιχειοδοτεί και σηματοδοτεί την ακατάβλητη ηρωική ψυχή των Σουλιωτών

Σουλιωτών, με την πρόσκληση πεσόντων Σουλιωτών και την κατάθεση στεφάνων. Οι εκδηλώσεις ολοκληρώθηκαν με την απονομή βραβείων στους νικητές και νικήτριες του αγώνα δρόμου ανά κατηγορία, τον χαιρετισμό του Δημάρχου Σουλίου και παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια.

Από την ανατίναξη
(Φωτ.: Γιώργος Μόνης)

«Ημέρα Πολυφωνικού Τραγουδιού»

Το Σάββατο 14 Μαΐου 2022, με κάλεσμα του Πολυφωνικού Καραβανιού και υπό την αιγίδα της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, γιορτάστηκε στην Αθήνα η «Ημέρα Πολυφωνικού Τραγουδιού». Επρόκειτο για τον έβδομο γιορτασμό διαχρονικά και τον πρώτο δια ζώσης μετά από τρία χρόνια, μετά από δύο διαδικτυακούς εορτασμούς λόγω της πανδημίας.

Η προσπάθεια για την καθιέρωση της 14^{ης} Μαΐου ως Παγκόσμιας Ημέρας Πολυφωνικού Τραγουδιού ξεκίνησε το 2016 από το Πολυφωνικό Καραβάνι, στον απόηχο της εγγραφής του Ηπειρωτικού Πολυφωνικού Τραγουδιού στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού. Την πρωτοβουλία αγάγιασαν σειρά πολυφωνικών ομίλων και έτσι ο γιορτασμός εξαπλώθηκε σταδιακά σε διάφορες πόλεις και χώρες, ενεργοποιώντας διαύλους επικοινωνίας και με άλλες πολυφωνίες του κόσμου. Ο γιορτασμός προβάλλει το πολυφωνικό τραγούδι, διευρύνοντας την κοινότητα της πολυφωνίας.

Ο γιορτασμός στην Αθήνα ξεκίνησε από το θησείο, με πολυφωνική πατινάδα ως το άνδρρο Πικιώνη, στον Λόφο των Μουσών. Εκεί, στο πανέμορφο αγνάτιο της Ακρόπολης, με τη συνεργασία της αρμόδιας Εφορίας Αρχαιοτήτων και των εργαζόμενων του χώρου, συμμετείχαν στον γιορτασμό σειρά πολυφωνικών σχημάτων, ομίλων και βιωματικών ερμηνευτών με τραγούδια από όλες τις περιοχές και τις γενιές της ηπειρωτικής πολυφωνίας.

Συμμετείχαν τα «Δελβινιώτικα», η «Κοσσοβίτσα», ο Λαογραφικός Σύλλογος Βορειοηπειρωτών «Χάσνε», το πολυφωνικό σύνολο «Χασόν», το Εργαστήρι Πολυφωνίας του Κέντρου Ελληνικής Μουσικής Φοί-

Στο τέλος κυριάρχησε η ευχή. «Καλή συνάντηση», το Σάββατο, 2 Ιουλίου 2022 στο θέατρο Πέτρας

βος Ανωγειανάκης, οι «Lot Kurbeli» από την Αλβανία, οι «Ιά» σε ελληνόφωνα τραγούδια της Κάτω Ιταλίας καθώς και όμιλος συνταξιδιωτών του Πολυφωνικού Καραβανιού. Την οργανωμένη ηπειρωτική αποδημία εκπροσώπησαν το Εργαστήρι Ηπειρωτικού Πολυφωνικού Τραγουδιού της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας και το πολυφωνικό του Συνδέσμου Ηπειρωτών Ζαγράφου. Η ΠΣΕ εκπροσωπήθηκε από τους Α' και Β' Αντιπροέδρους του ΔΣ, **Μαρίκα Γκόνη** και **Αλέξανδρο Λαμπρίδη**.

Η γιορτή που διοργανώθηκε πρώτη φορά δια ζώσης μετά την παγκόσμια αναγνώριση του Πολυφωνικού Καραβανιού, αφιερώθηκε από τον «κυρατζή» του **Αλέξανδρο Λαμπρίδη** στη μνήμη των αξεχαστων **Κώστα Μπατσά, Δήμου Δέδε, Φάνη Γιώτη** και **Ανδριανής Μαγκώνη**, μελών της κοινότητας πολυφωνίας που «έφυγαν» την τελευταία διετία. Η γιορτή ολοκληρώθηκε με πάνδημο χορό «με το στόμα» και με ευχές για καλή αντάμωση το Σάββατο 2 Ιουλίου στο θέατρο Πέτρας, στη «Μεγάλη Γιορτή Πολυφωνικού Τραγουδιού», το μεγαλύτερο πολυφωνικό αντίμωμα της χρονιάς, σε διοργάνωση του Πολυφωνικού Καραβανιού και υπό την αιγίδα της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας.

Υπό ίδρυση φορέας για τον Γεώργιο Καραϊσκάκη

Στα γραφεία της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας στην Αθήνα έγινε συνάντηση 13.5.2022 του Δημάρχου του Δήμου Γεωργίου Καραϊσκάκη, **Περικλή Μίγδου** με τον Πρόεδρο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, **Μάκη Κιάμο**, καθώς και τα μέλη της υπό συγκρότηση Επιτροπής ιστορικής έρευνας για τον Γεώργιο Καραϊσκάκη, **Αυγερινό Ανδρέου, Ηλία Μπάκο, Δημήτριο Κραμπή** και τον τ. Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Καραϊσκάκη, **Γεώργιο Κουρτέσα**.

Συζητήθηκαν θέματα που αφορούν τη συγκρότηση της Επιτροπής αυτής. Στην άτυπη αυτή συνάντηση αποφασίστηκαν τα παρακάτω:

1. Το όλο εγχείρημα στη συνέχεια θα τελεί, πλην άλλων, και υπό την αιγίδα της Πανηπειρωτικής Συνομο-

σπονδίας Ελλάδας, η οποία θα βοηθήσει ηθικά, πολιτικά και θα συνδράμει την Επιτροπή με τα δικά της ιστορικά Αρχεία και δεδομένα.

2. Αποφασίστηκε η ίδρυση Σωματείου με έδρα την Έδρα του Δήμου Γεωργίου Καραϊσκάκη Άρτας, η οποία, εκτός από τους πολιτιστικούς, ιστορικούς και λαογραφικούς σκοπούς της, θα έχει σκοπό την ιστορική έρευνα για τον **Γεώργιο Καραϊσκάκη**, την μελέτη του τόπου γεννήσεως αυτού και την προβολή της προσωπικότητάς του. Το νομικό μέρος της ίδρύσεως του Σωματείου αυτού και της δικαστικής του αναγνώρισης ανέλαβε χωρίς αμοιβή ο **Αυγερινός Ανδρέου**, ο οποίος θα πρέπει να συντάξει το Καταστατικό, την Ιδρυτική Πράξη, την εκλογή Προσωρινής Διοικήσεως και να υποβάλει αυτά προς έγκριση ενώπιον του Ειρηνοδίκου Άρτας, ταξιδεύοντας στην πόλη αυτή με δικό του έξοδα.

3. Τα μέλη της Επιτροπής συμφώνησαν να γίνει εμπλουτισμός αυτής και με άλλους Ηπειρώτες την καταγωγή, οι οποίοι μπορούν να συνεισφέρουν στην υπόθεση. Επίσης, να επιταχυνθεί κατά το δυνατόν η συγκρότηση της Επιτροπής και η έναρξη των εργασιών της.

Το έργο είναι σπουδαίο και ασφαλώς εθνικό. Ο **Γεώργιος Καραϊσκάκης**, ο βωμολόχος, αλλά πάντα αληθής, ο ασθενής, αλλά πάντα όρθιος στο καθήκον, ο πάντα απείθαρχος, αλλά «εράπειθαρχημένος» στη μάχη, ο περίφημος κλέφτης και αρματολός των Αργαφών, ο «Αχιλλέας της Ρωμιοσύνης».

Ο **Γεώργιος Καραϊσκάκης**, η θρυλική αυτή μορφή της Επανάστασης του '21 που γεννήθηκε στη Σκουληκιά Άρτας και διαλαλούσε: «Είμαι Ηπειρώτης από την Άρτα». Γεννήθηκε Ηπειρώτης και καταξιώθηκε στη συνείδηση των Ελλήνων ως απαρράμυλλος εθνικός αγωνιστής.

Η πρώτη συνάντηση. Από αριστερά: Δημήτρης Κραμπής, Γιώργος Κουρτέσας, Ηλίας Μπάκος, Αυγερινός Ανδρέου, Περικλής Μίγδος και Μάκης Κιάμος

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Η υποψηφιότητα του Ζαγορίου στην UNESCO

Κατατέθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού η υποψηφιότητα του πολιτιστικού τοπίου του Ζαγορίου στο Κέντρο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, η οποία είναι και η πρώτη υποψηφιότητα της χώρας μας σε αυτή την κατηγορία.

«Το Ζαγόρι, μια μοναδικής ομορφιάς και ιδιαίτερης αξίας και σημασίας περιοχή της πατρίδας μας, αποτελεί την πρώτη ελληνική υποψηφιότητα που υποβάλλεται στην UNESCO, για εγγραφή στον κατάλογο των πολιτιστικών τοπίων. Η προετοιμασία του φακέλου ήταν μακρά και σύνθετη. Απαιτούσε στενή συνεργασία με την Περιφέρεια Ηπείρου, με την οποία έχουμε πάντα μια πολύ καλή συνεργασία, καθώς και με έναν μεγάλο αριθμό επιστημόνων διαφορετικών ειδικοτήτων. Η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στη συγκρότηση του φακέλου υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική, καθώς μία υποψηφιότητα στον τομέα του πολιτιστικού τοπίου, είναι πολύ διαφορετική από την υποψηφιότητα ενός μνημείου. Απαιτεί την εμπλοκή της κοινωνίας, των πολιτών της περιοχής. Προσδοκούμε θετικά αποτελέσματα από την αξιολόγηση της υποψηφιότητας, καθώς η ένταξη του Ζαγορίου προσδίδει υπεραξία στην περιοχή. Ευχαριστώ τον Περιφερειάρχη Αλέξανδρο Καχριμάνη, καθώς και τα στελέχη της Περιφέρειας και του ΥΠΠΟΑ για την τεράστια προσπάθεια που κατέβαλαν, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες απαιτήσεις του φακέλου της υποψηφιότητας», δήλωσε η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη.

Ο φάκελος υποψηφιότητας περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα κεφάλαια που αναδεικνύουν την εξέχουσα οικουμενική αξία του πολιτιστικού τοπίου του Ζαγορίου, εκτενείς αναφορές για τη βιοποικιλότητα, την πανίδα και τη χλωρίδα του τόπου, το ξεχωριστό φυσικό περιβάλλον με τα ποτάμια, τη χαράδρα του Βίκου, τους

ιδιαίτερους γεωλογικούς σχηματισμούς. Περιλαμβάνει ακόμα κεφάλαια που αναφέρονται στην ιστορική αναδρομή της περιοχής, με έμφαση στον 17ο και 18ο αιώνα, στην πλούσια αρχιτεκτονική κληρονομιά που εναρμονίζεται με το φυσικό περιβάλλον, στα μνημεία όλων των εποχών και περιέχει τις απαραίτητες πληροφορίες για τους υπεύθυνους φορείς προστασίας. Στον φάκελο εντάσσεται, επίσης, ο πλούτος της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς όπως η μουσική, τα πανηγύρια και οι παραδόσεις. Μέρος του φακέλου αποτελεί το σχέδιο διαχείρισης, με σκοπό την προστασία όλων αυτών των στοιχείων και την ανάδειξή τους.

Ο Δήμος Πωγωνίου τίμησε τη μνήμη του ήρωα Χατζημικάλη Νταλιάνη

Τη μνήμη του εθνικού ήρωα **Χατζημικάλη Νταλιάνη** τίμησαν σήμερα σε μία λιτή εκδήλωση στον τόπο γέννησής του το Δελβινάκι, ο Δήμος Πωγωνίου σε συνεργασία με το Τοπικό Συμβούλιο και τον Πολιτιστικό Σύλλογο.

Με αφορμή τη συμπλήρωση 194 χρόνων από το θάνατο του **Χατζημικάλη Νταλιάνη** τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση από τον π. Χριστάδουλο και πραγματοποιήθηκε κατάθεση στεφάνων από τους φορείς στην προτομή του στο χώρο του Ηρώου Δελβινακίου. Η εκδήλωση συνεχίστηκε στο Δημαρχείο με ομιλία από τον συνταξιούχο εκπαιδευτικό κ. **Νικόλαο Θεοδοσίου** που αναφέρθηκε στην προσωπικότητα του τρόμπητου ήρωα αλλά και σε όλους τους σημαντικούς σταθμούς στον αγώνα του για την απελευθέρωση της χώρας καθώς και προβλή ντοκιμαντέρ για τη ζωή του από το Πολιτιστικό Εργαστήρι Κόνιτσας.

Στον χαιρετισμό του ο Δήμαρχος Πωγωνίου κ. **Κωνσταντίνος Καψάλης** μίλησε για τον «Ιππάρχο του αγώνος της παλιγγενεσίας» σημειώνοντας ότι αποτελεί μεγάλη τιμή για το Δήμο η σκέψη του **Χατζημικάλη Νταλιάνη** με το Δελβινάκι κι επισήμανε ότι ολόκληρο το Πωγωνί και το έθνος υποκλίθηκαν στο αγώνα και τον

πρωισμό του για την απελευθέρωση της πατρίδας. «Το όνομα του **Χατζημικάλη Νταλιάνη** είναι στενά συνδεδεμένο με τον αγώνα του Έθνους. Έδωσε τη ζωή του για την ελευθερία και κατάφερε να ενώσει με έναν ιδιαίτερο τρόπο τούτα εδώ τα χώματα με τα χώματα της λεβεντογέννας Κρήτης. Οι σχέσεις που μας ενώνουν με το Δήμο Σφακιών είναι σχέσεις στενές και ιστορικές. Μάλιστα, ως ελάχιστο φόρο τιμής στον καπετάνιο του αγώνα, ο Δήμος Πωγωνίου έχει αδελφοποιηθεί με το Δήμο Σφακιών διατηρώντας στο ακέραιο τον ισχυρό δεσμό που ανέπτυξε ο ήρωας **Χατζημικάλης Νταλιάνης**» σημείωσε.

Όταν οι μαθητές διδάσκουν!

Όχι στη βία από τους μαθητές του Γυμνασίου Νέας Σελεύκειας

Την Πέμπτη 17.3.2022 το Γυμνάσιο Νέας Σελεύκειας συμμετείχε στη δράση κατά του σχολικού εκφοβισμού που διοργάνωσε το ΚΕΠ ΥΓΕΙΑΣ - Δήμου Ηγουμενίτσας.

Οι μαθητές του σχολείου σχημάτισαν με τα κορμά τους τις λέξεις ΟΧΙ ΒΙΑ στέλλοντας με αυτόν τον τρόπο το μήνυμά τους κατά τις σχολικές και κάθε μορφής βίας και εκφοβισμού.

Υπεύθυνοι/ες και Ελεύθεροι/ες, δηλαδή δημοκράτες/σες.

«Μαύρα μαντάτα...»

Ο πληθυσμός στο Νομό Άρτας το 2001 ανέρχονταν σε 79.000 περίπου κατοίκους και το 2021 είναι 62.000. Σε 20 δηλαδή χρόνια μειώθηκε ο πληθυσμός κατά 17.000 κάτοικοι. Και φυσικά ο Νομός αυτός δεν είναι το μόνο παράδειγμα τάσης ερημοποίησης που παρατηρείται στην ελληνική περιφέρεια. Γενικό το κακό. Η γενική εικόνα στην

ύπαιθρο. «Το μονοπάτι το 'πνιξαν οι αρκουδόβατοι και το παλάτι ένας σεισμός το 'χει γκρεμίσει». Κωστής Παλαμάς.

Τα ηπειρωτικά, ειδικότερα χωριά αποδίδονται με την εικόνα: «Ερμα μαντριά γεμάτα λύκους».

ΑΡΤΑ: ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ

Μια ξεχωριστή θεατρική εκδήλωση αφιερωμένη στην ποίηση του Κωνσταντίνου Κρυστάλλη έγινε στην Άρτα, στις 13 Μαΐου 2022, από το Εργαστήριο Γνώσης & Ευφυούς Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Η εκδήλωση φιλοξενήθηκε στην πνευματική στέγη του Μουσικοφιλολογικού Συλλόγου Άρτας «Ο ΣΚΟΥΦΑΣ».

Η δράση αυτή ανήκει στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών θεατρικών εργαστηρίων του έργου «HERMES»-«Η αποκατάσταση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως πολλαπλασιαστικός παράγοντας για την πολιτιστική ενδυνάμωση του κοινωνικού πλαισίου» το οποίο χρηματοδοτείται από το διασυνοριακό πρόγραμμα «INTERREG Ελλάδα-Ιταλία 2014-2020» και υλοποιείται με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με τη θεατρική παράσταση του πρωτότυπου έργου «Το Σκονισμένο Μπαούλο», βασισμένο στη ζωή του Κώστα Κρυστάλλη, σε κείμενα και δραματουργική επεξεργασία από την φιλόλογο-συγγραφέα **Κατερίνα Σχισμένου** προερχόμενα από το βιβλίο της «Στοιχειωμένη Ήπειρος», (Εκδ. Πηγή 2020) και σε καθοδήγηση-σκηνοθεσία από την σκηνοθέτη και ηθοποιό κ. **Έλλη Μάνθα**.

Η Θεατρική Ομάδα Εφήβων «HERMES» παρουσίασε μια ολοκληρωμένη θεατρική παράσταση η οποία στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία. Δίνοντας τον καλύτερό τους δημιουργικό εαυτό, γνώρισαν τον ποιητή και μετέφεραν με τον καλύτερο τρόπο αυτή τη «γνώριμα» στο κοινό.

Ο καθηγητής **Χρυσόστομος Στύλιος**, αναφέρθηκε στα αποτελέσματα του έργου «HERMES» και ανέλυσε τον τρόπο με τον οποίο επιδιώκεται η προβολή και αξιοποίηση της παράδοσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, και των σημαντικότερων πολιτιστικών μνημείων της Άρτας αλλά και η εκπαίδευση, μέσω του θεάτρου, της μουσικής και των εικαστικών τεχνών.

Η **Κατερίνα Σχισμένου**, Φιλόλογος-συγγραφέας ανέλυσε αρχικά το θεατρικό έργο και στη συνέχεια αναφέρθηκε στην **σημαντικότητα του Κώστα Κρυστάλλη και τη σχέση του με την Άρτα**. Στην εισήγησή της έθεσε σημαντικά ερωτήματα σχετικά με τη ζωή και το έργο που έχει αφήσει ως παρακαταθήκη **ο ποιητής Κώστας Κρυστάλλης**. Ανέλυσε τον τρόπο ζωής του και το έργο του μέσω του οποίου, **Ζει στις καρδιές των ανθρώπων**, Ζει στην μνήμη τους και στις αναφορές τους. Ζει στη νέα τη γενιά (όπως παρουσιάστηκε μέσω της Θεατρικής Ομάδας Εφήβων «HERMES») που μπορεί

Θεατρική εφηβική ομάδα Hermes

να τον επικαλείται και να εισχωρεί στο έργο του και στην τέχνη και ακόμα περισσότερο να εκφράζεται μέσα από αυτήν και να την προσεγγίζει. Μπορεί δηλαδή να τον διαβάσει, να τον φανταστεί, να τον βιώσει, να τον κατανοήσει, να τον ερμηνεύσει και να ακολουθήσει τα ίχνη του. Καταλήγοντας, τόνισε πως στόχος του θεατρικού δράμενου που παρακολούθησε ήταν η εκπαίδευση και η συμμετοχή στο χορό όπως σε μια αρχαία τραγωδία, ήταν ο πρωταγωνιστής και δευτερογωνιστής, ήταν η τραγική προσωπικότητα του Κώστα Κρυστάλλη που πέθανε ετών 26 και μας άφησε ένα μεγάλο έργο πίσω του το οποίο πραγματεύεται κυρίως την **ελευθερία της ψυχής**.

Ακολούθησε χαιρετισμός του **Ευάγγελου Αουδίκου**, καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας που αφορούσε «**το έργο του Κρυστάλλη και τη μεγάλη του διαχρονικότητα**» με έμφαση στην σημαντικότητα και την αναγκαιότητα της συμμετοχής της νέας γενιάς στα πολιτιστικά δράματα της περιοχής τους προκειμένου να υπάρξει σύνδεση με τον πολιτιστικό πλούτο και την ιστορία.

Στην ανοιχτή συζήτηση με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών φορέων, εμπλεκόμενων και ενδιαφερόμενων για την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ακούστηκαν ενδιαφέρουσες απόψεις για το έργο και τη ζωή του ποιητή Κρυστάλλη, καθώς και σχέδια δράσης που θα μπορούσαν εύκολα να προσαρμοστούν στην εκπαίδευση και στα πολιτιστικά δράματα της Άρτας. Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον καταχωρήθηκαν αυτές που κατατέθηκαν από τον **Λιόντο Νικόλαο**, Αντιδήμαρχο Τουρισμού, Πολιτισμού, Αθλητισμού & Νέας Γενιάς και Διοικητικών Υπηρεσιών, τον **Μιχαήλ Νικολάου**, Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Άρτας και τον κ. **Κωνσταντίνο Καράλη**, Πρόεδρο της εταιρείας ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. Βιομηχανία Γάλακτος Ηπείρου. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με την βράβευση των συμμετεχόντων στη Θεατρική Ομάδα HERMES από τον καθηγητή **Χρυσόστομο Στύλιο**.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ - ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΡΑΔΟΒΙΖΙΝΩΝ ΑΡΤΑΣ

Πραγματοποιήθηκε η κοπή της πίτας

Έπειτα από τα δύσκολα χρόνια του COVID-19 η Ομοσπονδία Ραδοβιζινών Άρτας τόλμησε και πέτυχε να ξαναταμώσουμε. Στις 12 Μαρτίου διοργάνωσε την εκδήλωση της κοπής της πίτας της που ήταν αφιερωμένη στον αείμνηστο Ραδοβιζινό (Μεγαλόχαρη) τραγουδιστή **Λάζαρο Τσαμπά**. Σε κλίμα έντονης συγκίνησης ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας **Γιώργος Μανιώτης** απένευσε αναμνηστική πλακέτα στην οικογένεια του **Λάζαρου Τσαμπά**.

Τους τίμησε με την παρουσία του ο δήμαρχος Δήμου Γεωργίου Καραϊσκάκη **Περικλής Μίγδος** και ο πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας **Μάκης Κιάμος-Χίτος** συνοδευόμενος από τα μέλη

του ΔΣ **Αντώνη Κοντό**, Έφορο Δημοσίων Σχέσεων και **Χριστόφορο Ευθυμίου**, Ειδικό Γραμματέα. Επίσης το παρευρέθηκαν: Ο Ηπειρώτης πρόεδρος του πολιτικού κόμματος "ΘΕΣΜΟΣ", **Σπύρος Αντωνίου**, ο πρώην πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ραδοβιζινών **Γιώργος Κουρτέσσας**, η πρόεδρος της Ένωσης Ηπειρωτών Βύρωνα **Αλέκα Σιώζου** και πολλά μέλη διάφορων εθνικοτοπικών Συλλόγων.

Την διασκέδαση είχε αναλάβει η παραδοσιακή Ηπειρώτικη ζυγιά "ΛΑΛΗΤΑΔΕΣ".

Πολλά συχαρητήρια στον πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας για την επιτυχημένη εκδήλωση.

Ο πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, **Μάκης Κιάμος-Χίτος** χαιρετίζει την εκδήλωση

Ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ραδοβιζινών, **Γιώργος Μανιώτης** απονέμει την αναμνηστική πλακέτα στη χήρα του **Λάζαρου Τσαμπά**

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΕΤΟΠΕΤΡΑΣ ΔΩΔΩΝΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Περίπατος στην Αθήνα

Πραγματοποιήθηκε, Κυριακή 20 Μαρτίου 2022 «Ο περίπατος στην... ιστορία της Αθήνας» με ξενάγηση στην περιοχή γύρω από την Ακρόπολη και το Θησείο.

«Τον γνωρίζετε τον Μάρτη τον τρελό και τον αντίρτη; Ξημερώνει και βραδιάζει και εκατό γνώμες αλλάζει». Η περιήγηση έγινε κάτω από αντίξοες κλιματολογικά συνθήκες που όμως δεν πτόησαν τους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν μια καλή και ζεστή κοσμοαντιτική παρέα.

Στους συμμετέχοντες προσφέρθηκαν από την Αδελφότητα μας "για το καλό" από ένα τυλιγμένο κομμάτι βασιλόπιτας, με δύο τυχερούς, ενώ δόθηκε σε όλους αναμνηστικό κι ένας "Μάρτης" για την Άνοιξη.

Η ξενάγηση έγινε από την ξεναγό μας την Κωνσταντίνα Κυριαζή, (ιστορικό, αρχαιολογικό με εξειδίκευση στην Βυζαντινή αρχαιολογία), χρησιμοποιώντας ασύρματα ακουστικά για τον καθένα μας.

Η Αδελφότητα Αετόπετρας Δωδώνης ευχαριστεί

Οι αετοπετρίτες/σες στα σοκάκια της Πλάκας και του Θησείου

όλους/ες όσοι συμμετείχαν δίνοντας μια νότα αετοπετρίτικη στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας, και καλωσορίζοντας την εαρινή ισημερία με τον δικό μας τρόπο.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΝΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ-ΜΑΡΑΘΩΝΑ-ΡΑΦΗΝΑΣ

Α. Η Αδελφότητα Ηπειρωτών Νέας Μάκρης-Μαραθώνα-Ραφήνας στα πλαίσια των ενημερωτικών εκδηλώσεων διοργάνωσε 27.3.2022 συζήτηση επίκαιρων γεωπολιτικών θεμάτων, με κεντρικό ομιλητή, τον Ηπειρώτη αντιστράτηγο ε.α. **Ιωάννη Μπαλιζώη**. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής **Μάκης Κιάμος**, ο Αντιδήμαρχος Πολιτισμού **Βαγγέλης Κυπαρίσης**, ο τέως Πρόεδρος Καρδίτσιων **Λάζαρος Καραούλης** εκπρόσωποι της Πανηπειρωτικής και καλοί φίλοι της Αδελφότητας. Ήταν μια χρήσιμη-κατατοπιστική συζήτηση. Η ευχή όλων "Να επέλθει σύντομα Ειρήνη". **Β.** Στις 16 Απριλίου 2022 η Αδελφότητα διοργάνωσε ομιλία με καλεσμένη την εκπαιδευτικό **Αθηνά Πριμικίρη** και με θέμα: «Εκπαίδευση 4. 0 η εκπαίδευση που παράγει καινοτομία».

Όπως τόνισε στην ομιλία της «η μόνη βεβαιότητα είναι ότι θα ζούμε με αβεβαιότητα, και ότι θα πρέπει συνεχώς να εκπαιδευόμαστε σε νέες δεξιότητες, αναπτύσσονται συνεργασίες σε ένα οικονομικό περιβάλλον

Σημαντική ήταν η συμμετοχή νέων στην εκδήλωση

που θα αλλάξει συνεχώς». Η μεγάλη επιτυχία της εκδήλωσης ήταν η συμμετοχή πολλών νέων παιδιών, που με τις εύστοχες ερωτήσεις τους, προβληματίσαν όλους τους παρευρισκόμενους.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ

Εκλογή νέου Δ.Σ.

Συγκροτήθηκε σε σώμα το ΔΣ του Συλλόγου Ηπειρωτών Ηλιούπολης που προήλθε από τις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στις 20.3.2022.

Πρόεδρος: **Κώστας Πριμικίρης**
Αντιπρόεδρος: **Γιώργος Χατζηγιάννης**
Γεν. Γραμματέας: **Παπά Ευφροσύνη**
Ταμίας: **Άννα Ντάσιου**

Μέλη: **Απόστολος Κωστούλας**, **Παναγιώτης Κριτσιμιάς**, **Θεοδώρα Κοντογεώργου**

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΑΣ

Τίμησε τους ήρωες της εξόδου του Μεσολογγίου

«**Το Σπίτι του Ηπειρώτη**» στην Πάτρα τίμησε για άλλη μια φορά το σκοπό του ως πολιτιστικό κέντρο, καθώς στους χώρους του πραγματοποιήθηκε με επιτυχία το Σάββατο, 16/4/2022, εθελοντική αιμοδοσία, η οποία οργανώθηκε με αφορμή την **196η Επέτειο της Εξόδου της Ηρωικής Φρουράς των Ελευθέρων Πολιορκημένων**. Όπως τόνισε ο πρόεδρος του ιστορικού Συλλόγου, **κ. Χάιδας Κ. Αλέξανδρος**, "Η συγκεκριμένη αιμοδοσία αποτελεί φόρο τιμής σε όσους και όσες έδωσαν το αίμα τους και έγιναν παγκόσμιο παράδειγμα (αυτό)θυσίας για την ιδέα της ελευθερίας, σε μια κορυφαία στιγμή της νεότερης ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας, όπου η συμβολή των Ηπειρωτών ήταν καθοριστική, αναλογιζόμενοι ότι στις δύο από τις τρεις φρουρές/φάλαγγες ηγούνται Ηπειρώτες οπλαρχηγοί". Η εν λόγω δράση έγινε σε συνεργασία με το Κέντρο Αιμοδοσίας του ΠΓΝ Πατρών «Παναγία η Βοήθεια».

Την επόμενη ημέρα, Κυριακή των Βαΐων, 17/4/2022, μέσα σε ένα κλίμα συγκίνησης, πολυπληθές τμήμα του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Πατρών, ενδεδυμένο με παραδοσιακές ηπειρώτικες φορεσιές, μετέβη στην Ιερά Πόλη του Μεσολογγίου συμμετέχοντας στις εκεί εορτές της Εξόδου.

Πραγματοποίηση Γ.Σ., βράβευση και κοπή βασιλόπιτας

Το πρωί της Κυριακής, 20/3/2022, πραγματοποιήθηκε μέσα σε μια πολύ ζεστή ατμόσφαιρα η επίσημη τακτική γενική συνέλευση των μελών του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Πατρών. Το πλήθος των Ηπειρωτών που έδωσε το παρόν τόσο στο «Σπίτι του Ηπειρώτη» όσο και μέσω εξ αποστάσεως σύνδεσης ενέκρινε τον διοικητικό απολογισμό της προηγούμενης χρονιάς και τον προγραμματισμό του τρέχοντος έτους, όπως, επίσης, τον αντίστοιχο οικονομικό απολογισμό και προϋπολογισμό. Επιπλέον, το σώμα της Γενικής Συνέλευσης συζήτησε επί μακρόν θέματα επικαιροποίησης και τροποποίησης άρθρων του καταστατικού. Εκφράστηκε πλουραλισμός απόψεων, τέθηκαν γόνιμοι προβληματισμοί, ενώ, παράλληλα, έγιναν προτάσεις για ενέργειες και δράσεις με στόχο την προαγωγή και διεύρυνση του πολιτισμικού και κοινωνικού έργου του Πανηπειρωτικού. Κατά τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης επιδόθηκε τιμητική πλακέτα στον **Δημήτριο Μάκκα** από το Ριζό Ιωαννίνων, ο οποίος μαζί με τη σύζυγό του, **Κορίνα**, και το γιο τους, **Μαργαρίτη**, αποτέλεσαν τους διαρρητές πλήθους αντικειμένων λαϊκής τέχνης και οικιακής χρήσης δημιουργώντας έτσι το μουσείο του Συλλόγου. Στο

Στο Μεσολόγγι. Συμμετοχή του Συλλόγου στις εορτές της Εξόδου

πέρασ της συνέλευσης, τηρώντας το έθιμο, ο **Πρόεδρος, κ. Χάιδας Αλέξανδρος**, έκοψε την πρωτοχρονιάτικη βασιλόπιτα, ευχαριστώντας μέλη, φίλους και ΔΣ για την ενεργητικότητα και την προσφορά τους, ευχόμενος ολόψυχα εκ μέρους του ΔΣ καλή και δημιουργική χρονιά!

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΘΡΙΑΣΙΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

Αναβίωσαν τον «καγκελάρη»

Ο σύλλογος Ηπειρωτών Θριάσιου Πεδίου, διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία την Κυριακή 8 Μαΐου 2022 εκδήλωση με θέμα την αναβίωση του εθίμου του «Καγκελάρη» στον προαύλιο χώρο του Αγίου Γεωργίου Ελευσίνας. Η εκδήλωση σημείωσε μεγάλη επιτυχία και πλήθος κόσμου συμμετείχε και χόρεψε τον παραδοσιακό καγκελάρη.

Την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας εκπροσώπησαν οι **Μαρίκα Γκόνη**, Α' Αντιπρόεδρος, και τα μέλη Την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας εκπροσώπησαν οι **Μαρίκα Γκόνη**, Α' Αντιπρόεδρος, και τα μέλη **Παύλος Χρήστου**, Γραμματέας, **Αντώνης Κοντός**, Έφορος Δημοσίων Σχέσεων και τα μέλη **Δονάτος Γκέλιος**, **Δημήτριος Σούκης**, **Κωνσταντίνος Ζηκόπουλος** και **Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου**.

Χαιρετίζοντας την εκδήλωση η κα **Γκόνη** μεταξύ άλλων είπε και τα εξής: «Εκ μέρους του ΔΣ της ΠΣΕ σας απευθύνω έναν θερμότατο χαιρετισμό και σας συχαίρω για την εξαιρετική αυτή εκδήλωση που άπτεται της παράδοσης και γενικά του Ηπει-

ρωτικού πολιτισμού. Η ΠΣΕ με μεγάλη χαρά και περηφάνια αγκαλιάζει τη δράση των Συλλόγων της και είναι πάντα αρωγός και συνεργάτης των αποδήμων Ηπειρωτών για τη διατήρηση και την καλλιέργεια της αλληλεγγύης μεταξύ τους, των πατροπαράδοτων ευγενών Ηπειρωτικών παραδόσεων, ηθών και εθίμων και της αγάπης προς την γενέτειρα. Να τονίσω ότι σοβαρό οικογενειακό πρόβλημα εμπόδισε την παρουσία του προέδρου μας στην εκδήλωσή αυτή. Να γνωρίζετε ότι είμαστε πάντα κοντά σας με αγάπη και αντοχή για την κοινή μας προσπάθεια. Χρόνια πολλά και για τη σημερινή γιορτή, τη γιορτή της γυναίκας και ειδικότερα της Ηπειρώτισσας, το αιώνιο αυτό σύμβολο ατομικής και εθνικής αξιοπρέπειας».

Οι «δέκα πληγές» των Ραδοβιζίων

Τη βιβλική αφήγηση για τις «δέκα πληγές» θυμίζει το υπόμνημα της Ομοσπονδίας Ραδοβιζιζών Άρτας για τα «μεγάλα και διαχρονικά προβλήματα» στην ορεινή περιοχή του νομού Άρτας

«**Τ**α χωριά μας σβήνουν και χρειάζονται άμεσες λύσεις, όχι σήμερα αλλά χθες. Σήμερα είναι μαθηματικά βέβαιο ότι σε πολύ λίγα χρόνια σε αυτά τα χωριά δεν θα ζει κανένας μόνιμος κάτοικος».

Μ' αυτή τη δραματική έκκληση η Ομοσπονδία Ραδοβιζιζών Άρτας απευθύνεται στα κόμματα του Κοινοβουλίου, τους Βουλευτές του νομού Άρτας, την Περιφέρεια Ηπείρου, την Π.Ε. Άρτας και τους δήμους της περιοχής Ραδοβιζιζών Γ. Καραϊσκάκη, Ν. Σκουφά και Κεντρικών Τζουμέρκων. Στο υπόμνημά της, με ημερομηνία 22 Μαΐου 2022, η Ομοσπονδία των Ραδοβιζιζών Άρτας κωδικοποιεί τα «**μεγάλα και διαχρονικά προβλήματα**» σε ένα δεκάλογο που θυμίζουν τις «δέκα πληγές» της βιβλικής αφήγησης.

Η Ομοσπονδία ζητά απ' τους παραπάνω εκπροσώπους και φορείς να εκφράσουν τις θέσεις τους για τα μεγάλα προβλήματα της περιοχής και τους καλεί σε μια ημερίδα, ανοικτή στο κοινό, που σχεδιάζει για τις 26 Ιουνίου 2022. Στο υπόμνημα τονίζει: «Η Ομοσπονδία ανέλαβε την πρωτοβουλία να οργανώσει τη διεκδίκηση λύσεων για αυτά, χαράζοντας κοινή πορεία και καθορίζοντας κοινές επιλογές».

Η κωδικοποίηση των προβλημάτων απ' την Ομοσπονδία έχει ως εξής:

Ερήμωση και εγκατάλειψη των ορεινών χωριών:

Είναι ζήτημα γνωστό και υπαρκτό για πολλές δεκαετίες. Η παράμετρος την οποία προσθέτουμε, αφορά τη συνταγματική ισότητα των πολιτών και τις ευρωπαϊκές οδηγίες για την κοινωνική σύγκλιση, τις ίσες ευκαιρίες και την ποιότητα ζωής. Παρά τις σαφείς κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για ισοπολιτεία, το ελληνικό κράτος έχει επιλέξει συνειδητά να κρύβει το θέμα κάτω απ' το χαλί προωθώντας μια άνευ προηγουμένου αστικοποίηση και εγκατάλειψη των ορεινών. Δεν είναι φόβος, είναι βεβαιότητα ότι τις επόμενες δεκαετίες τα χωριά μας δεν θα έχουν πλέον κανέναν μόνιμο κάτοικο, όλα τα Ραδοβίζια.

Ανισότητα στην υποστήριξη του πολίτη από το κράτος. Ανυπαρξία επιλογών:

Υπάρχει τεράστια διαφορά στην εξυπηρέτηση του πολίτη που μένει στα ορεινά με εκείνη που λαμβάνει ένας πολίτης στην πόλη. Βασικά δικαιώματα και υπηρεσίες που είναι υποχρεωμένο το κράτος να παρέχει ή να φροντίζει να παρέχονται στον πολίτη, στα ορεινά είτε δεν παρέχονται καθόλου είτε παρέχονται υποτυπωδώς. Υγεία, παιδεία, ασφάλεια, εργασία, συγκοινωνία, μετακίνηση, τραπεζικές υπηρεσίες, δημόσιες υπηρεσίες, πολιτιστικές & εικαστικές υπηρεσίες, σίτιση, εμπόριο, ελεύθερη αγορά, υπηρεσίες επαγγελματιών, κοινωνική στήριξη, διάθεση αγαθών, κτλ.

Μακρινά σχολεία, η κύρια αιτία της εγκατάλειψης:

Ο σημαντικότερος ίσως παράγοντας της απόφα-

Το χωριό Άνω Καλεντίνη, όπου βρίσκεται η έδρα του Δήμου Γεωργίου Καραϊσκάκη

σης μιας οικογένειας να εγκαταλείψει το χωριό και να μετακομίσει στην πόλη, είναι η δυνατότητα που θέλουν να έχουν τα παιδιά τους να έχουν ίσες ευκαιρίες εκπαίδευσης. Οι συνθήκες μετακίνησης των μαθητών για το σχολείο με λεωφορεία ή ΤΑΞΙ είναι ένα τεράστιο βάρος που σηκώνουν παιδιά και γονείς, αφήνοντας τους ελάχιστο χρόνο για δραστηριότητες και υπερβολική κόπωση. Οι δραστηριότητες, καθώς και η κοινωνικοποίηση των παιδιών μέσα από αυτές, είναι απλά ανύπαρκτες ως επιλογές στους μαθητές των ορεινών χωριών μας. Ούτε ξένες γλώσσες δεν έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν όπως η τεράστια πλειοψηφία των παιδιών στις πόλεις. Η απόφαση για να μετακινηθεί μια οικογένεια στην πόλη, έρχεται συνήθως προς τις τελευταίες τάξεις του λυκείου, όταν χρειάζεται καλύτερη προετοιμασία για την είσοδο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Αδυναμία κάλυψης των αναγκών της νεολαίας και της σύγχρονης γυναίκας:

Η άμεση σύγκριση του επιπέδου ζωής και των επιλογών που έχουν ειδικά οι νέοι και οι σύγχρονες ανάγκες των γυναικών που ζουν στα χωριά μας με τις αντίστοιχες της πόλης, είναι καθοριστική στην απόφασή τους εάν θέλουν να ζήσουν στα ορεινά. Η ζωντανία, η ενεργητικότητα και η ανεξαρτησία των νέων καταπιέζονται. Οι επιλογές τους είναι μονοδιάστατες. Η κοινωνική τους ανάπτυξη περιορίζεται. Οι γυναίκες δεν έχουν πρόσβαση σε πρόϊοντα και υπηρεσίες καλλωπισμού και αισθητικής που υπάρχουν στην πόλη. Οι γάμοι στα χωριά μας δεν έχουν απλά μειωθεί, είναι πλέον ανύπαρκτοι. Άντρες αδυνατούν να βρουν συζύγους και εάν βρουν, το ενδεχόμενο να εγκαταλειφθούν είναι πολύ μεγάλο. Δεν έχει υπάρξει καμία κρατική πρωτοβουλία, έστω για να αναλύσει αυτό το κοινωνικό πρόβλημα.

Κάποτε άκμαζε κτηνοτροφία...

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ

Η ορεινή περιοχή στα ανατολικά και νοτιοανατολικά του νομού Άρτας, λέγεται Ραδοβίζια ή Ραδοβίζια. Η λέξη έχει σλαβική προέλευση και πιθανόν σημαίνει τόπος ευτυχισμένος, τυχερός, ευλογημένος. Σαν τοπωνύμιο υπάρχει σε κείμενα, τουλάχιστον από το 1490.

Τα Ραδοβίζια ακουμπάνε σε τρεις διαφορετικούς Καλλικρατικούς Δήμους του νομού Άρτας. Τα χωριά είναι τα εξής: Άνω Καλεντίνη, Άνω Πέτρα, Αστροχώρι, Βελεντζικό, Δημαριό, Διάσελο, Διχομοίρι, Ελάτη, Ζυγός, Καστανιά, Κλειδί, Κλειστό, Μαρκινιάδα, Μεγαλόχαρη, Μελάτες, Μεσόπυργος, Μεσσούντα, Μπλιανιά, Πηγές, Ρετσανιά, Σκουληκαριά, Τετράκωμο, Φωτεινό. Τα περισσότερα από αυτά ανήκουν στο Δήμο Γ. Καραϊσκάκη. Το Κλειστό, η Μαρκινιάδα, οι Μελάτες και το Φωτεινό βρίσκονται στο Κάτω Ραδοβίζι και ανήκουν στο Δήμο Ν. Σκουφά. Η Μεσσούντα και το Τετράκωμο θεωρείται ότι ανήκουν στο Άνω Ραδοβίζι ενώ σήμερα διοικητικά, ανήκουν στο Δήμο Κεντρικών Τζουμέρκων.

Η Ομοσπονδία Ραδοβιζιζών Άρτας είναι δευτεροβάθμιο μη κερδοσκοπικό σωματείο με έδρα την Αθήνα. Ιδρύθηκε το 1980 για να ενώσει τις φωνές και τους στόχους των πρωτοβάθμιων Αδελφοτήτων και Συλλόγων των απόδημων συγχωριανών στην Αθήνα με καταγωγή από τα χωριά των Ραδοβιζιζών. Από την ίδρυσή της, η Ομοσπονδία Ραδοβιζιζών Άρτας είναι μέλος της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδας.

Καταστροφικά φαρμακικά έργα ΑΠΕ: Φράγμα Αυλακίου 84ΜW, Αιολικό ΑΕΤΟΣ 42ΜW.

Είναι αδιανόητο για οποιονδήποτε λογικά σκεπτόμενο άνθρωπο να σχεδιάζονται τόσο καταστροφικά και απαράδεκτα έργα παντελούς έλλειψης σεβασμού στο περιβάλλον, στην ιστορία και στον άνθρωπο. Η Κοιλιάδα του Αχελώου δεν πρέπει να γίνει λίμνη και δεν θα γίνει. Είμαστε κάθεται αντίθετοι στο νέο υπό έγκριση φράγμα Αυλακίου της ΤΕΡΝΑ. Αποτελεί αιτία ξεσηκωμού. Ομοίως και για το επίσης νέο υπό έγκριση αιολικό σταθμό ΑΕΤΟΣ στα Όρη Βάλτου με 10 γιγαντιαίες ανεμογεννήτριες ύψους 168 μέτρων από την επιφάνεια του εδάφους. Και μόνο οι αναγραφόμενες, από τις ίδιες τις εταιρίες, περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις φτάνουν να απορριφθούν και τα δύο έργα. Γνωρίζουμε ότι τέτοια έργα στηρίζονται ξεκάθαρα σε πολιτική απόφαση για να προχωρήσουν ή όχι. Στη συγκεκριμένη περίπτωση απαιτούμε να απορριφθούν άμεσα.

Έλλειψη υποδομών. Δρόμοι, αρτηρίες, ίντερνετ, τηλεφωνία, διαλυμένα δίκτυα:

Τα χωριά μας έχουν μείνει στη δεκαετία του 1960. Έκτοτε μηδέν. Οι υποδομές στην περιοχή θυμίζουν τριτοκοσμικές χώρες και αποτελούν ντροπή για ένα κράτος που θέλει να δηλώνει ότι είναι σύγχρονο. Όλα τα σχέδια και οι προγραμματισμοί για τα ορεινά είχαν πάντοτε ως βάση σύγκρισης το «πληθυσμιακό κριτήριο» (ή αλλιώς το ψηφιοποιημένο κριτήριο) και δεν έμπαιναν ποτέ σε προτεραιότητα. Ακόμη και οι οδοί Άρτα-Τρίκαλα και Άρτα-Καρδίτσα είναι ντροπή να αποκαλούνται «εθνικές οδοί» όταν τμήματά τους είναι ακόμα χωμάτινα! Ολόκληρο το οδικό επαρχιακό δίκτυο των ορεινών χωριών μας θα έπρεπε να έχει επανασχεδιαστεί και αντικατασταθεί εδώ και δεκαετίες και όχι να υπάρχει αποκλειστικά και μόνο για να απορροφάει κονδύλια επισκευών και συντήρησης (για να το πούμε κομπάζ).

Έλλειψη υπηρεσιών. Υγεία, τράπεζες, ΚΕΠ, καταστήματα, εμπόριο, γεωπόνος:

Αντί να περιγράψουμε αυτό το θέμα, θα σας προτείναμε να σας φιλοξενήσουμε σε οποιοδήποτε χωριό στα Ραδοβίζια για μία βδομάδα και όλα τα εξοδά σας θα τα αναλάβουμε εμείς. Με την εξής προϋπόθεση: να μην χρησιμοποιήσετε το αυτοκίνητό σας και να αναλάβετε μόνοι σας, χωρίς τη βοήθεια των ντόπιων, οποιαδήποτε ανάγκη σας. Χωρίς περαιτέρω σχόλια.

Μηδενικές θέσεις εργασίας σε ιδιωτικό και δημόσιο τομέα:

Η ανισότητα στις επιλογές εύρεσης εργασίας μεταξύ πολιτών στο χωριό και στην πόλη,

μπορούν μόνο να συγκριθούν με την αντίθεση μούρου - άσπρου. Στα χωριά μας, η προσφορά εργασίας είναι μηδέν. Από οποιαδήποτε πηγή εύρεσης εργασίας: εφημερίδα, αγγελία, γραφείο, προκήρυξη, αναζήτηση, γνωστές, ... Και αυτό δεν συμβαίνει μόνο φέτος ή μόνο αυτή τη δεκαετία. Είναι κατάσταση δεκαετιών! ΔΕΚΑΕΤΙΩΝ. Αν προκύπτουν θέσεις, προέρχονται μόνο από το Δήμο: είτε οι γνωστές συμβάσεις λίγων μηνών, είτε για μία θέση μόνιμου προσωπικού κάθε 2-3 χρόνια. Η επιλογή της εργασίας στην πόλη είναι μονόδρομος εάν κάποιος δεν επιλέξει το μεροκάματο για δουλειές στον πρωτογενή τομέα.

Ανυπαρξία παραγωγικών δραστηριοτήτων πλην πρωτογενή τομέα. Μηδενικός τουρισμός:

Η φράση «ήρθε η ανάπτυξη» αποτελεί ανέκδοτο στα καφενεία στα Ραδοβίζια. Περισσότερο γέλιο πέφτει ειδικά όταν είναι «πράσινη» η ανάπτυξη. Εκτός από το σαρκασμό, υπάρχει όμως και το εξής ενδεικτικό. Στα Ραδοβίζια συνολικά, οι διαθέσιμες κλίνες σε καταλύματα πρέπει να είναι το πολύ έως 10 σε πλήθος. Σε έναν στρατηγικό σχεδιασμό για την Ήπειρο το 2015, έργο που το είχε αναλάβει ένα μελετητικό γραφείο στην Αθήνα (πού αλλού;), αφού έστειλε κλιμάκιο σε κάθε χωριό και ανέλυσε την κατάσταση, αποφάνθηκε ότι τα Ραδοβίζια έχουν προοπτική να αναπτυχθούν μόνο στον φυσιολογικό και θρησκευτικό τουρισμό! Τόσο καλή ανάλυση έγινε! Και τότε, 7 χρόνια πριν, οι κλίνες τόσες ήταν, όσες και σήμερα. Η ζήτηση βέβαια είναι μικρότερη. Όσο για τον πρωτογενή τομέα κι αυτός σβήνει αργά-αργά. Χωρίς κεντρική καθοδήγηση, χωρίς υποστήριξη, χωρίς εκσυγχρονισμό αλλά με μια σταθερή απαξίωση της ποιότητας και των τιμών πώλησης των προϊόντων τους, οι αγρότες μας δεν θα επιζήσουν.

Δήμευση περιουσιών από Κτηματολόγιο και Δημοσικούς Χάρτες. Απαξίωση ιδιοκτησιών:

Νόμοι και ρυθμίσεις που έχουν οριζόντια εφαρμογή σε όλη την Ελλάδα, είναι βέβαιο ότι θα πλήξουν πιο πολύ τα ορεινά χωριά μας, σταθερά ξεχασμένα από το νομοθέτη. Είναι γνωστό, επαναλαμβανόμενη πολλές φορές, ιστορία. Στα Ραδοβίζια η ηγ. εγκαταλείφθηκε. Χορτάρισαν τα χωράφια, έκλεισαν. Ποιος θα τα δηλώσει για να πληρώσει φόρο όταν τα 'χει παρατήσει κι έφυγε για την πόλη; Κι αν δεν τα δηλώσει, τότε ποιος είναι ο λόγος που το κράτος θέλει να τα κάνει «δημόσια περιουσία»; Δεν είναι φιλέτα στη Μύκονο. Λόγος είναι στις ρεματιές. Πριν 140 χρόνια, σχεδόν σε όλα τα Ραδοβίζια, αυτά τα κτήματα αγοράστηκαν κυριολεκτικά με ιδρώτα και αίμα από τους προ-παππούδες μας. Δικά τους τα είχαν για γενιές όσο ήταν οι Τούρκοι. Κι όταν ήρθε η απελευθέρ-

ρωση το 1881, βρέθηκαν τσιφλικάδες να ζητάνε χρυσές λίρες για να τους τα δώσουν πίσω. Το βιός τους το ίδιο, το αγόρασαν ξανά. Πληρωμένο τον έχουμε τον τόπο. Τι τον θέλει ο Δασάρχης και το Δημόσιο; Ας ανέβει το Δημόσιο στο Τετράκωμο να δει το μνημείο με τα ονόματα 200 προγόνων (ναι, 200!) που «το 1884 εξαγόρασαν το χωριό μας». Γιατί βάζει το κράτος τον κοσμάκη να πληρώνει χιλιάδικα για τοπογραφικά και φωτορεαλισμούς; Πόσες φορές ακόμα θα τον πληρώσουν τα χωριά μας τον τόπο τους; Τον τόπο που το κράτος το ίδιο, με τις πολιτικές του, τους ανάγκασε να τον εγκαταλείψουν.

Οι 20 προτάσεις της Ομοσπονδίας

Στο υπόμνημά της η Ομοσπονδία Ραδοβιζιτών Άρτας διατυπώνει 20 προτάσεις για να κρατηθούν τα χωριά ζωντανά.

- Πρόγραμμα ύψους 15 δισ. ευρώ για έργα υποδομών στα Ραδοβίζια και στην ευρύτερη ορεινή περιοχή. Η Πολυεπίδομα μαζί με τη Μεγαλόπολη ήδη εξασφάλισαν υπερτριπλάσια κονδύλια για ένα πρόβλημα πολύ μικρότερο. Συμπληρωματικά (αλλά ίσως και ολοκληρωτικά για την εξασφάλιση των 15 δισ. ευρώ), το Ταμείο Ανάκαμψης μπορεί κάλλιστα να χρησιμοποιηθεί με κύριο τον 3ο Πυλώνα «Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή» στη βάση των «ίσων ευκαιριών για όλους» αλλά και από τον 1ο και 4ο Πυλώνα για χωροταξική μεταρρύθμιση, εκσυγχρονισμό, ανταγωνιστικότητα, κτλ.

- Μηδενική φορολογία για μόνιμους κατοίκους όπως και για κάθε επαγγελματική έδρα στα Ραδοβίζια με υποχρέωση τη ντόπια διαμονή του ιδιοκτήτη και του εργατικού – υπαλληλικού δυναμικού.

- Κατάργηση Πολυεπιδομίας για τα ορεινά, δημιουργία νέας Υπηρεσίας μόνο για Αρχιτεκτονική Ορεινών, κατάργηση Αδειών Δόμησης.

- Κατάργηση όλων των φαραωνικών αντισταθμικών αντιπεριβαλλοντικών πλάνων έργων ΑΠΕ. Απόρριψη του φράγματος ΥΠΕ Αυλακίου στον Αχελώο 84 MW και του Αιολικού σταθμού στον Αετό 42 MW στα Όρη Βάλτου.

- Σχολεία σε κάθε χωριό, δημόσια φροντιστήρια, αθλητικές και άλλες δραστηριότητες.

- Εστίαση στη νεολαία και στη σύγχρονη γυναίκα: Μελέτη, σχεδιασμός και υλοποίηση παρεμβάσεων αντιστροφής του κλίματος εγκατάλειψης ώστε να υπάρχει προσέλκυση και σύγχρονη διαβίωση.

- Πέντε εκατομμύρια ευρώ ανά έτος για 10 έτη για τοπικά έργα υποδομών σε κάθε χωριό. Αναπλάσεις σε κάθε χωριό.

- Νέες σύγχρονες εθνικές οδικές αρτηρίες υπερταχείας κυκλοφορίας Άρτα-Καρδίτσα και Άρτα-Τρίκαλα για μετακινήσεις Άρτα-Καρδίτσα σε 100 λεπτά, Άρτα-Τρίκαλα σε 100 λεπτά, Άρτα-Καλεντίνη σε 15 λεπτά, Άρτα-Πηγές σε 30 λεπτά, Άρτα-Μεσόπυργος σε 30 λεπτά.

- Νέος οδικός άξονας Πίνδου από Εγνατία-Τζουμέρκα-Κοιλιάδα Αχελώου-Άγραφα-Ορεινή Ναυπακτία-Αντίρριο και κάθετες διασυνδέσεις για όλες τις ενδιάμεσες πόλεις (Άρτα, Τρίκαλα, Καρδίτσα, Αμφιλοχία, Καρπενήσι, Λαμία, Αργίνο).

- Ανάδειξη της ποιότητας διατροφής ως Εθνική Υπόθεση, επιδότηση επί τρία (*3) των ορεινών τοπικών προϊόντων. Πλήρης επιστημονική υποστήριξη και έλεγχος. Καμπάνιες προώθησης.

- Κινητή τραπεζική υπηρεσία ΑΤΜ διάρκειας τουλάχιστον 2 ωρών ανά 10 μέρες σε κάθε χωριό.

- Αντικατάσταση-ανανέωση-συντήρηση υποδομών και δικτύων ενέργειας και τηλεπικοινωνιών.

- Δημιουργία τουλάχιστον 5 πάρκων – περιοχών για χώρους νεολαίας και πολιτισμού στα Ραδοβίζια για αθλητισμό, πολιτιστικά, δραστηριότητες.

- Κατασκευή 5 «Δασικών Χωριών» στα Ραδοβίζια με δυναμικότητα 80 κλινών το καθένα.

- Πανεπιστήμιο Αχελώου με Νοσοκομείο, Γεωπονική Σχολή και με τουλάχιστον άλλες 5 σχετικές Σχολές με εστίαση-επίκεντρο την έρευνα και τη μετεξέλιξη των φοιτητών σε ντόπιους επαγγελματίες. Σχεδιασμός και λειτουργία στη λογική all-inclusive (δηλαδή με μηδενικό κόστος διαβίωσης) ώστε να προσελκύει μόνιμο προσωπικό, αμειβόμενο με πολύ ελκυστικές αποδοχές και με επιδοτούμενους φοιτητές ώστε να το κατατάσσει στις πρώτες επιλογές των υποψηφίων.

- Κατάργηση του πληθυσμιακού κριτηρίου για τη χρηματοδότηση των ορεινών Δήμων.

- Δωρεάν ίντερνετ τουλάχιστον 200 Mbps σε κάθε σπίτι.

- Εκσυγχρονισμός γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

- Αναθεώρηση και ανασχεδιασμός της νομοθεσίας ειδικά για τις ιδιοκτησίες και τα δασικά στα ορεινά.

- Ειδικά μέτρα περιορισμού των ζημιών από αγριογούρουνα και περιορισμός του πληθυσμού τους.

ΚΕΡΑΜΙΤΣΑ ΦΙΛΙΑΤΩΝ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ - ΗΠΕΙΡΟΣ

Του Γιάννη Βέλλη

Πολλές περιοχές της Ελλάδας διαθέτουν εξαιρετικά μέρη για τουρισμό, πρεμιά, τόσα άλλα, θετικά πάντα. Χωρίς να αναφέρονται, με κάποια προτεραιότητα, στον τουριστικό χάρτη της χώρας μας. Έτσι είναι κι η ορεινή Ήπειρος, στο μεγαλύτερο μέρος της, που κάποτε έσφυζε από κόσμο, αλλά σήμερα, ιδίως μετά τον «Καποδίστρια» και τον «Καλλικράτη», έχει αφεθεί στην τύχη της.

Λάθος χειρισμοί: ή επιλογή, δεν είναι κάτι που θα το κρίνουμε εδώ –αν και έχω άποψη, σ' αυτό– απλά διαπιστώνουμε κάποια αποτελέσματα στην Ελληνική ύπαιθρο, επειδή έχουν σχέση με το θέμα μας, τις αναφορές μας σε τόπους που επηρεάζονται ουσιαστικά από αυτά.

Η φύση αντιστέκεται, η αρχιτεκτονική αντιστέκεται, αλλά οι άνθρωποι πρέπει να επιβιώσουν. Έτσι μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ηπείρου έγιναν Αθηναίοι, Θεσσαλονικιοί, Πατρινοί, Κερκυραίοι, κλπ. Ή Γερμανοί, Γάλλοι, Αμερικάνοι, Αυστραλοί, Αφρικανοί... Με την έννοια της μόνιμης εγκατάστασης σε νέα μέρη, για επιβίωση, σπουδές, καλύτερες υπηρεσίες.

Αυτό δε σημαίνει ότι τα μέρη αυτά ερήμωσαν, αλλά όπως και να το δούμε η αλήθεια είναι ότι έχασαν μέρος από τη ζωή τους, τη νεολαία τους, τις δραστηριότητές τους. Η ελκυστικότητά τους, φυσικά, δεν χάθηκε. Αυτό φαίνεται στις γιορτές και τα καλοκαίρια, βουλιάζουν από κόσμο. Επιπλέον οι ντόπιοι στην εστία τους, στις ρίζες, στα να πάρουν δύναμη και να συνεχίσουν. Αλλά και οι φιλοξενούμενοί τους, μαζί με κάποιους ελάχιστους τουρίστες.

Μπορεί η πανδημία των τελευταίων ετών, να άλλαξε αυτή την ρότα, αλλά θεωρώ ότι σύντομα, θα συνεχιστεί η ίδια πορεία, ίσως μάλιστα να γίνει και πυκνότερη, λόγω της έλλειψης αυτής.

Κεραμίτσα Φιλιατών Θεσπρωτίας, η ιδιαίτερη πατρίδα μου. Ορεινό χωριό της Μουργκάνας, δημοτικό διαμέρισμα στο Δήμο Φιλιατών Θεσπρωτίας. Κοντά στα ελληνοαλβανικά σύνορα. Συνήθως ανεβάνε σ' αυτό οδικώς από την πλευρά της Ηγουμενίτσας, αν και ο δρόμος δεν είναι ο καλύτερος από το χωριό Κοκκινόλιθάρη και πάνω. Μπορείτε να έρθετε και από την Ιωαννίνων – Ηγουμενίτσας και στη γέφυρα του Καλαμά, στη

Κεραμίτσα Θεσπρωτίας. Ένα Ηπειρώτικο αρχοντοκράτι

Βροσία Ιωαννίνων, να συνεχίσετε σε μια απόσταση λίγων χιλιομέτρων μέχρι την Κεραμίτσα. Η επιλογή δική σας, η θέα εξαιρετική από κάθε πλευρά, ο δρόμος εδώ πολύ καλύτερος.

Φθάνοντας στο χωριό, οι γνώστες πηγαίνουν στο «πηγάδι», στις πηγές δηλαδή. Έχουν εξαιρετικής ποιότητας νερό και παγωμένο, χειμώνα καλοκαίρι. Ο χώρος έχει διαμορφωθεί με χτιστή πέτρα, είναι ιδιαίτερα φιλόξενο. Υπάρχει το «μεσοχώρι», αμέσως μετά, που διατηρεί το παραδοσιακό του στυλ, σίγουρα θα αρέσει ακόμα και στο δυσκολότερο επισκέπτη. Εκεί είναι το πρώην κοινοτικό μέγαρο, η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου, τα καφενεύια, το παλιό καμπαριό, ο γεροπλάτανος.

Αφού «χορτάσετε» το κέντρο του χωριού, τις συζητήσεις με κατοίκους, μπορείτε να επισκεφθείτε μικρότερες εκκλησίες που υπάρχουν διασκορπισμένες, την Παναγία, τον Άγιο Αθανάσιο, τον Προφήτη Ηλία και εκκλησάκια ιδιαίτερα όμορφα.

Υπάρχει φυσικά και το κάτω μέρος του χωριού, εξίσου σημαντικό, που είναι μοιρασμένα τα σπίτια του μέσα στα νερά, το πράσινο. Ένας παράδεισος! Οι βόθρες, παραμένουν εξαιρετικές για

τον επισκέπτη. Εκεί, μέσα στις πηγές, κανείς μπορεί να κολυμπήσει στα κρύα αλλά καθαρά νερά τους. Σίγουρα θα βρουν αρκετούς για τις περπατήσεις, αλλά και να τις κολυμπήσουν. Αυτή η βόλτα γύρω από την περίμετρο του χωριού με αυτοκίνητο ή και με τα πόδια θα σας αρέσει. Όπως και κάπως ψηλότερα στη Βελοούνα.

Κοντά στον Άγιο Αθανάσιο, υπάρχει ο αρχαιολογικός χώρος της Κεραμίτσας. Πιθανότερα κάποιο αρχαίο ελληνικό κάστρο για αμυντική χρήση είναι σκεπασμένο σήμερα ανάμεσα στα χώματα, τις πέτρες και τα δέντρα, περιμένοντας την αρχαιολογική σκαπάνη να το αναδείξει. Μπορείτε με σχετική δυσκολία να τον επισκεφθείτε, η θέα προς την πλευρά του Καλαμά, αλλά και προς το χωριό είναι εξαιρετική.

Το χωριό έχει ιδανικά μέρη για πεζοπορίες. Στην πλατεία θα σας οδηγήσουν οι Κεραμιτωίτες σε αυτούς. Υπάρχει το μονοπάτι του Λάγγαρη (1710 μ.Χ.), λιθόστρωτο καλντερίμι. Μπορείτε να το φωτογραφίσετε, να τραβήξετε βίντεο, να το περπατήσετε, να νιώσετε ξεχωριστά. Θέλει κάποια συντήρηση, αλλά δεν παύει να έχει το ενδιαφέρον του, σε όσα μέρη είναι επισκέψιμο.

Αν θέλετε να μείνετε κάποιες μέρες περισσότερο, μπορείτε να ενοικιάσετε δωμάτιο στον Ξενοώνα του χωριού, αλλά αυτό θα πρέπει να το κάνετε νωρίς γιατί μπορεί να έχουν κλειστεί τα δωμάτια το διάστημα που σας ενδιαφέρει. Αν δεν βρείτε δωμάτιο μπορείτε να φιλοξενηθείτε σε Ξενοώνες γειτονικών χωριών ή να μείνετε στην Ηγουμενίτσα, που έχει και νυχτερινή ζωή, ανεβαίνοντας τα πρωινά στην Κεραμίτσα.

Η περιοχή είναι όμορφη όλο το χρόνο. Ιδανικότερη περίοδος για επίσκεψη θεωρώ ότι είναι ο Μάιος. Όλα είναι καταπράσινα, οι κουτσουπιές και οι γκορταίες ανθισμένες, πανέμορφα.

Μπορείτε να μείνετε στους Ξενοώνες που λειτουργούν: Κεραμίτσα (εκκλησία), Τηλ. 26640.41226 Κεραμίτσα (ιδιωτικός), Τηλ. 26640.41021

Μια έκδοση, που θεωρώ καλύπτει ικανοποιητικά την ιστορία της περιοχής, αλλά και καταγράφει πολλές μαρτυρίες, διαθέτοντας και σπάνιο φωτογραφικό υλικό, μετά από πολυχρόνη έρευνα σε αξιόλογες πηγές, είναι το βιβλίο: «ΚΕΡΑΜΙΤΣΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ. Της ιστορίας και της μνήμης» του Νικόλαου Χρ. Τσέκα, εκδόσεις Κουλτούρα.

Η Κεραμίτσα διαθέτει μια αξιόλογη αδελφότητα & ένα ενεργό πολιτιστικό σύλλογο. Συμμετέχει στην Ομοσπονδία της Μουργκάνας, στο Χορευτικό της, όπως και στην Πανπεριωτική Σ.Ε. με αντιπροσώπους.

Ενεργειακές επενδύσεις ανάλογες των κερδών και όχι για αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας

Παρατηρήσεις στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ) του έργου Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) στα όρη του Ξηροβουνίου

Η Περιφέρεια Ηπείρου, όπως και όλη η Επικράτεια, αντιμετωπίζει ένα καταγισμό επενδυτικών προτάσεων για εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) με πρόσχημα την «πράσινη ανάπτυξη» και την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης.

Γράφει ο Νίκος Δ. Γιαννούλης
Φυσικός-Περιβαλλοντολόγος (PhD, MSc),
μέλος του ΔΣ της ΠΣΕ

Στα πλαίσια αυτά είναι σε εξέλιξη στην ίδια περιοχή δύο έργα ΑΣΠΗΕ:

α) Ο ΑΣΠΗΕ ισχύος 44MW και τα συνοδά του έργα (οδοποιία - διασύνδεση) στη θέση «**Κήπος**», με Φορέα του έργου την εταιρεία «**GREEK-STREAM ENERGY A.E.**».

β) Ο ΑΣΠΗΕ με άδεια παραγωγής 34,4 MW και ΑΕΠΟ στη θέση «**Κούρτα-Σκλαβί-Λεπτοκαρύ**», με Φορέα του έργου την εταιρεία «**RENEX ΑΙΟΛΙΚΗ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.**».

Η περιοχή του α' έργου βρίσκεται στα **Όρη Ξηροβουνίου** και χωροθετείται στις εξάρσεις **Κήπος** και **Αλαταριές Πινακούλια**, που βρίσκονται στα ανατολικά του οικισμού **Σκλίβανης** και στα δυτικά του οικισμού **Πλατανούσα**. Η διαμόρφωση του ευρύτερου χώρου είναι ορεινή με εγκάρσιες κλίσεις από μέτριες έως ισχυρές. Τα γήπεδα εγκατάστασης των ανεμογεννητριών αναπτύσσονται σε δασικές χορτολιβαδικές εκτάσεις.

Το βασικό πρόβλημα που απασχολεί την περιοχή μας είναι ότι δεν υπάρχει εγκεκριμένος Περιφερειακός Ενεργειακός Σχεδιασμός, με κριτήρια όπως: **ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΜΕΙΓΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΠΟΥ ΔΕΝ ΘΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΑΓΑΘΟ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΩΣ ΚΕΡΔΟΣ, ΑΛΛΑ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ**. Η μελέτη αναφέρει και στηρίζεται κατά κόρον στην εφαρμογή του Εθνικού Ειδικού Χωρικού Σχεδίου για ΑΠΕ (ΚΥΑ 49828/12.11.2008) όπως

ισχύει, όταν έχουν παρέλθει 14 έτη με πολλές εξελίξεις και αναθεωρήσεις στον Ενεργειακό Σχεδιασμό. Όταν μάλιστα σύμφωνα με δηλώσεις του αρμόδιου Υπουργού (Απρίλιος 2021), ότι εκπονείται νέο Εθνικό Ειδικό Χωρικό Σχέδιο για ΑΠΕ και θα παραδοθεί το 2022.

Αποσπασματική έγκριση

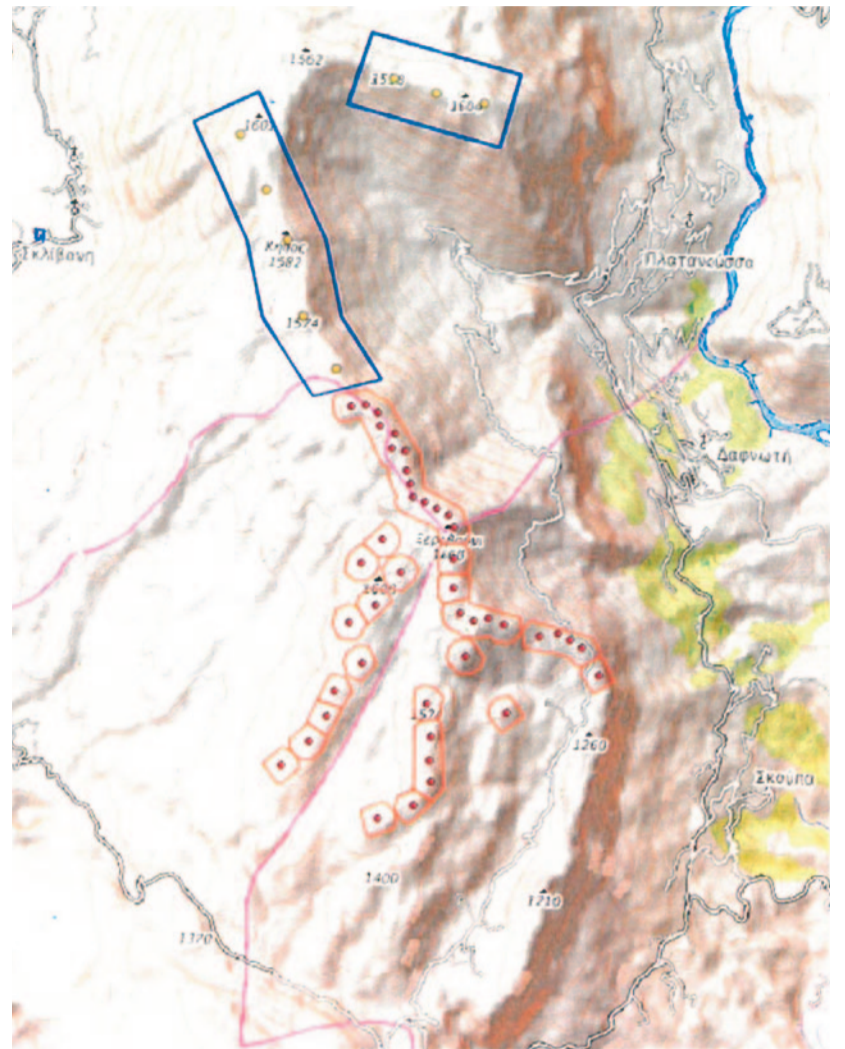
Με την αποσπασματική έγκριση των δύο ΑΣΠΗΕ κατά μήκος της περιοχής δεν αντιμετωπίζεται ολοκληρωμένα μια τέτοια επέμβαση με τόσες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Τα οφέλη που παρατίθενται αφορούν τις θέσεις εργασίας κατά την κατασκευή και την λειτουργία. Το τίμημα της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος δεν μπορεί τόσο απλοϊκά να αντιμετωπισθεί με οικονομικά οφέλη, πόσο μάλλον όταν θα απασχολούνται ένας ή δύο εργαζόμενοι για 15 έτη. Ο αποσπασματικός χαρακτήρας των ενεργειακών επενδύσεων ανάλογα με τα κέρδη των πολυεθνικών είναι πάνω από την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας. Με αυτό τον τρόπο στην ίδια περιοχή χωρίς ενιαία και ολοκληρωμένα κριτήρια προχωρούν προς έγκριση δύο ΑΣΠΗΕ από διαφορετικές Εταιρείες στην αρχή, οι οποίες κατέληξαν στην Εταιρεία Greekstream Energy (Intrakat-Γαία Άνεμος). Είχε προηγηθεί η εξαγορά της «**RENEX ΑΙΟΛΙΚΗ ΑΡΤΑΣ Α.Ε.**» από την «**Γαία Άνεμος**». Η αποσπασματικότητα αυτή διευκολύνει και το σοβαρό πρόβλημα της φέρουσας ικανότητας. Φυσικά αν υπήρχε Περιφερειακός Ενεργειακός Σχεδιασμός η φέρουσα ικανότητα θα είχε συνολική αντιμετώπιση σε όλη την Περιφέρεια και όχι σε επίπεδο πρωτοβάθμιου ΟΤΑ, όπως προσεγγίζεται από τη μελέτη και μάλιστα

για τεράστια εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ στον ίδιο χώρο να αντιμετωπίζεται ξεχωριστά σαν δύο ΑΣΠΗΕ.

Αέριο ΗΠΑ πρίν τον πόλεμο!

Αναφέρει κατά κόρον η μελέτη ότι η κατασκευή των ΑΠΕ θα συμβάλει στην μείωση των εκπομπών του Διοξειδίου του Άνθρακα (CO₂) και την αντιμετώπιση του φαινομένου του θερμοκηπίου, λόγω απεξάρτησης από την χρήση των ορυκτών καυσίμων. Η πραγματικότητα διαψεύδει με πικρή τρόπο αυτές τις αιτιάσεις. Ήδη πριν ξεσπάσει ο πόλεμος στη Ουκρανία από το καλοκαίρι του 2021, προγραμματίζονται έργα παραχής φυσικού-αχιστολιθικού αερίου από τις ΗΠΑ στις πόλεις της Δυτικής Ελλάδας και της Ηπείρου. Τα έργα άρχισαν στη Δυτική Ελλάδα και εγκρίθηκαν οι πιστώσεις για Άρτα, Ηγουμενίτσα, Ιωάννινα και Πρέβεζα. Για ποια ορυκτά καύσιμα ομιλούμε όταν μόλις πριν ένα μήνα η αρμόδια Επιτροπή της ΕΕ «βάπτισε» ως «πράσινη» την παραγωγή ενέργειας από φυσικό αέριο και πυρηνικά! Άρα το ενεργειακό μείγμα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην Ήπειρο αλλάζει. Οι επενδύσεις των ΑΠΕ λοιπόν πρέπει να προσαρμοθούν στα νέα δεδομένα. Συμπληρωματικά αναφέρουμε ότι μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι κατασκευάζουν μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από αχιστολιθικό αέριο.

Οι αποστάσεις των πλησιέστερων περιμετρικών του έργου οικισμών από την κοντινότερη σε αυτούς Ανεμογεννητριών (Α/Γ) είναι 1500 - 2500 μέτρα, γεγονός που δεν αντιμετωπίζεται με τα

Αιολικά Πάρκα στην περιοχή του έργου. Με μπλέ πολύγωνα το προτεινόμενο αιολικό πάρκο, με πορτοκαλί το αιολικό πάρκο της εταιρείας RENEX ΑΙΟΛΙΚΗ ΑΡΤΑΣ.

ουσιαστικά προβλήματα που δημιουργούνται. Το αιολικό πάρκο θα έχει συνολική εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ 44 MW. Θα αποτελείται από οκτώ (8) τρίπτερες ανεμογεννήτριες τεραστίων διαστάσεων, ισχύος 5,5 MW εκάστη, οριζόντιου άξονα. Ο τύπος ανεμογεννητριών που θα χρησιμοποιηθεί είναι ο GENERAL ELECTRIC GE158 ονομαστικής ισχύος 5,5 MW, δρομέα τριών πτερυγίων διαμέτρου 158 μέτρων και ύψος πύργου ίσο με 101 μέτρα.

Προκειμένου να μεταφερθούν αυτές οι θηριώδεις ιστοί και τα πτερώγια θα γίνουν διανοίξεις νέων και διαπλάτυση υπαρχόντων δρόμων με σοβαρή επιβάρυνση του περιβάλλοντος. Η πρόσβαση στον ΑΣΠΗΕ θα γίνει από τα νότια, από υπάρχοντες δασικούς δρόμους, στους οποίους θα γίνουν εργασίες βελτίωσης. Οι επιφάνειες επέμβασης, όσον αφορά την οδοποιία του έργου και την κατασκευή των πλατειών ανέγερσης, αφορούν κυρίως δασικές εκτάσεις.

Οδοποιία συνολικού μήκους 23.478,74 μέτρων (από αυτά τα 14.906,59 μέτρα αφορούν βελτίωση υφιστάμενων δρόμων και τα 8.572,15 μέτρα διανοίξεις νέων δασικών δρόμων).

Διαμόρφωση των πλατειών των 8 Α/Γ

Οδοστρώση δασικού δρόμου σε μήκος 23.478,74 μέτρων.

Διάνοιξη δρόμων διασύνδεσης μήκους 4.278,03 μέτρων.

Κατασκευή τεχνικών έργων (57 σωληνωτών οχετών).

Για τη διασύνδεση του Α/Π με το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας θα πραγματοποιηθεί κατα-

σκευή νέου υποσταθμού (Υ/Σ) 33/150 kV πλησίον του πολυγώνου του ΑΣΠΗΕ, ο οποίος, μέσω νέου τμήματος γραμμής μεταφοράς υψηλής τάσης (Γ.Μ.Υ.Τ.), αποτελούμενο από εναέριο τμήμα διπλού κυκλώματος βαρέως τύπου (2B) και υπόγειο τμήμα, συνολικού μήκους περίπου 14.000 μέτρων, θα συνδέεται στο υφιστάμενο ΚΥΤ ΑΡΑΧΘΟΥ 150 kV. Συνοπτικά οι εργασίες διασύνδεσης του Α/Π με τον νέο Υ/Σ και το υφιστάμενο ΚΥΤ ΑΡΑΧΘΟΥ 150 kV περιλαμβάνουν:

Το μήκος του προτεινόμενου υπογείου εσωτερικού δικτύου διασύνδεσης των Α/Γ με τον οικίσκο ελέγχου ανέρχεται περίπου στα 12,8 χιλιόμετρα και το μήκος της προτεινόμενης υπόγειας Διασυνδετικής Γραμμής Μ.Τ. από το Α/Π στον νέο Υ/Σ (33/150 kV) έχει μήκος περίπου 25,4 χιλιόμετρα.

Το μήκος του προτεινόμενου νέου τμήματος γραμμής μεταφοράς υψηλής τάσης (Γ.Μ.Υ.Τ.) διπλού κυκλώματος βαρέως τύπου (2B) από το νέο Υ/Σ 33/150 kV μέχρι το προτεινόμενο σημείο υπογειοποίησης του ανέρχεται σε περίπου 12 χιλιόμετρα.

το προτεινόμενο νέο υπόγειο τμήμα γραμμής μεταφοράς υψηλής τάσης (Γ.Μ.Υ.Τ.) έως το ΚΥΤ ΑΡΑΧΘΟΥ 150 kV έχει μήκος περίπου 2 χιλιόμετρα.

Για την άδευση του συνόλου των καλωδίων (εσωτερικών και εξωτερικών) θα κατασκευαστούν τάφροι καλωδίων μήκους περίπου 34,8 χιλιομέτρων.

Γιγάντια θεμέλια

Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται είναι πολύ μεγάλες. Προκειμένου να στηριχθεί μια Α/Γ με τις διαστάσεις και το βά-

Συσχέτιση του προτεινόμενου έργου με άλλα ΑΠ στην περιοχή. Με ανοικτό πράσινο χρώμα ΑΠ με άδεια παραγωγής, με σκίαση το προτεινόμενο ΑΠ, με κύκλο οι ΜΥΣ (Μικροί Υδροηλεκτρικοί Σταθμοί)

ρος που έχει απαιτεί γιγαντιαία θεμελίωση. Για την ανέγερση και εγκατάσταση κάθε ανεμογεννήτριας, θα διανοικτεί πλατεία περίπου 5 στρεμμάτων. Κάθε ανεμογεννήτρια θα εγκατασταθεί σε ειδικό θεμέλιο που θα κατασκευαστεί για τον σκοπό αυτό. Η πλατεία κάθε Α/Γ έχει διάμετρο 20 μέτρων, το βάθος της θεμελίωσης σκόπιμα δεν αναφέρεται, αλλά σύμφωνα με τεχνικούς, το βάρος και το ύψος της κάθε Α/Γ απαιτεί βάθος τουλάχιστον 10 μέτρων.

Η περιοχική εγκατάσταση του προτεινόμενου αιολικού πάρκου εντάσσεται στις Λεκάνες Απορροής (ΛΑΠ) Λούρου (ΕΛ0546) και Αράχθου (ΕΛ0514) μιας και αναπτύσσεται στο όριο των δύο λεκανών. Σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ η περιοχική του έργου ανήκει στο Υπόγειο Υδατικό Σύστημα (ΥΥΣ) Λούρου.

Σύμφωνα με την μελέτη κατά την φάση λειτουργίας του έργου δεν υπάρχει περίπτωση δυσμενών επιπτώσεων στα επιφανειακά και τα υπόγεια νερά. Επίσης δεν αναμένεται να επηρεασθούν οι υδατικοί πόροι της περιοχής κατά τη φάση κατασκευής, εφόσον ληφθούν κατάλληλα μέτρα για την προστασία τους. **Μήπως άραγε η εκτίμηση αυτή έχει σχέση γιατί σύμφωνα πάντα με την μελέτη «Η εγκατάσταση του αιολικού πάρκου (Α/Γ) γίνεται εντός των ορίων της ΛΑΠ Αλιάκμονα (ΕΛ0902)»; όπως αναφέρεται στη Σελίδα 35 «ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 - ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ»(!)**

Η πραγματικότητα όμως είναι διαφορετική. Σύμφωνα με το Αναθεωρημένο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑΠ) Ηπείρου πρέπει να εκπονηθούν ΣΔΛΑΠ όλων των ποταμών. Σε αυτά εξετάζονται με λεπτομερή τρόπο όλες οι ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που επιτρέπονται και είναι συμβατές με την προστασία της ποσοτικής και ποιοτικής κατάστασης του υδατικού δυναμικού κάθε ποταμού

Η περιοχική που αναπτύσσονται τα δύο ΑΣΠΗ βρίσκεται κατά μήκος της κορυφογραμμής του ορεινού όγκου Ξηροβουνίου και επηρεάζει τις ΛΑΠ Αράχθου και Λούρου ποταμού. Και στις δύο πλαγιές υπάρχουν επιφανειακά υδατορεύματα που απορρέουν στους δύο ποταμούς. Οι γεωλογικοί σχηματισμοί της ευρύτερης περιοχής σε μεγάλο ποσοστό αποτελούνται από ασβεστόλιθο, που είναι υδροπερατοί. Κάθε παρέμβαση επιφανειακή αλλά κυρίως υπόγεια επηρεάζει άμεσα ποσοτικά και ποιοτικά τον υδροφόρο ορίζοντα με απρόβλεπτες συνέπειες.

Επιπτώσεις σε χλωρίδα και πανίδα

Η χλωρίδα του Ξηροβουνίου είναι πλούσια σε αρωματικά βότανα όπως τσάι, ρίγανη, θρούμπι κ.α. στα χαμηλότερα υψόμετρα απαντώνται πουρνάρια, φρύγανα και δρυς. Η πανίδα αποτελείται από λύκους, αλεπούδες, λαγούς, ασβούς, νυφίτσες, αγριογούρουνα, πέρδικες, γεράκια, κουκουβάγιες, κοράκια, κουρούνες, καρακάξες, κίτσες, κοτσύφια και άλλα μικρότερα πουλιά.

Η περιοχική εγκατάσταση σύμφωνα

με την ΕΠΜ αποτελεί κατάλληλη περιοχική τροφοληψίας των αρπακτικών ειδών που φωλιάζουν αρκετά βορειότερα. Η ορνιθοπανίδα επηρεάζεται από το αιολικό πάρκο κατά δύο τρόπους, είτε με θανάτωση (ή τραυματισμό) μετά από προσκρούσεις σε ανεμογεννήτριες είτε από γενικότερη ενόχληση. Η άμεση απώλεια του βιότοπου κάποιων πουλιών, που προκύπτει ως αποτέλεσμα της κατασκευής ενός αιολικού πάρκου, εξαρτάται από τις τοπικές συνθήκες και το μέγεθος της έκτασης που χρειάζεται για την κατασκευή των αιολικών πάρκων και της ανάλογης υποδομής. Η άμεση θανάτωση πουλιών λόγω σύγκρουσης με τα πτερύγια των ανεμογεννητριών αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη δυνητική επίπτωση στο φυσικό περιβάλλον και έχει αποτελέσει, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία χρόνια, αντικείμενο εκτενών προβληματισμών σε διεθνές επίπεδο. Οι ανεμογεννήτριες επίσης προκαλούν δυσχέρειες στις μετακινήσεις των μεγαλύτερων σε διαστάσεις πουλιών, όπως είναι τα αρπακτικά πτηνά.

Ερωτηματικά για τα κριτήρια

Η εγκατάσταση ενός αιολικού πάρκου σε ανοικτές περιοχές σε σχέση με την οπτική αισθητική της περιοχής αντιμετωπίζεται, σύμφωνα με την μελέτη, με την «χρησιμοποίηση απλών σωληνωτών πύργων σε χρωματισμό που συμφωνεί με το περιβάλλον και φαίνεται να παρουσιάζει καλύτερη οπτική αποδοχή από τη χρησιμοποίηση δικτυωτών πύργων στήριξη». Εννοιολογικά η προσέγγιση του Τοπίου είναι ιδιαίτερα σύνθετη, πολυδιάστατη και ως εκ τούτου ασαφής. Δεν αφορά μόνο το οικοσύστημα, το σκηνικό, ή τις μνήμες και συναισθηματικές επιρροές στον άνθρωπο. Είναι συγχρόνως όλα αυτά μαζί. Τοπίο είναι, ο χώρος που μας περιβάλλει και είναι μία πολυδιάστατη οντότητα. Μία σύνθεση χώρων, είτε ανθρωπογενών, είτε τροποποιημένων από τον ανθρώπινο παράγοντα, που χρησιμεύει ως υποδομή ή πλαίσιο για τη συλλογική μας διαβίωση. Μία απτή, τρισδιάστατη πραγματικότητα, που γίνεται από κοινού αντιληπτή. Ένας χώρος εκτός συγκεκριμένης κλίμακας ή γεωγραφίας που ο άνθρωπος κατανοεί ή διαμορφώνει σύμφωνα με τα μέσα, τις επιθυμίες και τις επιδιώξεις του. Μία τοποθεσία αξιοπρόσεκτη σε ομορφιά και μεγαλείο, μία αρχιτεκτονική που μπορεί να θεωρηθεί συγχρόνως επιστήμη, τεχνική και τέχνη. Ένα γενικό πλαίσιο ζωής, που μαρτυρεί την ιστορία και τις διαφορετικές προοπτικές σύμφωνα με την εποχή, τις κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες και το πολιτισμικό σύστημα και οριοθετείται χωρικά από το πεδίο λειτουργίας των ανθρώπινων αισθήσεων.

Μήπως η μελέτη έχει άλλα κριτήρια αφού αναφέρεται σε άλλο έργο και άλλη περιοχική σύμφωνα με το Παράρτημα 5: «Greekstream Energy A.E.». Αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, εγκατεστημένης ισχύος 34,8 MW στη θέση Καλιακούδα, της δημοτικής ενότητας Χάλκειας, του Δήμου Ναυπακτίας, της περιφερειακής ενότητας Αιτωλοακαρνανίας, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας;»

Ηχηρό ΟΧΙ για τον Αιολικό Σταθμό στο Ξηροβούνι

Ομόφωνες αποφάσεις απ' το Δήμο Βορείων Τζουμέρκων, της Επιτροπής Περιβάλλοντος Χωρικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου και εννέα συλλόγων της περιοχής

Ομόφωνα αρνητική ήταν η γνωμοδότηση του δημοτικού συμβουλίου Βορείων Τζουμέρκων επί του περιεχομένου του φακέλου Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για τον αιολικό σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, εγκατεστημένης ισχύος 44 MW και τα συνοδά του έργα, στη θέση «Κήπος» Ξηροβουνίου, μέρος του οποίου κωροθετείται στα διοικητικά όρια του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων και ειδικότερα στη Δ.Ε. Κατανοχωριών.

Της συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου στις 25.5.2022 είχε προηγηθεί στις 23.5.2022, μετά από πρωτοβουλία και πρόσκληση του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων, συνάντηση φορέων και δημοτών στο Κέντρο Ανάδειξης Πολιτιστικής Κληρονομιάς Κατανοχωριών. **Στη συνάντηση αυτή, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας ήταν η εντυπωσιακή συμμετοχή, αφού αναλύθηκαν διεξοδικά όλοι οι παράμετροι του έργου και της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ομόφωνα εκφράστηκε η αντίθεση σε κάθε προοπτική υλοποίησής του.**

Με βάση την αντίθεση των πολιτών στην κατασκευή αιολικού πάρκου στο Ξηροβούνι και την αρνητική γνωμοδότηση του δημοτικού συμβουλίου, την Πέμπτη 26 **ό στο Ξηροβούνι** Μαΐου 2022 ομόφωνα αρνητικά γνωμοδότησε και η **Επιτροπή Περιβάλλοντος Χωρικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου.**

Σύσκεψη συλλόγων στο Καλέτζι

Σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 23.5.2022 στο Καλέτζι ομόφωνα εννέα σύλλογοι της περιοχής διατύπωσαν με κατηγορηματικό τρόπο την άρνησή τους για την κατασκευή αιολικού πάρκου στο Ξηροβούνι.

Η απόφαση έχει ως εξής: «Το βουνό μας, το Ξηροβούνι, είναι ένα βουνό παρθένο στο οποίο ως τώρα δεν έχουν υπάρξει σημαντικές παρεμβάσεις, ούτε καν καλλιέργειες που θα μπορούσαν

να επιβαρύνουν το περιβάλλον. Η περιοχική μας έχει να επιδείξει το ποτάμι, τον Άραχθο ανατολικά και το βουνό, το Ξηροβούνι, στο οποίο βρίσκουν ηρεμία και ιδανικές συνθήκες τα πολυάριθμα ζώα της περιοχής, οι κτηνοτρόφοι που παραμένουν στις βουνοκορφές ως η κατ' εξοχήν παραγωγική ομάδα της περιοχής μας, οι ντόπιοι και επισκέπτες περιπατητές. Δηλώνουμε την πλήρη αντίθεσή μας στη δημιουργία αιολικού πάρκου στο Ξηροβούνι καθώς μια τέτοια εξέλιξη, με τις παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας, λόγω διάδοσης δρόμων πολλών χιλιομέτρων και ισοπέδωσης εκτάσεων που με βάση τη μελέτη θα ανέλθουν στα 335 στρέμματα (επιφάνεια κατάληψης), θα υποβαθμίσει το βουνό τόσο αισθητικά όσο και περιβαλλοντικά. Θα πληγεί η κλωρίδα, η πανίδα, η βιοποικιλότητα, το μικροκλίμα της περιοχής, παράλληλα θα προκληθεί ακουστική και οπτική όχληση. Το Ξηροβούνι μπορεί να μην έχει δάσος στα 1500 μέτρα, όπου με βάση τη Μελέτη θα στηθούν οι ανεμογεννήτριες, έχει όμως πλούσια κλωρίδα και πανίδα, είναι γεμάτο από βότανα και άνθη. Εκεί βόσκουν χιλιάδες ζώα, από εκεί υδρεύονται όλα τα χωριά της Δημοτικής Ενότητας Κατανοχωριών.

Οι ανεμογεννήτριες αισθητικά είναι

Γιάννης Σεντελής δήμαρχος Β. Τζουμέρκων

«Οι σχεδιασμοί τέτοιων έργων, ερήμην του Δήμου και της τοπικής κοινωνίας, θα βρίσκουν πάντοτε απέναντί τους την ισχυρή μας αντίθεση και τη μαζική αντίδραση της κοινωνίας».

Συνεδρίαση 25.5.2022 του Δημοτικού Συμβουλίου Βορείων Τζουμέρκων

Συνεδρίαση στο Καλέτζι 23.5.2022 ενένεα Πολιτιστικών Φορέων

ξένες προς το βουνό, αλλοιώνουν το τοπίο και την ταυτότητά του, καταστρέφουν το αδιατάραχτο φυσικό και πολιτισμικό τοπίο της περιοχής. Κανένα κέρδος των εταιρειών κατασκευής και εμπορίας της ενέργειας, κανένα ανταποδοτικό τέλος στις τοπικές μας κοινωνίες δεν είναι ικανό να αντισταθμίσει τη ζημιά που θα επιφέρει το αιολικό πάρκο. Η ειδυλλιακή εικόνα που παρουσιάζεται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων δεν είναι ικανή να μας πείσει, πόσο μάλλον όταν σε αυτή παρατηρούνται πολλά λάθη και σημεία που αφορούν άλλες περιοχές της χώρας κι όχι το Ξηροβούνι. Για το ενεργειακό πρόβλημα της χώρας μας υπάρχουν λύσεις που έχουν προταθεί από επιστήμονες και ερευνητικές ομάδες όπως καθορισμός σαφών κριτηρίων για την παραχώρηση άδειας εγκατάστασης αιολικών πάρκων, εγκατάσταση σε υποβαθμισμένες οικολογικά περιοχές καθώς εκεί υπάρχει πυκνό δίκτυο, παραγωγή ενέργειας μικρής κλίμακας, ενίσχυση οικιακών φωτοβολταϊκών, βελτίωση των υπάρχοντων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας κλπ. Σε αυτές τις επιλογές θεωρούμε ότι πρέπει να στραφεί η Πολιτεία σε μια περίοδο μάλιστα που και στην υπόλοιπη Ευρώπη παρατηρείται σταδιακή μείωση εγκατάστασης αιολικών πάρκων. Τέλος, δηλώνουμε ότι ως Πολιτιστικοί Σύλλογοι έχουμε χρέος να προστατέψουμε το Ξηροβούνι, να το αφήσουμε όπως το βρήκαμε στις επόμενες γενιές ως ένα από τα τελευταία παρθένα τοπία της χώρας μας. Καλούμε τους δημότες της περιοχής μας, τον Δήμο Βορείων Τζουμέρκων, τους όμορους Δήμους που εμπλέκονται (Δωδώνης, Ζηρού) καθώς και την Περιφέρεια Ηπείρου να λάβουν ανάλογες αποφάσεις στήριξης της θέσης μας και προστασίας του Ξηροβουνίου και κάθε παρθένου βουνού».

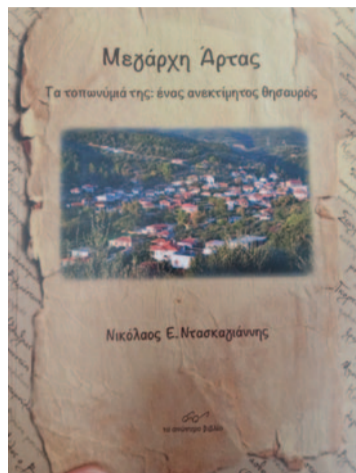
Μεγάρχη Άρτας

Τα τοπωνύμιά της: ένας ανεκτίμητος θησαυρός
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΤΑΣΚΑΓΙΑΝΝΗΣ

Γράφει η Κατερίνα Σχισμένου

Ένα χωριό με ιστορία, που οδηγεί στα χρόνια του 1627 και 1633 όταν φαινόνται στα αρχεία της Βενετίας όπου κατέβαλε «εθελουσίως» φόρο στη Γαλινοτάτη. Το χωριό καταστράφηκε από του Τούρκους στα μέσα του 1854 μετά την κατάληψη του Πέτα όπου οι κάτοικοι ακολούθησαν το δρόμο της εξορίας όπως και οι υπόλοιποι. Έτσι εγκαταλείπεται ο παλιός οικισμός και χτίζεται το χωριό εκ νέου στη σημερινή του θέση. Ένα βιβλίο που αποπνέει την ιδιαίτερη αγάπη του Νίκου Ντασκαγιάννη για το χωριό του και που η κόρη του Έφη Ντασκαγιάννη θεώρησε μεγάλο της χρέος να ολοκληρώσει και να εκδώσει παρά το γεγονός πως έχει φύγει από τη ζωή.

Αγωνύμια, ανθρωπωνύμια και κτησιωνύμια, εδαφωνύμια, ζωωνύμια,

ιστοριωνύμια, τοπωνύμια οφειλάμενα σε διάφορα κτίσματα, αλλά και σχετικά με την εκμετάλλευση και χρήση του φυσικού περιβάλλοντος, όπως και τα υδρωνύμια και τα φυτωνύμια φωτίζουν την ιστορική αλλά και πολιτιστική και πολιτισμική πορεία του χωριού μέσα στο χώρο και το χρόνο, τις ασχολίες των ανθρώπων της, τα προϊόντα που παρήγαγε.

Μια εξαιρετική μελέτη από έναν εξαιρετικό άνθρωπο που ό,τι άγγιζε ήξερε να το διαχειρίζεται με αγάπη και σεβασμό, να βάζει την προσωπική του ταυτότητα και να το αναδεικνύει με έναν πρωτότυπο και μοναδικό τρόπο. Η μελέτη κλείνει με δυσεξήγητα και ανεξήγητα τοπωνύμια αλλά και με την ενσκόληση κάποιων συγχωριανών που έμειναν γνωστοί για την τέχνη τους. Αρκετά τα ενδιαφέροντα σημεία του βιβλίου μιας και αναδύει την ιδιαίτερη ζωή του χωριού μέσα από το πέρασμα των αιώνων όπου το χωριό πέρασε εποχές ακμής και παρακμής με κατοίκους από πολλές περιοχές που βρήκαν ίσως καταφύγιο στο συγκεκριμένο χώρο να εργαστούν και να δημιουργήσουν. Σημαντικό στοιχείο είναι και η ύπαρξη εβραϊκού νεκροταφείου από την χρήση του τοπωνύμιου "Ουβριγιός" και την ύπαρξη δύο τάφων που ανακαλύφθηκαν στη διάνοιξη του δρόμου του χω-

Η Μεγάρχη Άρτας

ριού.

Σίγουρα το χωριό έχει ακόμη πολλά όμορφα μυστικά και ιστορίες να μας αφηγηθεί και η αρχή έγινε από το Νικόλαο Ντασκαγιάννη που με την έρευνά του κατέγραψε αυτές τις τόσο σημαντικές λεπτομέρειες του τόπου, όντας και ο ίδιος πολύ καλός γνώστης τους και αναδεικνύοντας αυτόν τον τόσο πλούσιο αλλά παραγνωρισμένο χώρο. Ο πλούτος και η εργασία των παλιών δασκάλων που με τη συνέπεια του κοινωνικού τους αλλά και συνάμα του προσωπικού τους καθήκοντος έδιναν το ιδιαίτερο

στιγμα τους στον τόπο τους. Εμείς δεν θα τον ξεχάσουμε ποτέ, ζώντας δίπλα του τις ιδιαίτερες στοργικές και γεμάτες αγάπη στιγμές που είχαμε την τύχη να βιώσουμε αλλά και να πάρουμε όλη του την αγάπη γι' αυτόν τον ιδιαίτερο τόπο. Αξίζουν τα ιδιαίτερα συγχαρητήρια στην κόρη του Έφη Ντασκαγιάννη που δεν άφησε στην αφάνεια αυτό το τόσο σημαντικό έργο, όπως και στους συντελεστές και συνεργάτες. Πατριδα είναι εκεί που ο τόπος σ' αγαπά και δεν σε διώχνει ποτέ από τη μνήμη του.

Στιγμές

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ Π. ΛΑΜΠΡΗ

Γράφει ο Νίκος Χρ. Παπακωνσταντόπουλος

Άλλο ένα βιβλίο-μία ακόμα ηλεκτρονική, διαδικτυακή αυτοέκδοση της πολύ γνωστής εκπαιδευτικού και λογοτέχνης Παναγιώτας Π. Λάμπρη έρχεται να προστεθεί στο πολύ μεγάλο πνευματικό της οικοδόμημα. Μετά τις πολλές έντυπες εκδόσεις της και τις ηλεκτρονικές-διαδικτυακές που ακολούθησαν και, παράλληλα με την συνεχή-πολύ πλούσια αρθρογραφία της σε εφημερίδες και περιοδικά, προσφέρει δωρεάν στο αναγνωστικό κοινό τη συλλογή της με ποιήματα χαϊκού με τον τίτλο "Στιγμές", που έχουν πολλά να διδάξουν.

Ποτέ δεν περιορίστηκε η διδασκαλία της καταξιωμένης φιλόλογου, συγγραφέως, ποιήτριας, ερευνήτριας, λογογράφου στις σχολικές αίθουσες και με κάθε τρόπο παρέχει απλόχερα την παιδεία της στον καθένα μας. Όπως και η ίδια αναφέρει σε σημειώμά της, το χαϊκού είναι ιαπωνική ποιητική φόρμα, η οποία αποτελείται από 17 συλλαβές, που παραδοσιακά αναπτύσσονται σε τρίστιχα των 5, 7 και 5 συλλαβών, χωρίς να αποκλείεται πιο ελεύθερη ανάπτυξή τους, ενώ ο ποιητής προσπαθεί ν' αποσιμώσει τη στιγμή, ώστε αυτή να ζήσει στην αιωνιότητα.

Αν και το χαϊκού σημαίνει «αστείας στίχος», από τα πρώτα κιόλας ποιήματα διαπιστώνει ο αναγνώστης ότι το παρου-

σιαζόμενο έργο «Στιγμές» τον καλεί σε ό,τι η ποιήτρια επιχειρεί: σ' ένα ξεχωριστό ταξίδι που μπορεί να του δώσει σκέψη, σχετικά με την αρχαία σοφία του «ουκ εν τω πολλώ το εύ, αλλ' εν τω εύ το πολύ». Πιστά λοιπόν, το πόνημά της στο «*το Λακωνίζειν εστί φιλοσοφείν*», τα ποιήματά της είναι ταυτόχρονα και αποφθέγματα κι αυτά δεν είναι καθόλου υπερβολή. Συμβολικός, αλλά και πραγματικός και ο τίτλος του βιβλίου, αφού μια στιγμή περισυλλογής έχει τη δύναμη πολλά ν' αλλάξει

Αξιοσημείωτο και το ότι το βιβλίο της είναι αφιερωμένο «στα παιδιά, τη χαρμολύπη και την ελπίδα του κόσμου», στη συνέχεια της ζωής, κάτι ισάξιο, δηλαδή, του «*dum spiro spero*».

Οι σελίδες του βιβλίου ξεπερνούν τις εκατό, εκατόν οκτώ για την ακρίβεια, με αξιόλογη εικονογράφηση και ο αναγνώστης μπορεί να περιηγηθεί σ' αυτές πολύ εύκολα, φτάνει να εισέλθει στον σύνδεσμο της ανάρτησης της ποιήτριας, εδώ: <https://issuu.com/panagiotalampril/docs/>

Εντελώς ενδεικτικά παραθέτω έξι ποιήματα χαϊκού της φίλης Παναγιώτας, για αμεσότερη επαφή με αυτά του αναγνώστη της παρούσας βιβλιοπαρουσίασης, αλλά και για την διαπίστωση του πόσες πολλές σκέψεις, προβληματισμούς και αλήθειες κρύβουν οι στίχοι της:

«Όταν των παιδιών
η ψυχή υποφέρει,

Παναγιώτα Π. Λάμπρη

Στιγμές

2022

κόσμε στοχάσου!»

«Τα αγάλματα
ποιούν δρόμο πήρανε;
Πολλή η αιγίη»

«Σταγόνες βροχής
ραίνουν το παράθυρο.
Δάκρυα ή σπονδή;»

«Η Πατριδα μου
θυμάται, γιορτάζει,
στεφάνους πλέκει»

«Τιμή και δόξα
στην ελληνική λαλιά
χτες, νυν και αεί»

«Βάνδαλοι φρικτοί
στο δημόσιο χώρο
φρικτά σεσελούν»

Από καρδιάς οι ευχαριστίες μου στη πολύτιμη φίλη μου Παναγιώτα για το ακριβό της δώρο, από καρδιάς και η ευχή να πολυταξιδέψει, να πολυδιαβαστεί και θεωρώ βέβαιο ότι θα πολυσυνετίσει!

Στις μνήμες τα σοκάκια

ΑΡΙΑΔΝΗ ΚΑΡΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΑΠΑΚΟΥ

Η Αριάδνη Καρνασοπούλου - Παπάκου με την ποιητική της συλλογή *Στις μνήμες τα σοκάκια*, μας ταξιδεύει σε αλλοτινούς καιρούς, μας γυρίζει και μας οδηγεί σε πολλές μικρές, συγκινητικές γωνιές τους. Τα σοκάκια αυτά, άλλα φωτισμένα έντονα, αλλά σκοτεινά, άλλα απάνεμα, άλλα υγρά και άλλα ηλιόλουστα, συνθέτουν τη ζωή της Μικρασιάτισσας ποιήτριας. Εννιά χρονών το 1922 αναγκάστηκε με τη βία να αφήσει τη γη της Μικράς Ασίας και να προσπαθήσει να χτίσει μια νέα ζωή στην Ελλάδα. Πολλά τα βάσανα, οι θάνατοι των οικείων, η φτώχεια και η πείση. Όμως η Αριάδνη Καρνασοπούλου, δεν πτοήθηκε. Έχοντας ως σύμμαχο την ποίηση κατάφερε πολλά. Σπούδασε και έγινε δασκάλα. Παντρεύτηκε και δημιούργησε μια εξαιρετική οικογένεια.

Το ταξίδι αυτό περιγράφει στην ποιητική της συλλογή, που εκδόθηκε το 2022 στην Άρτα με τίτλο *Στις μνήμες τα σοκάκια* και που επιμελείται της έκδοσης ο Γιώργος Πριόβολος.

Το βιβλίο χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο ανατρέχει στις μνήμες της από την πατρίδα γη και τον βίαιο ξεριζωμό:

«Ήμουν παιδί πολύ μικρό/κι όλα μου έχουν μείνει/οι μέρες κείνες οι φριχτές/κρατούν ξύπνια τη μνήμη.

Περιγράφει με πόνο τη φρίκη που έζησε:

«Πόσοι από μας πεθάνανε/και άταφοι εμείναν/γέροι, γριές μα και παιδιά/τροφή των λύκων γίναν. Όμως εξιστορεί και την αγαλλίαση που ένωσε σαν πάτησε σε ελληνικό έδαφος. Η χαρά γρήγορα μετατράπηκε σε απογοήτευση. Στην Ελλάδα τους αντιμετώπιζαν ως πρόσφυγες: *πάρτες σχολιά δεν άνοιξαν/μέσα να μας δεχθούνε, γιατί δεν ξεύρουν δυστυχώς/με ποιους έχουν να κάνουν, τι αφλόξενος σταθμός/και τι πικρές οι μνήμες.* Η ιστορία πάντοτε επα-

ναλαμβάνεται. Μόνο τα πρόσωπα αλλάζουν. Η ποιήτρια όμως σβήνει τις αρνητικές αναμνήσεις και λέει: *Οι πρόσφυγες ριζώσανε/ηρόκοψαν στην Ελλάδα/με περισσή τη στάλσαν/Ιωνική λαμπράδα.*

Στο δεύτερο μέρος της ποιητικής συλλογής απεικονίζει τις αναμνήσεις της καθημερινής της ζωής. Μιλά για όλα τα θέματα που αγγίζουν έναν άνθρωπο με μεστή και ώριμη ζωή. Ζωγραφίζει τους μήνες, τις γιορτές, τη φύση τον έρωτα, τα βάσανα, τη χαρά και τον πόνο.

Τετράστιχα ή εξάστιχα με πλεκτή κυρίως αλλά και ζευγαρωτή ομοιοκαταληξία μας ανοίγουν ένα παράθυρο στη ζωή και στα συναισθήματα της Αριάδνης Καρνασοπούλου - Παπάκου. Σίτοι μεσοί και λυρικοί, που με την απλότητά τους μας συγκινούν. Σίτοι γεμάτοι αγάπη: *Εγώ θα 'ρθω όπου κι αν πας/πήγαινε μη φοβάσαι/δεν έχει ο κόσμος νόημα/σαν μακριά μου θα 'σαι, γεμάτοι ελπίδα: Σε πέτρινη καταραχιά/πώς να βλαστήσει ο απόρος/που ο νέος χρόνος φύτεψε/ελπίδα στην καρδιά, γεμάτοι όνειρα: Τη βαρκούλα μας θα σέρνουν/δυσω δελφίνια φτερωτά/πουθενά δεν θα σταθούμε/εάν δεν βρούμε την χαρά.*

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΟΝΤΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΙΛΑΝΟΥ
Τ. ΙΑΤΡΟΣ Α' ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΠΑΙΔΩΝ "Π. & Α. ΚΥΡΙΑΚΟΥ"

ΚΑΒΑΦΗ 20 & ΜΑΚΑΡΙΟΥ 23 (ΣΥΝΧΕΙΣΙΑΣ ΤΡΙΑΣΟΣ) ΤΗΛ.: 210 600 1418
ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (ΠΕΥΚΑΚΙΑ) ΚΙΝ.: 693 600 1418
ΛΕΧΕΤΑΙ ΜΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥΣ: ΦΑΞ: 210 639 1787
17:30-20:30 e-mail: antoniskontos5@gmail.com

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

«Τα Ξεντεμένα Πουλιά»

Ένα εμβληματικό (βραχύβιο) περιοδικό – εφημερίδα του 1935 της «Αδελφότητας των Ξεντεμένων Ηπειρωτών»

Γράφει ο **Ανδρέας Ρίζος**

Δημοσιογράφος-Εκδότης, πρώην Αρχισυντάκτης της «Πανηπειρωτικής»

Είναι καιρός να γραφεί η ιστορία του Ηπειρωτικού Τύπου, τόσο του εντόπιου, όσο και του Τύπου της Ηπειρωτικής Διασποράς. Προσπάθειες, κυρίως ονοματολογικές και σποραδικά αφιερώματα σε εφημερίδες και περιοδικά της Ηπείρου, έχουν γίνει, ωστόσο δεν έχουν ολοκληρωθεί. Αυτό είχε επισημάνει και ο αείμνηστος πρόεδρος της Ηπειρωτικής Εταιρείας Αλέξ. Χ. Μαρμόπουλος, σε άρθρο του στο ομώνυμο περιοδικό (τ. 131, Αύγουστος 1987, σ. 300), στο οποίο αναφέρεται σε ένα σημείωμα που του παρέδωσε το 1974 (και το κράτησε στο αρχείο του) ο αείμνηστος Δημήτρης Θεμελής (από την Καλωτά Ζαγορίου), ανταποκριτής Γιαννιώτικων εφημερίδων στην Αθήνα, σχετικά με την «ταυτότητα» του βραχύβιου περιοδικού με τίτλο «Τα Ξεντεμένα Πουλιά».

Το περιοδικό εκδόθηκε από ομάδα Ηπειρωτών της Αθήνας, στην οποία συμμετείχε και ο Θεμελής με το ψευδώνυμο «Τάκης Ζαγόρης». Κράτησε μόνο έναν χρόνο (1936), όταν απαγορεύτηκε η έκδοσή του από τη δικτατορία του Μεταξά. Κυκλοφόρησαν 12 τεύχη του, με χαρακτηριστικά σκίτσα του Τάκη Βράγγαλη. (Εψαξα να βρω στοιχεία για τον σκιτσογράφο, αλλά δεν μπόρεσα).

Από το σημείωμα του Θεμελή μαθαίνουμε τα εξής:

«...Μία ομάδα από νεαρούς, τότε, Ηπειρώτες, βλέποντας τα χάλια της ιδιαίτερης τους πατρίδας, την τέλεια εγκατάλειψη από το κράτος, τη μεγάλη κοροϊδία που γίνονταν στο Ηπειρωτικό στοιχείο, τη μεγάλη φτώχεια που κυριαρχούσε στους ντόπιους και στους Ξεντεμένους Ηπειρώτες, πονούσε η ψυχή τους και άρχισαν να ενδιαφέρονται, να σκέπτονται και να συζητούν την κατάσταση.

Διαπίστωσαν ότι μόνο με τη δική τους Ηπειρωτική δύναμη, με τις δικές τους προσπάθειες, με τον αγώνα και τη διαφώτιση, θα ανάγκαζαν το κράτος να σταματήσει πια να δίνει μόνο υποσχέσεις και να πάψει να θεωρεί την Ήπειρο τόπο εξορίας.

Ρίχτηκαν έτσι με ενθουσιασμό στον αγώνα. Πρωτοστατούσαν σε κάθε Ηπειρωτική Κίνηση, φρόντιζαν να γίνουν Ηπειρωτικά σωματεία, ίδρυσαν πολλές Ηπειρωτικές Αδελφότητες, (μεταξύ αυτών και την Αδελφότητα Ξεντεμένων Ηπειρωτών) και λάμβαναν ενεργό μέρος σε όλες τις εκδηλώσεις που αφορούσαν στα Ηπειρωτικά ζητήματα.

Όλοι τους ήταν φτωχοί υπάλληλοι και εργάτες με μεγάλο ενθουσιασμό και πίστη απέναντι για το δικό του αγώνα τους. Πίστευαν ότι τα ατομικά τους ζητήματα θα λυθούν με τα γενικά και τις ώρες που έπρεπε να αναπαύονται τις διέθεταν για το μεγάλο θέμα που τους απασχολούσε, την προκοπή της Ηπείρου.

Τον χειμώνα του 1934-35 στις συζητήσεις τους μιλάγαν για το χρήσιμο της έκδοσης ενός δημοσιογραφικού συλλογικού Ηπειρωτικού οργάνου και αποφάσισαν να εκδόσουν περιοδικό με τίτλο «Τα Ξεντεμένα Πουλιά». Ρίχτηκαν όλοι στην πραγματοποίηση του σκοπού αυτού. Άλλοι βάλαν από το υστέρημά τους, λίγα λεφτά για το χαρτί και τα κλισέ, οι τυπογράφοι της Ομάδας Μήτσος Παπαγεωργίου, Γιάννης Βαβαρέτος, Βασίλης Φανίτσιος και πολλοί φίλοι τους την εργασία της στοιχειοθέτησης δωρεάν και άλλοι ανέλαβαν τη σύνταξη, τη διεκπεραίωση και τη διάδοσή του. Και τον Φλεβάρη του 1935 κυκλοφόρησε το πρώτο φύλλο σε

σχήμα 70x100 στο 4ο.

Η υποδοχή που έγινε από τους Ηπειρώτες ήταν συγκινητική, η ζήτηση πρωτοφανής για τοπικό περιοδικό. Ενθουσιώδη γράμματα έπαιρνε η ομάδα από όλη την Ελλάδα, πολλές συνδρομές και νέες συνεργασίες, πολλά καλά λόγια και έργα.

Μετά από την έκδοση του 3ου τεύχους ο εκ των πρωτοεργατών Βασίλης Φανίτσιος αποχώρησε ακουσιώς από την Ομάδα, η οποία τότε προσέλαβε και άλλους στενούς συνεργάτες και συνέστησε εκδοτικό συνεταιρισμό.

«Τα Ξεντεμένα Πουλιά» μήνα με τον μήνα καλύτερευαν, μπορούσαν πια να είναι αυτόρρη, αλλά σταμάτησαν τον Αύγουστο του 1936, με τη δικτατορία του Μεταξά. Μάλιστα είχε στοιχειοθετηθεί το 11ο-12ο τεύχος (Αύγουστος – Σεπτέμβριος 1936), αλλά δεν κυκλοφόρησε.

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ «ΤΩΝ ΞΕΝΤΕΜΕΝΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ»

Τίτλος: «Τα Ξεντεμένα Πουλιά». (Γράφεται όπως μιλάμε και λέει την πικρή αλήθεια). Εικονογραφημένο περιοδικό της Αδελφότητας των Ξεντεμένων Ηπειρωτών, αργότερα ιδιοκτησία Εκδοτικού Ηπειρωτικού Συνεταιρισμού. Τιμή του κάθε φύλλου δρχ. 5. Συνδρομή για 12 φύλλα: Στην Ήπειρο δρχ. 25, στην άλλη Ελλάδα δρχ. 50. Στο εξωτερικό δρχ. 200. Διευθύνεται από τριμελή Συντακτική Επιτροπή.

Μόνιμες Σελίδες: *Απ' το καρσούλι μας*. (Κρίσεις, γνώμες, ορμήνιες)

Μελέτες συνεργατών μας, για το καλό και το καλύτερο της Ηπείρου.

Το Σκολείο μας (κοινωνική μόρφωση και πολιτική διαπαιδαγώγηση του Ηπειρωτικού λαού. Πράγματα που πρέπει να ξέρουμε).

Ηπειρωτική φιλολογία (κομμάτια της ζωής μας μ' όμορφα λόγια, δημοτικό τραγούδι, διήγημα, ποιήματα).

Ελεύθερες σελίδες για κάθε Ηπειρώτη.

Ηπειρωτικές μελέτες (για τα ζητήματά μας, την ιστορία μας και τον πολιτισμό μας).

Το Ρεπορτάζ μας (γεγονότα, ενέργειες, κίνηση, ανταποκρίσεις, γράμματα, εφημερίδες).

Κουβέντες με τους φίλους μας.

Μερικοί από τους συνεργάτες: Γιώργος Κοτζιούλας, Χρυσάνθη Ζιτσαία, Κων. Λαζαρίδης, Μήτσος Καπέτας, Γιάννης Πινδέας, Μ. Χριστογιώργος, Ν. Χ. Παπανικολάου, Θωμάς Σταγκογιάννης, Ηρ. Παπαχρήστου, Αγαθή Νοτίδου, Βασ. Μάκης, Τάκης Ζαγόρης, Τάκης Βράγγαλης, Άνθος Παγωνίτης, Ν.Ι.Τσίπας, Σπυρ. Μουσελίμης, Νικόλ. Κ. Τσάκας, Γιάννης Ρέπελος, Ζήσης Παπαναστασίου, Φ. Σαφάρινας, Γ.Μ. Ποάλας, Γλαύκος Βαλκύρας, Ηλίας Πέτρου, Ι.Κ. Δακόπουλος, Κώστας Θεσπρωτός, Η. Γούμενος, Βασ. Φανίτσιος, Γ. Γεωργ. Κολωνιάτης, Ν. Μήτσος, Γ. Μασούρας, Κ. Μερουσιός, Δημ. Ηλ. Βοδίζης, Νίκος Δημητράκης, Γ. Μπουρνάκας, Δήμος Λάμπρος και άλλοι πολλοί με ψευδώνυμα οι περισσότεροι, όπως και πολλοί από τους παραπάνω.

Αγαθή τη τύχη και με θησαύριση ό,τι Ηπειρωτικό, κυρίως παλαιότερο, έντυπο, βρήκα σε παλαιοβιβλιοπωλείο των Εξαρχείων 10 τεύχη των «Ξεντεμένων Πουλιών», τα οποία συντηρήθηκαν και εντάχθηκαν στο Αρχείο Τύπου της Ηπειρωτικής Διασποράς, που έχουν δημιουργήσει οι Ηπειρωτικές Εκδόσεις «Πέτρα». Πρόκειται για μοναδικό δημοσιογραφικό και εκδοτικό υλικό, από το οποίο μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες για τα Ηπειρωτικά δράματα εκείνης της εποχής (1935-1936). Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι αναφορές στην κίνηση των Ηπειρωτικών Αδελφοτήτων της Αθήνας (υπήρχαν αρκετές τότε) και η προσπάθεια για τον συντονισμό της δράσης τους, η οποία οδήγησε στην ίδρυση της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας το 1937.

Είμαστε στη διάθεση της Συντακτικής Επιτροπής

της εφημερίδας «ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ» για αναδημοσίευση θεμάτων από «Τα Ξεντεμένα Πουλιά», τα οποία θα μας γνωρίσουν ενδιαφέροντα ιστορικά στοιχεία για την Ήπειρο και τους Ηπειρώτες όπου γης.

2α.3 «Ξεντεμένο μου πουλί»

«Ξεντεμένο μου πουλί και παραπονεμένο, η ξενιτιά σε χαιρέται κι εγώ 'χω τον καιμό σου. Τι να σου στείλω, ξένη μου, τι να σου προβοδήσω; Μήλο αν σου στείλω σέπεται τριαντάφυλλο μαυιέται, σταφύλι ξερωγαϊάζεται, κνιδώνι μαραγκαϊάζει. Να στείλω με τα δάκρυνά μου μαντίλι μονοσεμμένο, τα δάκρυνά μου είναι καντερά, και καίνε το μαντίλι. Τι να σου στείλω, ξένη μου, τι να σου προβοδήσω; Σηκώνομαι τη χαρανή, γιατί έπνο δεν ενόισα, ανοίγω το παράθυρο, κοιτάζω τους διαβάτες, κοιτάζω τις γειτόνισσες και τις καλοτηγίξω, πώς ταχταρίζουν τα μικρά και τα γλυκοβυζαίνον. Με παίρνει το παράθυρο, το παραθύρι αφήνω, και μπαινώ μέσα, κάθομαι, και μάντρα δάκρυνα χύνω».

Ν.Γ. Πολίτη, Δημοτικά τραγούδια, Γράμματα

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟ ΜΟΥ ΠΟΥΛΙ

Ξεντεμένο μου πουλί και πολυγαλημένο, η ξενιτεία σε χαιρέται κι' εγώ φαριμάκι πίνω· τι να σου στείλω, ξένη μου, τι να σου προβοδήσω; να στείλω μήλο, σέπεται, κνιδώνι, μαραγκαϊάζει, να στείλω μοσκοιτάφυλλο κι' αυτό θα σταφιδιάση· να στείλω με τα δάκρυνά μου μαντίλι μονοσεμμένο, τα δάκρυνα μου είναι φλογερά και καίνε το μαντίλι, τη χαρανή σηκώνομαι, γιατί έπνο δεν ενόισα, ανοίγω το παράθυρο, κοιτάζω τους διαβάτες, κοιτάζω τις γειτόνισσες και τις καλοτηγίξω, πώς ταχταρίζουν τα μικρά και τα γλυκοβυζαίνον, με παίρνει το παράθυρο, το παραθύρι αφήνω και μπαινώ μέσα, κάθομαι, και μάντρα δάκρυνα χύνω.

Η. Αραβεντινός, Συλλογή Δημοσίων Ασμάτων της Ηπείρου (Ανατύπωση), Λαμία-Λοδώνη 1996

Η Πανηπειρωτική Σ.Ε., δίνει λόγο στην παραμεθόρια Ήπειρο, για να γνωρίσει κανείς το έργο που γίνεται, τα προβλήματα, μικρά και μεγάλα που βιώνουν οι κάτοικοι και οι δήμοι εκεί, την «παραγωγή» πολιτιστικού έργου στις ακριτικές περιοχές της χώρας μας. Στη συνέντευξη που ακολουθεί, ο **Σπύρος Παππάς**, Δήμαρχος Φιλιατών, μας παρουσιάζει μέρος του έργου που έχει γίνει, προβλήματα που συνεχώς έρχονται στην καθημερινότητα του δήμου, αλλά και το πολιτιστικό έργο που «παράγεται» ως συνέχεια της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Η συνέντευξη δόθηκε στον Γιάννη Βέλλη

■ Κε Δήμαρχε, μετά από ένα πολύχρονο μνημόνιο, μια δύσκολη κατάσταση από την πανδημία του κορονοϊού, που συνεχίζει να μας ταλαιπωρεί σε όλα τα επίπεδα πέρα από την υγεία, ένα πόλεμο στο κέντρο της Ευρώπης με την παράλληλη κρίση στην ενέργεια, την οικονομία γενικότερα, πώς ανταποκρίνεται ο Δήμος Φιλιατών;

Είναι γεγονός ότι οι συνθήκες που περιγράφετε έχουν δυσκολέψει το έργο όλων μας. Μετά την πανδημία από την οποία ο Δήμος μας βγήκε με τις μικρότερες δυνατές απώλειες, ήρθε ο πόλεμος και κατ' επέκταση η ενεργειακή κρίση, η ακρίβεια με συνέπειες που δυσκολεύουν την εκτέλεση του προϋπολογισμού, τον κίνδυνο αύξησης των δημοτικών τελών καθώς και την ολοκλήρωση των έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Μέχρι τώρα καταφέραμε να ανταποκριθούμε χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες καθ' ότι η νοικοκυροσύνη των προηγούμενων χρόνων καθώς και οι έκτακτες χρηματοδοτήσεις από την πολιτεία, τόσο για την πανδημία όσο και για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, μας βοήθησαν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που προέκυψαν.

■ Η Πολιτεία, η Περιφέρεια Ηπείρου, πόσο μπορούν να στηρίξουν το έργο σας, ως Δήμος Φιλιατών; Γιατί και αυτοί, με την κρίση, αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα ή αστάθμητους παράγοντες που πρέπει να βρουν άμεσα ικανοποιητική λύση.

Η Πολιτεία καθώς και η Περιφέρεια είναι αλήθεια ότι χρειάστηκε να δαπανήσουν τεράστια ποσά πρώτα για την αντιμετώπιση της πανδημίας και έπειτα για την ενεργειακή κρίση, στηρίζοντας όχι μόνο τους Δήμους αλλά και άλλες κοινωνικές ομάδες.

Τελευταία, τόσο το Υπουργείο Εσωτερικών όσο και η Περιφέρεια, μας βοήθησαν να αντιμετωπίσουμε τις ζημιές που προκλήθηκαν από τα έντονα καιρικά φαινόμενα σε περιοχές του Δήμου τον περασμένο Δεκέμβριο.

Η διεκδίκηση πόρων, τόσο από τ' αρμόδια

Συνέντευξη του Σπύρου Παππά, δημάρχου Φιλιατών Θεσπρωτίας, στην «ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ»

υπουργεία όσο και από την Περιφέρεια, είναι συνεχής και αδιαπραγμάτευτη. Μέσω προγραμμάτων που διαχειρίζεται η Περιφέρεια, όπως ΕΣΠΑ - ΠΔΕ, όσο και αυτών που διαχειρίζονται τα υπουργεία, Φιλόδημος - Τρίτοπος, Πράσινο Ταμείο, - intereg κ.λπ., καταφέραμε να εντάξουμε πολλά έργα στο Δήμο μας και είμαστε από τους τυχερούς καθ' ότι τα έργα εκτελούνται κανονικά και ολοκληρώνονται παρ' όλες τις δύσκολες συγκυρίες.

■ Όπως όλοι γνωρίζουμε το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, με απόφαση της κυβέρνησης, αναζητεί επενδυτή. Μέσα στις παραχωρήσεις που δίνονται σε αυτό είναι η εκμετάλλευση των αλιευτικών καταφυγίων, αλλά και η παράκτια ζώνη της Θεσπρωτίας. Αυτό επηρεάζει άμεσα τον Δήμο Φιλιατών. Συμφωνείτε, διαφωνείτε, είσαστε της λογικής ως Δήμος να το δούμε όταν έρθει ο όποιος επενδυτής; Τι από τα παραπάνω;

Προσωπικά δεν είμαι αντίθετος στην πώληση του Λιμένα Ηγουμενίτσας σε ιδιώτη επενδυτή, με την προϋπόθεση όμως να τηρηθούν τα αυτονόητα, δηλαδή τα τμήματα της χερσαίας ζώνης που χρησιμοποιούνται από τους πολίτες να αποδοθούν στους Δήμους.

Όπως γνωρίζετε, χρειάστηκε μεγάλος αγώνας από κοινού με το Δήμο Ηγουμενίτσας προκειμένου τα τμήματα της χερσαίας ζώνης που ζητούσαν οι δήμοι να εξαιρεθούν από την παραχώρηση.

Στην περίπτωση του Δήμου Φιλιατών η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου να εξαιρεθεί το αλιευτικό καταφύγιο καθώς και το μεγαλύτερο τμήμα του παραλιακού μετώπου έγινε καθ' ολοκληρία αποδεκτή. Στον ιδιώτη θα παραχωρηθεί το τουριστικό καταφύγιο προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες επενδύσεις καθ' ότι υπάρχει και η σύμφωνη γνώμη των κατοίκων της Σαγιάδας.

■ Πιστεύετε ότι οι εξορύξεις υδρογονανθράκων στην Ήπειρο και το Ιόνιο, θα είναι προς όφελος της τοπικής κοινωνίας, ή απλά θα είναι μια άλλη υποβάθμιση της Ηπείρου και των περιοχών αυτών;

Από τη στιγμή που ολοκληρώθηκαν οι μελέτες για την εύρεση υδρογονανθράκων στην Ήπειρο και στο Ιόνιο, θεωρώ ότι η ανάθεση εργασιών για την εξόρυξη είναι σημαντικό γεγονός που μόνο όφελι θα φέρει στην Ήπειρο αλλά και στην πατρίδα μας. Πιστεύω ότι, οι υποδείξεις των τοπικών κοινωνιών όσον αφορά τις περιβαλλοντικές μελέτες για την προστασία του περιβάλλοντος θα τηρηθούν στο ακέραιο ώστε να μη δημιουργηθεί υποβάθμιση των περιοχών και της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους.

■ Στις περιοχές Natura 2000 που βρίσκονται εντός της περιοχής ευθύνης σας τι μέτρα τηρούνται και πως αυτές γίνονται γνωστές προς τα έξω; Είτε αφορά σχολεία, είτε τουρίστες, είτε γενικότερα ενδιαφερόμενους να τις γνωρίσουν από κοντά;

Για τις περιοχές Natura 2000 πρωτίστως έχει γίνει ο καθαρισμός από τα σκουπίδια καθ' ότι σε πολλές περιπτώσεις είχαν δημιουργηθεί χωματερές και στη συνέχεια έγινε σήμανση.

Επιβλέπονται από τον φορέα διαχείρισης στενών Αχέροντα - Καλαμά, υπάρχουν ειδικές πολεοδομικές διατάξεις για την οικοδόμηση των περιοχών. Πραγματοποιούνται ειδικές ημερίδες και από το κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και από το φορέα ενημερώσεις των μαθητών - εκδρομής κλπ.

■ Στην Μουργκάνια, που διέσχισα πρόσφατα, διαπίστωσα ότι το οδικό δίκτυο έχει μεγάλες φθορές. Θα μπορούσατε σε πρώτη φάση να εξασφαλίσετε κονδύλια ή μέρος των δημοσίων έργων, ώστε να προχωρήσουν άμεσα εργασίες αποκατάστασης και βελτίωσης του;

Η αλήθεια είναι ότι το οδικό δίκτυο του δήμου είναι από τα καλύτερα στην Ελλάδα. Βεβαίως στην περιοχή της Μουργκάνιας χρειάζονται κάποιες παρεμβάσεις οι οποίες έχουν δρομολογηθεί είτε από την Περιφέρεια, είτε από το Δήμο. Έχει δημοπρα-

τηθεί το τμήμα Αναβρυτός - Μηλέα από την Περιφέρεια Ηπείρου, τα τμήματα Χαραυγή - Γαρδίκι και Κεφαλοχώρι - Κοσσυβάτγκα από το Δήμο Φιλιατών και αναμένεται η κατασκευή τους.

■ Σκέφτεστε στα προγράμματα τουρισμού του Δήμου Φιλιατών, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Ηπείρου, να εντάξετε τον ορεινό εναλλακτικό τουρισμό, τον αρχαιολογικό, τον θρησκευτικό και τον παράκτιο, σε ένα ενιαίο σχεδιασμό με ορίζονται π.χ. δεκαετίας; Γιατί ο Δήμος Φιλιατών, έχει την τύχη, να συνδυάζει όλα τα παραπάνω και θεωρούμε ότι αυτό θα έδινε ζωή σε δημοτικά διαμερίσματα που σήμερα βρίσκονται σε καμπή, εάν όχι ερήμωση.

Ο Δήμος μας κατά γενική ομολογία έχει μια απaráλληλη φυσική ομορφιά, από τη μια πλευρά η θάλασσα από την άλλη το βουνό. Άρα λοιπόν ο επισκέπτης έχει επιλογές.

Βεβαίως χρειάζονται πρώτα οι απαραίτητες υποδομές για να μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε προγράμματα και δράσεις για την ανάδειξη του εναλλακτικού τουρισμού.

Ο Δήμος μας έχει προχωρήσει στην κατασκευή του δρόμου από τον συνοικισμό Ελαία Φιλιατών μέχρι το φράγμα Καλαμά ώστε η πρόσβαση προς το Αρχαίο θέατρο των Γιτώνων να γίνεται σύντομα από την έδρα του Δήμου, έχει εκπονήσει τη μελέτη βελτίωσης του δρόμου προς την Ιερά Μονή Γηρομερίου, ένα θρησκευτικό μνημείο με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα στο Νομό, προχωρά άμεσα στην ανάδειξη του μονοπατιού στις «Βόθνες» Κεραμίτσας, στην τοποθέτηση wi-fi σε πολλές ορεινές κοινότητες καθώς και ημερίδες ανάδειξης των πα-

ραδοσιακών οικισμών του Δήμου. Ολοκληρώνεται η μελέτη για την αξιοποίηση των «λασπόλουτρων» στην Κοινότητα Σαγιάδας και τέλος αναμένουμε προκηρύξεις προγραμμάτων από την Περιφέρεια, με την οποία υπάρχει άριστη συνεργασία, για την ανάδειξη μονοπατιών κλπ.

■ Στο χώρο του πολιτισμού, ο Δήμος Φιλιατών, τι κατάφερε αυτό το διάστημα, με τις δεδομένες καταστάσεις που έχουν επηρεάσει τη ζωή μας, τις συνθήκες μας; Ίσως και το κοντινό μέλλον μας; Έχει στις προθέσεις του την αναζήτηση συνεργασίας με τοπι-

Κοντά στην Ομοσπονδία Μουργκάνιας

κές συλλογικότερες πολιτισμού και μέσα από ποια βάση;

Στο χώρο του πολιτισμού η αλήθεια είναι ότι το τελευταίο διάστημα εξ αιτίας των γνωστών καταστάσεων υπήρξε κάποια στασιμότητα. Ανήκει στις προτεραιότητες μας η διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Με τους πολιτιστικούς συλλόγους, τις αδελφότητες, την Ομοσπονδία Μουργκάνας, την Πανηπειρωτική Συνο-

μοσπονδία Ελλάδας αλλά και με τους ανθρώπους της τέχνης και του πολιτισμού που κατόγονται από την περιοχή μας υπάρχει συνεργασία με σκοπό πάντα την ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου.

■ **Το Νοσοκομείο Φιλιατών έχει τακτική συνεργασία με το Δήμο: Μοιράζονται προγράμματα υγείας για την εξυπηρέτηση των δημοτών σας;**

Στο Δήμο είμαστε τυχεροί που στην έδρα του υπάρχει το Νοσοκομείο Φιλιατών. Σ' έναν παραμεθόριο δήμο με πολλές κοινότητες και γερασμένο πληθυσμό η ύπαρξη του Νοσοκομείου αποτελεί κόσμημα για την περιοχή μας. Οι παροχές υγείας που προσφέρει το Νοσοκομείο Φιλιατών με το επιστημονικό και νοσηλευτικό προσωπικό είναι σε υψηλό επίπεδο.

Την περίοδο της πανδημίας είχαμε άριστη συνεργασία με τον Διοικητή του Νοσοκομείου όπως και με τους ιατρούς που ηγαίνουν στα αγροτικά ιατρεία.

■ **Σας ευχαριστούμε για την τόσο**

ενδιαφέρουσα συνέντευξη. Θα θέλατε, μέσω της εφημερίδας της Πανηπειρωτικής Σ.Ε. να στείλετε ένα μήνυμα σε όλους τους αναγνώστες της;

Το μήνυμα που θέλω να στείλω σε όλους τους αναγνώστες της εφημερίδας και φίλους της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας είναι ότι, μέσα από τη συνεργασία και την εργατικότητα έρχονται και τα αποτελέσματα. Ευχαριστώ!

Ο Σπύρος Παππάς γεννήθηκε στο Ξέχωρο Φιλιατών όπου και τελείωσε το Δημοτικό. Το 1981 αποφοίτησε από το Εξατάξιο Γυμνάσιο Φιλιατών. Το 1988

αποφοίτησε από την Πολυτεχνική σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών. Υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία στην Πολεμική Αεροπορία. Από το 1989 διατηρεί τεχνικό γραφείο μελετών και κατασκευών ιδιωτικών έργων. Το 1990 εκλέχθηκε για πρώτη φορά Νομαρχιακός σύμβουλος Επαρχίας Φιλιατών. Στη συνέχεια υπηρέτησε την τοπική Αυτοδιοίκηση από διάφορες θέσεις όπως του Δημοτικού Συμβούλου και του Αντιδημάρχου. Το 2014 εκλέχθηκε Δήμαρχος Φιλιατών. Το 2019 επανεκλέχθηκε με τη Μαρία Ζίγκα και έχει έναν υιό, τον Κωνσταντίνο, Πολιτικό Μηχανικό και μια κόρη, την Ιωάννα, Οικονομολόγο.

Α. Δημοτική Ενότητα Φιλιατών (Έδρα: Φιλιάτες)	
Κοινότητα Φιλιατών	οι Φιλιάτες η Ελαία
Κοινότητα Αγίου Νικολάου Κοινότητα Αγίων Πάντων	ο Άγιος Νικόλαος οι Άγιοι Πάντες το Παλαιοχώρι (Κ. Αγίων Πάντων)
Κοινότητα Αετού Κοινότητα Αμπελώνος Κοινότητα Αναβρυτού Κοινότητα Αχλαδιάς Κοινότητα Βαβουρίου Κοινότητα Βρυσέλλας Κοινότητα Γαρδικίου Φιλιατών	ο Αετός ο Αμπελώνας το Αναβρυτό η Αχλαδιά το Βαβούρι η Βρυσέλλα το Γαρδίκι η Μέλισσα το Πέραμα το Γιρομέρι η Γολά η Ροδοσιτίβα η Καλλιθέα η Βρυσούλα το Κάτω Ξέχωρο η Ποταμιά η Σίταινα
Κοινότητα Γιρομερίου Κοινότητα Γολάς	τα Σκολακάτικα η Κεραμίτσα το Κερασχωρί το Μαυρονέρι το Κεφαλοχώρι τα Κοσσυβάτικα
Κοινότητα Κεραμίτσας Κοινότητα Κερασχωρίου	η Κοκκινιά τα Τσατσουλαίικα το Κοκκινολιθάρι το Νεροχώρι το Κουρεμάδι το Κρυσονέρι το Κυπάρισσο ο Άγιος Αρσένιος η Λεπτοκαρυά η Αγία Μαρίνα
Κοινότητα Κεφαλοχωρίου	η Λιά η Λίστα το Μαλούνι τα Αχούρια Μαλουνίου τα Βελεντζινά Μαλουνίου
Κοινότητα Κοκκινιάς	η Μπλέα το Ξέχωρο η Δάφνη
Κοινότητα Κοκκινολιθαρίου	το Άνω Παλαιοκκλήσι το Κάτω Παλαιοκκλήσι το Παλαιοχώρι (Κ. Παλαιοχωρίου) ο Δονάτος ο Παλαμπάς τα Πηγαδούλια το Πλαίσιο η Κώτσικα
Κοινότητα Κουρεμαδίου Κοινότητα Κρυσονερίου Κοινότητα Κυπαρίσσου	ο Πλάτανος η Ραβενή το Ριζό ο Χλομός η Σίδερη το Τρικόρυφο το Φράγμα Καλαμά ο Τσαμαντάς η Καμίτσανη η Φανερωμένη το Φοινίκι
Κοινότητα Λεπτοκαρυάς	
Κοινότητα Λιάς Κοινότητα Λίστας Κοινότητα Μαλουνίου	
Κοινότητα Μπλέας Κοινότητα Ξεχώρου	
Κοινότητα Παλαιοκκλήσιου	
Κοινότητα Παλαιοχωρίου	
Κοινότητα Παλαμπά Κοινότητα Πηγαδούλια Κοινότητα Πλαισίου	
Κοινότητα Πλατάνου Κοινότητα Ραβενής Κοινότητα Ριζού	
Κοινότητα Σίδερης Κοινότητα Τρικορύφου	
Κοινότητα Τσαμαντά	
Κοινότητα Φανερωμένης Κοινότητα Φοινικίου Κοινότητα Χαραυγής	

Β. Δημοτική Ενότητα Σαγιάδας	
Κοινότητα Ασπροκκλησίου Κοινότητα Κεστρίνης Κοινότητα Ραγίου Κοινότητα Σαγιάδας Κοινότητα Σμέρτου	το Ασπροκκλήσι η Κεστρίνη το Ράγι η Σαγιάδα ο Σμέρτος

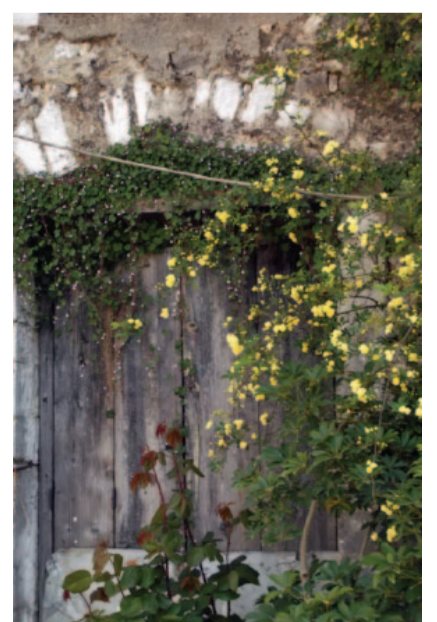
Η ταυτότητα του Δήμου Φιλιατών

Ο Δήμος Φιλιατών είναι Δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Θεσπρωτίας, στην Περιφέρεια Ηπείρου. Συστάθηκε το 2010, με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» και λειτουργεί από την 01-01-2011, από τη συνένωση των προϋπαρχόντων Δήμων Φιλιατών και Σαγιάδας. Προϋπήρχε σαν Δήμος επίσης, από το 1947. Έδρα του Δήμου είναι οι Φιλιάτες και ο πληθυσμός του είναι 7.909 κάτοικοι, σύμφωνα με την Απογραφή του 2011.

Η ΜΝΗΜΗ ΣΤΑ ΣΟΚΑΚΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΙΑΤΩΝ

(Φωτ.: Γιάννης Βέλλης)

ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΚΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Εκδήλωση τιμής και μνήμης του Συλλόγου Ηπειρωτών Θριασίου Πεδίου

Οι Ηπειρώτες του Θριασίου Πεδίου με ευλάβεια οργάνωσαν στις 25.5.2022 στην Ελευσίνα εκδήλωση αφιερωμένη στα Μαρτυρικά Χωριά της Ηπείρου. Μια φωνή, μια κραυγή για τη θηριωδία που υπέστη ολόκληρη η Ηπειρος. Μια επίκληση δικαίου. Το δίκαιο που φωνή δεν έχει, αλλά ακούγεται στους γκρεμούς και στα φαράγγια των Ηπειρωτικών βουνών, στα λημέρια της κλεφτουριάς και στα απόσκια της ηπειρωτικής αντρείουσνης. Εκεί όπου λιπάστηκε με τα σώματα αγωνιστών και ποτίστηκε με τα δάκρυα μαυροφορεμένων γυναικών.

Την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία ΕΛ-

λάδας εκπροσώπησαν ο Πρόεδρος **Μάκης Κιάμος**, η Α' Αντιπρόεδρος **Μαρίκα Γκόνη**, ο Έφορος Τύπου **Χρήστος Τούμπουρος** και τα μέλη: **Κώστας Ζηκόπουλος** και **Κώστας Λιάγκος**.

Ο πρόεδρος του συλλόγου **Βασίλης Παππάς** καλωσορίζοντας τους θεατές είπε μεταξύ των άλλων και τα εξής: «Ο Σύλλογός μας με απόλυτο σεβασμό, έντονη και βαθιά περισκεψη για τα θύματα της ναζιστικής θηριωδίας που βίωσαν και ένωσαν για τα καλά στο πελαίο τους το φασισμό και το ναζισμό, αποφάσισε να διοργανώσει την αποψινή εκδήλωση. Αναγκαστικά η εκδήλωση

αυτή είναι και ένα βροντερό ΟΧΙ στο φασισμό. Μια φωνή, ένα δίδαγμα στη νέα γενιά πως ο φασισμός είναι απάνθρωπος και όχι μόνο ευτελίζει, αλλά και αφαιρεί τη ζωή του ανθρώπου. Ταπεινά και ευλαβικά κλίνουμε το γόνο σε όλους και όλες τους Ηπειρώτες και τις Ηπειρώτισσες που έχασαν τη ζωή τους από τις φασιστικές ορδές».

Από το δήμο Ελευσίνας χαιρέτησε την εκδήλωση ο **Λεωνίδας Β. Παππάς**, αντιδήμαρχος Ελευσίνας, ο οποίος συχάρηκε το σύλλογο για την ευαισθησία και τη δράση του που εκπροσωπεί επαξίως τους Ηπειρώτες στην πόλη της Ελευσίνας. Τόνισε ιδιαίτερα ότι η αποκατάσταση των θυμάτων είναι ανάγκη επιτακτική που την επιβάλλει το Διεθνές Δίκαιο.

Ο πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας **Μάκης Κιάμος** χαιρέτιζοντας την εκδήλωση τόνισε πως ο Σύλλογος Ηπειρωτών Θριασίου Πεδίου είναι ένας δυναμικός σύλλογος με εξαιρετική δραστηριότητα και ουσιαστική εκπροσώπηση των Ηπειρωτών. Η αποψινή βραδιά, τόνισε, στην ουσία είναι «**μια δυνατή κραυγή θύμησης και ευγνωμοσύνης προς όλα τα θύματα του ναζισμού. Δεν σας ξεχάσαμε!**»

Ένας απολογισμός, ένας όρκος, ένα μνημόσυνο για τα θύματα της ναζιστικής θηριωδίας και πάνω απ' όλα ένας λόγος Τιμής. Δεν σας ξεχάσαμε! Δεν σας ξε-

Ο πρόεδρος της ΠΣΕ **Μάκης Κιάμος**

Ο Παναγιώτης Μπαμπούσκα. Στην πλάτη του είναι σπλωμένη η αξιοπρέπεια της Ελλάδας

Η πλάτη του Παναγιώτη Μπαμπούσκα που κάρφωσε ο Γερμανός. Μετά από 78 χρόνια.

Η ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΠΛΑΚΕΤΑ

Στον Παναγιώτη Μπαμπούσκα που βίωσε τη ναζιστική θηριωδία. Ένδειξη ελάχιστης τιμής. Οικουμενικό και Διαχρονικό Σύμβολο Αντίστασης.

Ελευσίνα 28 Μαΐου 2022

Ο Πρόεδρος Η Γενική Γραμματέας
Βασίλης Παππάς Αρχοντία Παππά

Τα μέλη

Εδώ πονά η σιωπή, πονάει η πέτρα κάθε δρόμουκι απ' τη θυσία κι απ' τη σκληρότητα του ανθρώπου

Το μνημείο στους Λιγγιάδες. Αποτυπωμένο το δράμα. Ο Παναγιώτης Μπαμπούσκα, 15 μηνών στο στήθος της μάνας του

νόμη! Η θυσία σας, μάς ατσάλώνει και θεριεύει τη θέλησή μας να αγωνιστούμε για να μην περάσει πια ο φασισμός. Αγώνας για μια ζωή ειρηνική, αξιοπρεπή, χωρίς να πλανάται πουθενά ο φασισμός, σε όποια παλιά ή και νεότευκτη μορφή μπορεί να εξυφραίνεται».

Εξαιρετικά απέδωσε ο **θεόδωρος Πετρόπουλος** τα τραγούδια για το Κομμμένο και την Παρμουθιά. Βασικός ομιλητής ήταν ο **Βασίλης Πετρόπουλος**, σχολικός Σύμβουλος που με λόγο μεστό και παραστατικό τόνισε τη θηριωδία και την απόλυτη καταστροφική που υπέστη η Ηπειρος.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκε και τιμήθηκε ο Παναγιώτης Μπαμπούσκα

3 Οκτωβρίου 1943. Γερμανοί καταδρομείς της Μεραρχίας «Εντελβίτς» μπήκαν στο χωριό Λιγγιάδες Ιωαννίνων, πυρπόλησαν τα σπίτια και σκότωσαν όσους κατοίκους βρήκαν. 82 θύματα. Από αυτά 34 παιδιά, 37 γυναίκες και 11 ηλικιωμένοι. Ελάχιστοι επέζησαν. Και το βρέφος, 15 μηνών. Ήταν στην αγκαλιά της μάνας του. Την σκότωσε ο Γερμανός. Δεν «κάρφωσε» ο δολοφόνος. Κάρφωσε και την ξιφολόγη στην πλάτη του μαρού.

«ΚΥΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ»

Η Θεατρική Ομάδα της Ένωσης Ηπειρωτών Αγίου Δημητρίου Αττικής «ΤΟ ΚΟΥΓΚΙ» παρουσίασαν 7.5.2022 τη θεατρική-Μουσικοχορευτική παράσταση «ΚΥΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ». Ένα Θεατρικό πρωτότυπο έργο του **Ηλία Δήμα, Ομότιμου Καθηγητή ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Αθηνών.**

Το θεατρικό έργο αναφέρεται στην ιστορία της Κυρά Βασιλικής κόρη του Πράκτου Κονταξή, καταγόμενη από το χωριό Πλεσιβίτσα (σημερινό Πλαίσιο-Θεσπρωτίας) νόμιμη σύζυγος του Αλή Πασά από το 1808, που με την επιρροή της κράτησε στα χέρια της για μια δεκαεπταετία τις τύχες των σκλαβωμένων συμπατριωτών της των δουλομένων Ελλήνων. Κάθε επιθυμία της ήταν διαταγή ακόμα και για τον Αλή Πασά. Κάτι που επιβεβαιώνει και η λαϊκή μούσα. «Βασιλική προστάζει, Βεζύρη Αλή Πασάβλατε φατιά στα τόπια, κόψιτε τα Γιάννενα».

Σε όλες τις μεγάλες στιγμές των σκλαβωμένων Ελλνων, η Κυρά Βασιλική έχει το λόγο. Επιβάλλεται με την σαγηνευτική της εξουσία στον Αλή Πασά και σώζει από κρεμάλα διάσημους οπλαρχηγούς, αλλά νέους και νέες απ το παιδομάζωμα. Σκοπός της θεατρικής παράστασης να αποδοθεί τιμή στην Βασιλική Κονταξή για τη μεγάλη της προσφορά στους σκλαβωμένους Γραικούς.

Στο έργο συμμετείχαν:

Χρήστος Μπόλος (ΑΛΗ ΠΑΣΑΣ), **Τζένη Κωστούση** (ΚΥΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ), **Νατάσα Μπουκλή** (Εμινέ), **Βασίλης Κουκοράβας** (Βάγιας), **Σταύρος Σταυρόπουλος** (Ιωάννης Κωλέττης), **Νίκος Λιώλης** (Μάνθος Οικονόμου-Τσαχαντάρης), **Γεώργιος Τσιβράς** (Πουκεβίλ), **Γεώργιος Μπουζάκης** (Πρόκριτος), **Αλεξάνδρα Μπαλούμη** (Αναστασία), **Μίνα Βασιλείου** (Γειτόνισσα), **Αθανασία Μπίλλα** (Γειτόνισσα), **Αγγελική Μαθιοπούλου** (Χαρέμι), **Ιωάννα Καμπίτσ** (Χαρέμι)

Ο συγγραφέας-σκηνοθέτης του έργου **Ηλίας Δήμας**

Οι πρωταγωνιστές του έργου: **Αλή πασάς (Χρήστος Μπόλος)** και **κυρά Βασιλική (Τζένη Κωστούση)**

Το Πλαίσιο, σημερινή Πλεσιβίτσα της κυρά Βασιλικής

Χτισμένο σε ερείπια κάστρου βυζαντινού, σε υψόμετρο τετρακοσίων μέτρων, στέκει ένα από τα πιο γραφικά χωριά του νομού Θεσπρωτίας. Πλεσιβίτσα για τους παλιούς, Πλαίσιο για τους νεότερους, το χωριό με την άγρια ομορφιά και την πλούσια ιστορία, πλέον έχει λιγοστούς κατοίκους. Κι όμως, το 1431, κατά την οθωμανική καταστροφή,

αριθμούσε 41 οικογένειες, 250 περίπου ψυχές.

«Παν τα χωριά μου ρούσα μου Παν τα χωριά ρημάξανε Φύγανε όλοι οι λεβέντες Και ρημάξανε οι ταβέρνες...»

Αν θηλήσουμε να ανατρέξουμε στην ιστορία του χωριού, αίγουρα θα σταθούμε στα χρόνια του Αλή Πασά. Βλέπετε, η Πλεσιβίτσα ήταν το χωριό της κυρα-Βασιλικής, της πανέμορφης κόρης του Χρήστου Κον-

ταξή, που έμελλε να κλέψει την καρδιά του λιονταριού της Ηπείρου.

Ο Κονταξής, λέγεται πως είχε στήσει εργαστήριο παραγωγής κιβδηλων νομισμάτων σε μια απόμερη σπηλιά ανατολικά της Πλεσιβίτσας. Είχε φέρει μηχανήματα από τη Βενετία. Όσο αυτός έκοβε νομίσματα, έμπιστοι τσοπάνηδες φυλάγανε καρσούλι. Αμόλαγαν τα πρόβατά τους για βοσκή κι είχαν τα σκυλιά να τους ειδοποιούν στην περίπτωση

που κάποιος εμφανιζόταν. Στη συνέχεια τα νομίσματα κρύβονταν στο σπίτι του Κονταξή και διακινούνταν με τους πραγματευτές σε όλη την επικράτεια. Η δουλειά ήταν σπληνική καλά και ανθούσε, μόνο που τα νομίσματα πέσανε σε λάθος χέρια. Ο σουλτάνος έβγαλε φερμάνι να βρεθούν οι κιβδηλοποιό. Όσο για τον Αλή πασά, έγινε έξαλλος με αυτό που γινόταν κάτω από τη μύτη του κι έπληττε τα οικονομικά συμφέροντα της επικρατείας του. Πήγε, λοιπόν, μαζί με τους στρατιώτες του να «καθαρίσουν» την υπόθεση μια και καλή. Βράδυ εισέβαλε στο σπίτι του Κονταξή μα μήτρες δε βρήκε. Και

που τους απείλησε, τίποτα δε βγήκε. Το χωριό ήταν σε δεινή θέση κι ήταν μια δεκαεπταετη κοπέλα που το έσωσε. Έπεσε στα πόδια του Αλή και του ζήτησε να τους λυπηθεί όλους. Θυμωμένος ο Αλή Πασάς από τα κάλλη της νέας, που δεν ήταν άλλη από τη Βασιλική, λύγισε. Γύρισε στα Ιωάννινα χωρίς να πυρπολήσει το χωριό, αφήνοντας ελεύθερους τους κατοίκους του. Η καρδιά του, όμως, έμεινε στην Πλεσιβίτσα. Η όμορφη Βασιλική τον είχε κερδίσει κι έπρεπε να γίνει δική του. Κι έγινε. Την απήγαγε, την κράτησε στο χαρέμι του και το 1808 την παντρεύτηκε. Έτσι η Βασιλική Κονταξή από την Πλεσιβίτσα έγινε η τελευταία του σύζυγος και η γυναίκα που αγάπησε πιο πολύ. Το γάλαμά της κοσμήει την πλατεία του Πλαίσου, θυμίζοντας σε όλους πως κάποτε, αυτό το κορίτσι τιθασέυσε ένα λιοντάρι κι έσωσε ένα ολόκληρο χωριό. Μαζί με αυτό, στέκει κι ένας σταυρός, που μαρτυρά το πέρας από το χωριό ενός προσώπου σημαντικού για ολόκληρη τη χριστιανισμένη. «*Είς τον χρόνον της Πλεσιβίτσας όπου εστήθη ο Σταυρός, εκήρυξε ο ιεραπόστολος Κοσμάς ο Αιτωλός το 1775 - 1777*». Σήμερα το Πλαίσιο της κυρα-Βασιλικής, των Κονταξήδων, των εμπόρων, των ανθρώπων του μόχθου και της βιοπάλης, στέκει όρθιο με εμφανή τα σημάδια της φθοράς του.

Το Πλαίσιο σήμερα, η παλιά Πλεσιβίτσα (Φωτ.: Αλέξης Τσέκας)

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η Ήπειρος χαρακτηρίζεται ως η πιο ορεινή περιοχή της Ελλάδας, καθώς μεγάλο τμήμα της καλύπτεται από την οροσειρά της Πίνδου και άλλες ορεινές προεκτάσεις, με συνέπεια να καθίσταται η περιοχή δυσπρόσιτη και η οικονομία της πενιχρή.

Οι περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης που παρέχει η μορφολογία του χώρου και το ανήσυχο και φιλοπρόοδο πνεύμα των Ηπειρωτών τους οδηγούν συχνά στα μονοπάτια της αποδημίας. Σημειώτεον ότι η Ήπειρος παρουσιάζει ανέκαθεν τους υψηλότερους δείκτες εσωτερικής και εξωτερικής μετανάστευσης. Αν συγκεντρωθούν οι εθνικές περιπέτειες κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας, γίνεται απόλυτα κατανοητή η διάγκωση του φαινομένου πριν από την απελευθέρωση (21 Φεβρουαρίου 1913). Ιδιαίτερα έντονη παρουσιάζεται η τάση των Ηπειρωτών για μετανάστευση κατά το 19ο και τις αρχές του 20ου αιώνα. Το ενδιαφέρον των αποδήμων προσελκυσε η Κωνσταντινούπολη, η Αίγυπτος, οι Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και άλλες παροικίες της Ευρώπης, αλλά και η ελεύθερη Ελλάδα.

Στους τόπους εγκατάστασης ιδρύουν σωματεία, κυρίως φιλεκπαιδευτικά, αδελφότητες, φιλανθρωπικές και λέσχες πνευματικές και πολιτιστικές.

Πειραιάς, δεύτερη πατρίδα

Έναν από τους κύριους σταθμούς κατά τις μετακινήσεις των εκπαιριζόμενων αποτελούσε το λιμάνι του Πειραιά, το επίγειο της νέας πρωτεύουσας του ελεύθερου ελληνικού κράτους. Στην πόλη του Πειραιά, οικοδομημένη με βάση το θαυμάσιο ρυμοτομικό σχέδιο του αρχαίου πολεοδόμου Ιππόδαμου, κατά τον 19ο αιώνα αναπτύσσονται οι πρώτες μορφές της σύγχρονης βιομηχανικής παραγωγής. Το αμυντικό και εμπορικό λιμάνι της λαμπρότερης δημοκρατίας, όπου εισάγονται «έκ πάσης γής τά πάντα», εξελίσσεται σε ένα από τα σημαντικότερα λιμάνια της Μεσογείου.

Αρκετοί απόδημοι της ελεύθερης και υπόδουλης Ήπειρου, όπως και άλλων περιοχών της Ελλάδας, επιλέγουν την πόλη για μόνιμη εγκατάσταση και παίζουν ενεργό ρόλο στην οικονομική αναβάθμιση του τόπου. Ένα μωσαϊκό ανθρώπων, χιώτες, Υδραίои, Σαμιώτες, Κρητικοί, Μανιάτες, Ηπειρώτες, συρρέουν στη ραγδαία αναπτυσσόμενη πόλη. Εγκαθίστανται και δέρονται με τον Πειραιά που γίνεται η νέα τους πατρίδα.

Η ίδρυση του Η.Σ.Π.

Οσοίσο η συνείδηση της κοινής καταγωγής, η νοσταλγία για την ιδιαίτερη πατρίδα, οι κοινές μνήμες, η αλληλεγγύη και η πίστη στην ανάγκη διατήρησης των προγονικών αξιών, καθώς και η επιθυμία να βοηθήσουν παντοτινότρως την υπόδουλη ακόμη πατρίδα τους ωθούν τους Ηπειρώτες του Πειραιά να οργανωθούν.

Στις 3 Ιουνίου 1886 ιδρύεται η «Φιλανθρωπική Αδελφότης των έν Πειραιεί Ηπειρωτών», στους στόχους της οποίας συμπεριλαμβάνεται η ενίσχυση της εκπαίδευσης στην Ήπειρο, αλλά και η απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό.

Το 1899 η Αδελφότητα μετονομάζεται σε «Ηπειρωτικό Σύνδεσμο έν Πειραιεί» και θέτει ως στόχο την υλική και ηθική στήριξη της ιδιαίτερης πατρίδας και των απόδημων συμπατριωτών. Το 1923 νέφτει σε αδράνεια και αναζωπυρώνεται στο 1925. Ιδρύει το Ηπειρωτικών Κέντρον, όπου δίνονται διαλέξεις και διδασκαλίες με στόχο την ατομική μόρφωση και την

Το ιστορικό κτήριο, έδρα-σημείο συνάντησης των Ηπειρωτών

καλλιέργεια αμοιβαίας αγάπης και αλληλοϋποστήριξης των μελών του.

Έχει στενή συνεργασία με τις Ηπειρωτικές Αδελφότητες με κύριο σκοπό τη συντήρηση των Εκκλησιών και των Σχολείων στα χωριά της Ήπειρου. Επιδιώκει την επικοινωνία με τις ηπειρωτικές κοινότητες, τη συνεργασία με τους Ηπειρώτες πολίτες, την οργάνωση Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών, την ενίσχυση του Ηπειρωτικού Τύπου και γενικότερα την αντιμετώπιση των ηπειρωτικών ζητημάτων.

Η στέγη του Συνδέσμου

Σύντομα καθίσταται αισθητή η ανάγκη ύπαρξης μόνιμης στέγης στον Πειραιά, αλλά οι οικονομίες του Συνδέσμου είναι ανεπαρκείς για ένα τόσο μεγάλο έργο. Συγκροτείται Ερατική Επιτροπή με Πρόεδρο τον Επίσκοπο Πειραιώς Άνθιμο Τσάτσο, Αντιπρόεδρο τον πρωτοεργάτη της κίνησης τον γιατρό **Γεώργιο Πατσόπουλο**, Γενικό Γραμματέα τον δικηγόρο **Δημήτριο Ζώτο**, Ταμία τον εφορολιστή **Γεώργιο Ποταμίνο** και μέλη τον καθηγητή θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών **Ευάγγελο Αντωνιάδη**, τον βιομήχανο **Τάκη Μπίτζο**, τον έμπορο **Ηλία Μάτσα**, τον βιομήχανο **Διονύσιο Μάνδηλα** και τον Διευθυντή της Τράπεζας Πειραιώς **Νικόλαο Γεωργιάδη** προκειμένου να συγκεντρώσει χρήματα για την οικοδόμηση της στέγης του.

Χάρη στην βαθιά εκτίμηση της πειραιϊκής κοινωνίας και την πρόθυμη ανταπόκριση στο αίτημα της Επιτροπής και με τη σύναψη δανείου συγκεντρώνεται το αναγκαίο ποσό για την ανέγερση του κτηρίου στο ιδιόκτητο οικόπεδο της οδού Φίλωνος και τον Απρίλιο του 1932 γίνονται τα εγκαίνια του ωραίου νεοκλασικού.

Το κτήριο έκτοτε χρησιμοποιείται για ποικίλες δραστηριότητες. Έγινε η έδρα του Συνδέσμου, το σημείο συνάντησης των Ηπειρωτών, ο χώρος εκδηλώσεων, διαλέξεων, φιλοξενίας άλλων ηπειρωτικών συλλόγων, το σπίτι όπου ο Ηπειρώτης συναντά την ιστορία του, την ψυχή της Ήπειρου ενταγμένη στο φιλόξενο σταυροδρόμι του Πειραιά.

Δυστυχώς ο σεισμός του 1999 προκαλεί ζημιές στο κτήριο, γεγονός που δυσχεραίνει τη λειτουργία του Συνδέσμου. Επισκευάζεται με τη φροντίδα του τότε Δ.Σ. και ιδιαίτερα του Προέδρου, Δικηγόρου, Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιώς

Η είσοδος του κτηρίου-έδρα του Ηπειρωτικού Συνδέσμου Πειραιώς

και του Ταμείου Νομικών **Βασιλείου Βενέτη**.

Το ανακαινισμένο πλέον και διατηρητέο νεοκλασικό κτήριο, πραγματικό κόσμημα για την πόλη του Πειραιά, εγκαινιάζεται επίσημα στις **18 Ιουνίου 2006**, με τη συμπλήρωση 120 χρόνων από την ίδρυση του συνδέσμου.

Έργο του Η.Σ.Π.

Με την αγάπη και το μεράκι των μελών του η δραστηριότητα του Η.Σ.Π. συνεχίζεται με διάφορες εκδηλώσεις μορφωτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα. Πραγματοποιούνται επισκέψεις στην Ήπειρο με στόχο την ηθική και υλική τόνωση των κατοίκων και ιδιαίτερα την ενίσχυση της εκπαίδευσης.

Οργανώνονται εκδρομές σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Πραγματοποιούνται διαλέξεις για θέματα ηπειρωτικά και γενικότερου ενδιαφέροντος. Βραβεύονται νέοι και ενήλικες συμπατριώτες για εξαιρετικές επιδόσεις. Ο Σύνδεσμος είναι παρών στον εορτασμό θρησκευτικών εορτών και εθνικών επετείων. Με ιδιαίτερη λαμπρότητα τιμά την επέτειο της Απελευθέρωσης των Ιωαννίνων το 1913. Προβάλλει έργα πνευματικής δημιουργίας με παρουσιάσεις βιβλίων και συγγραφέων. Πραγματοποιεί χριστουγεννιάτικες και πρωτοχρονιάτικες γιορτές. Διαθέτει τμήματα παιδών και ενηλίκων στα οποία τις τελευταίες δεκαετίες διδάσκουν παραδοσιακούς χορούς ο νυν Πρόεδρος κ. **Μάτιας Κωνσταντίνος** και ο κ. **Δημήτριος Χρήστος**.

Παρόλες τις αντιξοότητες που κατά καιρούς πα-

ρουσιάζονται δεν παύει να προβάλλει την ιστορία και την παράδοση της Ήπειρου και παράλληλα να συνεργάζεται και με άλλους φορείς της πόλης του Πειραιά.

Τον στηρίζει η αγάπη των μελών του και η εργατικότητα και υπευθυνότητα του εκάστοτε Δ.Σ. αλλά το πιο ευαίωτο είναι η παρουσία στους κόλπους του των νέων που αγαπούν με πάθος την παράδοση και αποτελούν εγγύηση της διάσωσης και διάδοσης των ηπειρωτικών ηθών.

Ζαχαλίκου Αγγαία

Η ιστορία του συλλόγου

Ο Ηπειρωτικός Σύνδεσμος Πειραιώς αριθμεί 136 χρόνια ζωτανής παρουσίας στα πολιτιστικά δρώμενα της Ήπειρου και του Πειραιά. Είναι το παλαιότερο Ηπειρωτικό, κοινωνικό και φιλανθρωπικό Σωματείο. Έχει ιδρυθεί το 1886 με σκοπό τη σύσφιξη των δεσμών μεταξύ των Ηπειρωτών που ξενιτεμένοι έφταναν στον Πειραιά από τα χωριά τους, άγνωστοι μεταξύ αγνώστων. Εκεί στον Πειραιά έβρισκαν θαλωρη μεταξύ των συμπατριωτών τους, εφ' όσον χρησιμοποιούσαν το προσφορότερο για την εποχή εκείνη συγκοινωνιακό μέσο, το πλοίο.

Ο Ηπειρωτικός Σύνδεσμος Πειραιώς, με ιδιαίτερη αγάπη για τη μητέρα Πατρίδα, είχε ανοικτή και φιλόξενη αγκαλιά και με όσα μέσα διέθετε, παρείχε προστασία, ηθική υποστήριξη και υλική ενίσχυση στους απόδημους Ηπειρώτες. Διατηρήθηκε μ' αγάπη όλα αυτά τα χρόνια και με τη συνδρομή όλων των Ηπειρωτών του Πειραιά υλοποιεί το 1931 την ανοικοδόμηση της ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΛΕΣΧΗΣ, ένα ωραίοτατο διατηρητέο τώρα κτήριο που ακόμα κοσμεί την πόλη του Πειραιά, στο ιδιόκτητο οικόπεδο του στην οδό Φίλωνος 11.

Με τη συνεχή φροντίδα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, διατηρείται σε άριστη κατάσταση και φιλοξενεί συγκεντρώσεις των μελών του Ηπειρωτικού Συνδέσμου Πειραιώς αλλά και άλλων Αδελφοτήτων της Ήπειρου. Κυρίως σήμερα αποτελεί εστία εκμάθησης παραδοσιακών Ηπειρωτικών χορών και γενικώς δημοτικών, με πρωτοεργάτη τον εξέχοντα συμπατριώτη μας Χρήστο Δημητρίου, ένα χοροδιδάσκαλο που προέρχεται από τα σπλάχνα του Ηπειρωτικού Συνδέσμου ως μαθητευόμενος χορευτής.

Το χορευτικό τμήμα του Ηπειρωτικού Συνδέσμου Πειραιώς με πολυάριθμα παιδιά αλλά και ενήλικες, είναι ευρύτερα γνωστό μέσω της συχνής του παρουσίας σε Πολιτιστικές και Κοινωνικές εκδηλώσεις που ζωντανεύουν μνήμες από την ζωή, τα ήθη και έθιμα της Ήπειρου. Οι χορευτικές ομάδες, το παραδοσιακό δημοτικό τραγούδι, τα δρώμενα με εποχιακά έθιμα, οι συμμετοχές σε εκδηλώσεις της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, αποτελούν μερικές από τις πολλές δράσεις του Συνδέσμου οι οποίες συνθέτουν πλούσια Πολιτιστική Παρακαταθήκη στον Πειραιά, την οποία ο Ηπειρωτικός Σύνδεσμος Πειραιώς με αμέριστη αγάπη και μεράκι, μεταλομπαδεύει από γενιά σε γενιά!

Χρήστος Δημητρίου

Χοροδιδάσκαλος του Ηπειρωτικού Συνδέσμου Πειραιώς

Από εκδήλωση του Συλλόγου

ΜΟΥΣΕΙΑ - ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΕΣ - ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Αθαμανικό Κέντρο Τέχνης 2011

Το Αθαμανικό Κέντρο Τέχνης είναι μια αστική μη κερδοσκοπική καλλιτεχνική εταιρεία, η οποία στοχεύει στην ανάπτυξη των τεχνών και ιδίως των εικαστικών τεχνών στην ευρύτερη περιοχή των Τζουμέρκων. Δραστηριοποιείται από το 2011 με έδρα το Κάτω Αθαμάνιο Άρτας και με πρωτοβουλία του εικαστικού Βασίλη Σταύρου. Βασίζεται σε μια ιδέα του καλλιτέχνη με σκοπό τη δημιουργία ενός Πολυχώρου Τέχνης στη φύση και ιδιαίτερα στο μικρό αυτό χωριό της Ηπείρου, γενέτειρα του καλλιτέχνη, που δεν θα είναι πολυτέλεια αλλά συνεισφορά στον πολιτισμό και την ανάπτυξη.

Η ύπαρξη ενός σημαντικού εικαστικού αρχείου, η έλλειψη καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων στην περιοχή, η ανάγκη προσφοράς στον γενέθλιο τόπο και η απουσία ανάλογων υποδομών στα μέρη αυτά, οδήγησε στην απόφαση να συσταθεί η εταιρεία και να σχεδιαστεί και να δημιουργηθεί ένας μικρός σύγχρονος πολυχώρος τέχνης - πινακοθήκης.

Η συλλογή του Αθαμανικού Κέντρου Τέχνης, η οποία παραχωρείται δωρεάν από τους καλλιτέχνες ιδρυτές του, περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό έργων τέχνης των ιδίων των ιδρυτών, αλλά και άλλων Ελλήνων σύγχρονων καλλιτεχνών. Διαθέτει προσωρινά μικρή αίθουσα εκθέσεων καθώς και ανοιχτό χώρο για τις εκδηλώσεις.

Το Αθαμανικό Κέντρο Τέχνης, από το 2011 που ξεκίνησε τη δράση του διοργανώνει καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και συμμετέχει σε άλλες με σκοπό να φέρει πιο κοντά την τέχνη και τους δημιουργούς της στους ανθρώπους της τοπικής κοινωνίας, ώστε μέσα από τη μελέτη της σύγχρονης τέχνης, των λαϊκών ρημάτων και των μνημείων της φύσης να δοθούν κίνητρα για την ενασχόληση των νέων με τον πολιτισμό, την καλλιτεχνική παιδεία και

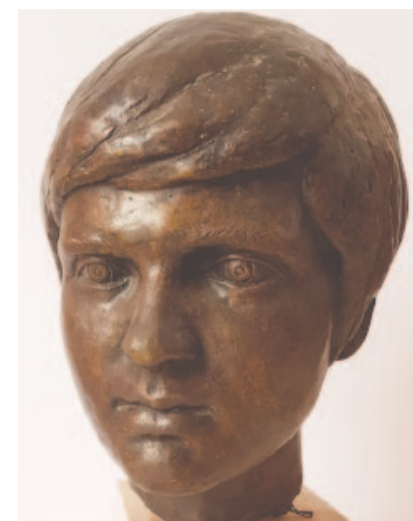
την ανάπτυξη του τουρισμού και του τόπου. Για τον σκοπό αυτόν, το Αθαμανικό Κέντρο έχει προχωρήσει στον σχεδιασμό και έχει ολοκληρωθεί ο φάκελος δόμησης για τη δημιουργία του πολυχώρου που θα αποτελεί τη μόνιμη στέγασση του καλλιτεχνικού αρχείου και θα εξυπηρετεί ουσιαστικά το στόχο του.

Παύλου Βρέλλη: Το Μουσείο Ελληνικής Ιστορίας

Το Μουσείο Ελληνικής Ιστορίας, αποτελεί έργο ζωής του γλύπτη Παύλου Βρέλλη -απόφοιτου του τμήματος Γλυπτικής της ΑΣΚΤ - που το δημιούργησε από το μηδέν.

Το 1983, σε ηλικία 60 ετών, αγόρασε άγρο χώρο στο Μπιζάνι Ιωαννίνων και με αρωγούς παλιούς μαθητές και φίλους του, χάραξε -ο ίδιος- δρόμους και πλατείες, έκτισε βραχόκττους, καλντερίμια και σοκάκια, και όρθωσε με κόπωση, σκέψη και προσωπική εργασία κτιριακό συγκρότημα που φέρει μορφή Αστικής Φρουριακής Αρχιτεκτονικής της ενδοχώρας της Ηπείρου του 18ου αιώνα. Η μετέπλωση του εσωτερικού χώρου, πόνημα του ίδιου του καλλιτέχνη, σκοπό έχει να κάνει τον επισκέπτη του υποκείμενο του, άρα και υποκείμενο της Ελληνικής Ιστορίας που αναπαριστά. Όλα τα θέματα έλκουν την καταγωγή τους από αυτή την παρακαταθήκη.

Για να ζωντανέψει γεγονότα και προσωπικότητες, μελέτησε σοβαρά, συμβουλευθήκε συναδέλφους καθηγητές πανεπιστημίου, συγκέντρωσε λαογραφικό υλικό επί 30 και πλέον χρόνια. Πλούτισε με δικές του δημιουργίες (φρούτα, καριοφιλία, βιβλία και περγαμνές, ...) το χώρο, διότι ορισμένα αντικείμενα είτε δεν μπορούσε να τα αποκτήσει, είτε χάθηκαν στο πέρασμα του χρόνου. Έπλεσε τις μορφές που επέλεξε, γιατί σημάδεψαν τη ζωή του, γιατί τον ενέπνευσαν, αλλά και γιατί προσφέρονται για τη δημιουργία καλ-

Νεαρή κόρη

που λειτουργούν τόσο ως αυτόνομοι αφηγητές, όσο και ως συνομιλητές στο μέρος και στο «όλον» του έργου. Για τα πορτρέτα του, χρησιμοποίησε κερί, προκειμένου να προσομοιάζει την ανθρώπινη επιδερμίδα. Κάτω απ' αυτή, υπάρχουν συναισθήματα επώνυμων και ανώνυμων ηρώων, που ξετυλίγονται σε χρονικό ορίζοντα δυο χιλιετιών.

Μοναδικό ιδίωμα του χώρου, το ιδιουσχεδιαστικό της ανάγνωσης του από επισκέπτες που θα ενεργοποιήσουν την καλλιέργεια και τις γνώσεις τους σε συνδυασμό με τη γόνιμη φαντασία τους, για να δώσουν οι ίδιοι ζωή και ταυτότητα σε αυτό το έργο.

Ηπειρώτες Ευεργέτες

Δάσκαλοι του Γένους

Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης «Θεόδωρος Παπαγιάννης»

Το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης «Θεόδωρος Παπαγιάννης» βρίσκεται στο Ελληνικό Ιωαννίνων του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων και απέχει 20 χλμ. από την πόλη των Ιωαννίνων. Στεγάζεται στο πετρώκτιστο Δημοτικό Σχολείο του χωριού που κάποτε φιλοξενούσε 150 μαθητές και τώρα μόνο 5.

Φιλοδοξία του ιδρυτή είναι είναι μοναδικό στο είδος του. Η μοναδικότητά του έγκειται στο ότι περιλαμβάνει έργα που μιλούν για τον τόπο μας, την Ηπειρο και την ιστορία της. Για ό,τι δόξασε και την έκανε σεβαστή στον κάθε Έλληνα που ακούει το όνομά της. Είναι μοναδικό γιατί μιλάει για το ψωμί και την ιερότητά του, για τον ξενιτεμένο και τον ευεργέτη, τον πνευματικό άνθρωπο, τον Ηπειρώτη μάστορα, τους ταπεινούς, τους αφανείς της ζωής, τον βοσκό, τον γεωργό, την πολύπαθη Ηπειρώτισσα μάνα και τέλος για τη μάθηση.

Σκοπός μας να το καταστήσουμε κύτταρο πολιτισμού της περιοχής μας με ιδιαίτερη έγνοια για την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάδειξη της ηπειρωτικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Τα έργα του μετουσιώνουν μνήμες και βιώματα σε σύγχρονα έργα τέχνης. Ανασύρουν αρχέτυπα του λαϊκού

μας πολιτισμού και τα μετασχηματίζουν. Δίνουν έκφραση σε ό,τι σημαντικό αποτελεί την «ταυτότητα» μας.

Κάθε χρόνο πραγματοποιούμε Συμπόσια Γλυπτικής, στα οποία συμμετέχουν καλλιτέχνες, από την Ελλάδα και το εξωτερικό, και φιλοτεχνούν έργα τα οποία τοποθετούνται είτε στην αυλή του Μουσείου είτε στη διαδρομή από την είσοδο του χωριού ως την Ιερά Μονή Τσοούκας. Στόχος των Συμποσίων Γλυπτικής είναι να βάλουν την τέχνη στη ζωή του πολίτη. Στο πλαίσιο των Συμποσίων πραγματοποιούνται διάφορες εκδηλώσεις, όπως θεατρικές και μουσικοχορευτικές παραστάσεις, ομιλίες, προβολές ντοκιμαντέρ κ.α.

